

Domácí násilí na ženě v partnerském vztahu, jeho prevence a řešení

Bronislava Seibertová

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bronislava SEIBERTOVÁ**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Domácí násilí mezi dospělými partnery, jejich
prevence a řešení.**

Zásady pro vypracování:

**Studium literatury v oblasti zvolené problematiky a shromažďování informací k vymezení
teoretického konceptu.**
Tvorba projektu empirické části.
Etapy výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumu.
Zhodnocení přínosu práce pro teorii a praxi.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BÚTOROVÁ, Z. – FILADELFIOVÁ, J. Násilie páchané na ženách, ako problém verejnej politiky. Bratislava: Inštitút pro verejné otázky, 2005.

GJURIČOVÁ, Š. a kol. Podoby násilí v rodině. Praha: Vyšehrad, 2000.

HAŠKOVCOVÁ, H. Manuálek o násilí. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2004.

HUŇKOVÁ, M. – VOŇKOVÁ, J. Domácí násilí v ČR z pohledu práva. Mimoň: Justiční akademie ČR, 2004.

VOŇKOVÁ, J. – HUŇKOVÁ, M. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2004.

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Antonín Bůžek, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **13. února 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2009**

Ve Zlíně dne 13. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 5.5.2009

Robertovská Bronislava

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užíti či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou domácího násilí zaměřenou na ženy v partnerském vztahu, také poukazuje na prevenci a řešení této problematiky. Je strukturovaná do dvou celků – praktické části a teoretické části.

V teoretické části se obecně věnuje problematice domácího násilí jako takového, domácímu násilí na ženách, prevenci a způsobům řešení domácího násilí, trestním zákonům a organizacím pomáhajícím obětem domácího násilí.

V praktické části je pomocí smíšeného výzkumu zjišťována informovanost studentů o této problematice, a to u studentů kroměřížské střední pedagogické školy a zdravotnické školy. Údaje byly získány pomocí dotazníku a jako doplňující metoda byly zvoleny dva rozhovory s oběťmi domácího násilí.

Klíčová slova: domácí násilí na ženách, partnerství, oběť, agresor, svědek, viktimizaci, vykazání, řešení, primární, sekundární, terciární prevence.

ABSTRACT

This thesis deals with domestic violence on women living in a relationship, it also suggests ways preventing domestic violence as well as dealing with a situation concerning domestic violence.

In the theoretical part there can be found some theoretical issues about domestic violence as such, especially domestic violence against women and its prevention. The law concerning these issues is mentioned as well as organisations helping women in need.

The practical part examines the results of a survey that took place at two high schools in Kroměříž. A questionnaire was used as a method of investigation and two interviews were held with women which had experienced domestic violence.

Keywords: domestic violence on women, partnership, victim, aggressor, witness, victimization, deportation, solution, primary, secondary, tertiary prevention.

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Antonínu Bůžkovi, Ph.D. za vedení, pomoc, trpělivost a vstřícný přístup při zpracovávání bakalářské práce. Také děkuji osloveným ženám za jejich ochotu a sdílnost při pořizování rozhovorů. A v neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé své rodině, příteli a kamarádům za trpělivost a podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CO JE DOMÁCÍ NÁSILÍ	13
1.1 VYMEZENÍ POJMU DOMÁCÍ NÁSILÍ	13
1.2 CHARAKTERISTIKA AGRESORA	13
1.3 CHARAKTERISTIKA OBĚTI	14
1.4 DRUHY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	16
1.5 FÁZE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	18
2 PARTNERSTVÍ	20
2.1 PARTNERSKÉ NÁSILÍ	20
2.1.1 Specifika partnerského násilí	20
2.1.2 Formy partnerského násilí	21
2.1.3 Mýty o partnerském násilí	22
3 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA ŽENÁCH	23
3.1 VIKTIMIZACE PRIMÁRNÍ, SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ.....	23
3.2 SYNDROM TÝRANÉ ŽENY	24
3.3 POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA (PTSP) A STOCKHOLMSKÝ SYNDROM	25
3.4 STALKING (PRONÁSLEDOVÁNÍ, SLÍDĚNÍ A OBTĚŽOVÁNÍ)	26
4 PREVENCE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	28
4.1 PRIMÁRNÍ PREVENCE	28
4.2 SEKUNDÁRNÍ PREVENCE	29
4.3 TERCIÁRNÍ PREVENCE	29
4.4 PREVENCE PARTNERSKÉHO NÁSILÍ VE VZTAHU K DĚTEM JAKO SVĚDKŮM.....	29
5 ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ	31
5.1 LAICKÁ POMOC OBĚTEM	31
5.2 PSYCHOLOGICKÁ INTERVENCE	32
5.2.1 Oběť v akutním stavu těsně po činu	32
5.2.2 Oběť ve stabilizovaném stavu v různých fázích po činu.....	33
5.3 NÁSLEDNÁ PSYCHOLOGICKÁ PÉČE	34
5.4 SOCIÁLNÍ POMOC	35
5.5 PRÁVNÍ POMOC.....	35
6 PRÁVNÍ NORMY TÝKAJÍCÍ SE DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICCE	37

6.1	ZÁKON O RODINĚ.....	37
6.2	ZÁKON O SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ	38
6.3	ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE	39
6.4	TRESTNÍ ZÁKON, TRESTNÍ ŘÁD	39
6.5	INSTITUT VYKÁZÁNÍ	41
7	VYBRANÉ ORGANIZACE POMÁHAJÍCÍ OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ	42
7.1	BKB – BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.....	42
7.2	ROSA o.s.	42
7.3	ACORUS o.s.....	42
7.4	PROFEM o.p.s., KONZULTAČNÍ STŘEDISKO PRO ŽENSKÉ PROJEKTY	43
7.5	MAGDALENIUM POMOC TÝRANÝM ŽENÁM	43
7.6	INTERVENČNÍ CENTRA	43
II	PRAKTICKÁ ČÁST	45
8	PROJEKT VÝZKUMU	46
8.1	CÍL VÝZKUMU	46
8.2	HYPOTÉZY.....	46
8.3	METODY VÝZKUMU.....	47
8.3.1	Pojmový aparát.....	47
8.3.2	Metody sběru dat a tvorba databáze	48
8.4	PODMÍNKY VÝZKUMU.....	49
8.4.1	Charakteristika vzorku zkoumaných osob	49
9	FREKVENČNÍ A DISTRIBUČNÍ ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM	51
10	ROZHOVOR	80
10.1	VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ.....	81
11	VZTAHOVÁ ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM.....	83
12	ODPOVĚDI NA OTÁZKY FORMULOVANÉ V DÍLČÍCH CÍLECH.....	84
	ZÁVĚR	85
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	87
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	90
	SEZNAM TABULEK.....	91
	SEZNAM GRAFŮ	93
	SEZNAM PŘÍLOH.....	94

ÚVOD

Ke své bakalářské práci jsem si vybrala téma Domácí násilí na ženě v partnerském vztahu, jelikož se domnívám, že se jedná o vůbec nejrozšířenější formu násilí, ale také bohužel o formu násilí latentní, obtížně kontrolovatelnou a podceňovatelnou. To, co bylo ještě před pár lety tabu, je dnes věcí veřejnou, diskutovanou a velmi aktuální. I když jsem si vědoma toho, že násilí je páčáno i na dětech, mentálně zaostalých osobách, starších lidech a někdy i mužích, mým tématem je žena týraná svým partnerem. Nepatrná část žen dobrovolně oznámí, že je ve své rodině fyzicky či psychicky zneužívána. Je všeobecně známo, že se dozvídáme ze všech médií pouze zlomek toho, jak jsou ženy týrány, ponižovány, a to nejen ze strany svých partnerů, ale i ze strany partnerových rodičů, či prarodičů. Většina tohoto násilí je skryta za zdmi domů či bytů. Málokterá žena se pochlubí svým známým, kamarádkám, přátelům, že právě ten „její“ jí znepříjemňuje život. Změnu partnera na agresora lze charakterizovat vymezeným okruhem rizikových vlastností a faktorů v jeho chování. Způsoby, druhy a formy domácího násilí mají velký vliv nejen na týranou ženu, ale i na její blízké.

Nově vznikající občanské sdružení, státní a nestátní organizace, novelizace a úpravy právních norem v dnešní době pomáhají nejen přímým obětem domácího násilí, ale i jejich rodinám.

Domácí násilí však zůstane stále nejrozšířenější formou násilí do doby, kdy týraná žena, ať už má jakékoli obavy, nebude spolupracovat se státními orgány a nebude se bát hovořit o nastalém problému.

Cílem mé bakalářské práce je v duchu odborné literatury domácí násilí vymežit, popsat příčiny a naznačit možnosti prevence a případného řešení.

Na základě studia odborné literatury i samostatným výzkumem mezi studenty středních škol v Kroměříži jsem se snažila o vytvoření uceleného přehledu dané problematiky, zjistit a popsat příčiny takového jednání, naznačit případné možnosti prevence řešení domácího násilí.

Svou práci jsem rozdělila na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozčleněna do sedmi kapitol. V první kapitole se věnuji domácímu násilí všeobecně, druhá kapitola je věnována partnerství a partnerskému násilí, třetí kapitola zahrnuje domácí násilí na ženách a syndromy provázející domácí násilí. Čtvrtá kapitola obsahuje prevenci domácího násilí a

řešením domácího násilí se zabývá pátá kapitola. Šestá kapitola zahrnuje právní normy týkající se domácího násilí v České republice a v poslední sedmé kapitole se zabývám vybranými organizacemi, které pomáhají obětem domácího násilí.

V praktické části je zkoumána informovanost studentů dvou vybraných středních škol v Kroměříži. Pomocí dotazníku zjišťuji, jaké rozdíly jsou v informovanosti studentů a jaké mají zkušenosti s problematikou domácího násilí na ženách. Praktickou část bakalářské práce jsem obohatila a rozšířila o rozhovory s oběťmi domácího násilí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CO JE DOMÁCÍ NÁSILÍ

1.1 Vymezení pojmu domácí násilí

Domácí násilí je jev, který prochází lidskou společností, a to od počátku až po současnost. Zejména dnes se o této problematice více mluví ve smyslu ochrany oběti trestného činu. Vymezení pojmu domácího násilí není dosud v České republice jednoznačně definováno, a proto se můžeme setkat s různými definicemi.

Voňková; Huňková a kol. (2004, s. 19) definují domácí násilí jako „chování, které v párovém soužití nebo v širší rodině u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilník chování oběti. Domácí násilí může nabývat podoby fyzického, sexuálního a psychického násilí, vynucené sociální izolace a ekonomické deprivace.“

Domácím násilím se také rozumí *„fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi intimními partnery, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se zpravidla stupňuje a u obětí vede ke ztrátě schopností včas zastavit násilné incidenty a efektivně vyřešit narušený vztah“* (Arnošt; Bartošová; Čírtková a kol., 2002, nečíslováno).

1.2 Charakteristika agresora

„Vzhledem k tomu, že domácí násilí nesouvisí s věkem, vzděláním, světovým názorem, vírou, sociálním statutem ani ekonomickým postavením, je velmi těžké vysvětlit jednoznačnou charakteristiku agresora. Rozšířený názor, že agresor je člověk primitivní, nevzdělaný nebo alkoholik u domácího násilí neplatí“ (Bednářová; Macková; Prokešová, 2006, s. 4).

Voňková; Huňková a kol. (2004) rozděluje násilníky do dvou skupin:

- sociálně problémová skupina – která se násilného chování dopouští i na veřejnosti,
- násilníci dvojí tváře – jsou na veřejnosti skvělými manipulátory a despoty za zavřenými dveřmi

Charakteristické vlastnosti agresora, neboli násilného partnera:

Podle Vyhnálkové (2003) jsou pro agresora domácího násilí typické dva vzorce chování, kdy:

- partner je navenek ke své manželce milý a je k ní pozorný,
- partner se v soukromí chová ke své manželce násilnický a bývá bezohledný

Pro násilníka dále bývá typické nízké sebevědomí, snaha neustále kontrolovat, vychovávat a omezovat svoji partnerku. Pachatelé domácího násilí byli často sami v dětství týráni, a proto více než polovina chlapců se v dospělosti dopouští násilí. Násilí považuje za správný a vhodný způsob řešení konfliktu v partnerství (Vyhnálková, 2003).

Jak uvádí Bednářová; Macková; Prokešová (2006), rámcově lze vymezit okruh rizikových faktorů a vlastností, s nimiž úzce souvisí vznik násilného chování, jsou to následující faktory:

- anomálie osobnosti,
- alkohol, drogová závislost,
- vliv nepříznivých okolností,
- emocionálně reaktivní typ násilníka,
- instrumentální typ násilníka,
- násilníci kontrolující své agresivní impulzy,
- násilníci mající potěšení z krutosti,
- transgenerační přenos agresivního jednání,
- psychopatické osobnosti,
- psychiatrické diagnózy

1.3 Charakteristika oběti

Partner, který je objektem násilí a je materiálně závislý díky sociální izolaci, začíná postupně věřit, že ten druhý je lepší a silnější, a proto má agresor na takové chování právo. Oběť stále přejímá názor, že důvodem, proč je partner-agresor stále nespokojený, je špatné a nevhodné chování jeho-oběti. Snaží se ustupovat a slevovat, ale nic stále nefunguje tak,

jak by mělo. Takový člověk, který je objektem násilí, postupně začne odevzdávat druhému schopnost rozhodovat o sobě o svém životě.

U oběti domácího násilí lze velmi často pozorovat shodné, nebo podobné znaky týkající se sociálního postavení, psychického stavu, verbálního i neverbálního projevu (Bednářová; Macková; Prokešová, 2006).

Dle Voňkové; Huňkové a kol. (2004) se v odborné literatuře setkáváme s následujícími typy oběti domácího násilí:

Zúčastňující se oběť

Potvrzuje teorii o násilných trestných činech, že pachatel a oběť se znají a že interakce mezi nimi ovlivňuje motivaci pachatele. To také platí o domácím násilí, které řadíme mezi tzv. vztahové delikty.

Nezúčastňující se oběť

V tomto případě nedochází mezi pachatelem a obětí k vzájemné interakci, takže oběť nemá možnost vnímat ohrožení.

Provokující oběť

Tato oběť podcenila nebezpečnost situace a vystavila se záměrnému nebo bezděčnému nebezpečí. Jsou to jinak jedinci z viktimogenními faktory (objektivními i subjektivními), nebo osoby zahnané tzv. do kouta nesnesitelným chováním druhé osoby. Podle některých názorů je to právě provokace oběti, která vyvolává násilné akty útočníka.

Latentní oběť

U této oběti se kumulují všechny viktimogenní faktory, které nejsou manifestovány na veřejnosti. Jsou to trestné činy s vysokou latencí, páchané zejména v rodinách nebo domácnostech. Jejich oznámení naráží na emocionální bariéry a předsudky.

Nepravá oběť

Je člověk, který se ocitl v nesprávnou dobu na nesprávném místě.

1.4 Druhy domácího násilí

Bednářová; Macková; Prokešová (2006) dělí domácí násilí následujícími způsoby:

Fyzické násilí

Je násilí, které je nejvíce viditelné. Jedná se o brutální bolestivé útoky, které zanechávají stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zaschlé krve apod. Nesou s sebou riziko poškození zdraví a mohou vyústit v přímé ohrožení života oběti. Patří mezi ně např. bití, píchání ostrými předměty, pálení, řezání, trhání vlasů, svazování, škrábání, ohrožování předměty nebo zbraněmi, kroucení rukou, odpírání jídla či spánku apod.

Psychické násilí

Souvisí s násilím fyzickým, ale může se odehrávat i samostatně. Zpravidla je na počátku rozvíjejícího se řetězce násilí fyzického, kdy je oběť později vystavena současně fyzickým útokům, nadávkám i ponižování. Žena si zpočátku ani nemusí uvědomovat, že jde o psychické násilí. Tento druh násilí je obtížně dokazatelný, neboť není na první pohled zřejmé, zda je oběť skutečně psychicky týráná. Psychické násilí zahrnuje soustavné ponižování, hrubé nadávání, urážení, vyhrožování, zesměšňování na veřejnosti, zastrašování, snižování osobních kvalit, znevažování schopností oběti, využívání mužských privilegií, resp. chování se k ženě jako ke služce, dělání veškerých rozhodnutí za ženu, vnucování oběti obrazu sama sebe jako člověka psychicky nemocného, někdy i fyzicky nemocného, a to prostřednictvím výroků: „Nejsi normální, jdi se léčit.“, „Jsi alkoholička!“ apod.

Dle Haškovcové (2004) je označováno psychické násilí jako emocionální újma. Nejčastěji se jedná o ponižování a zesměšňování, kdy pachatel pečlivě zasahuje citlivá místa oběti. Agresor používá tzv. verbální agrese, tedy urážek, nadávek, zastrašování a hrozeb a také dává oběti najevo, že je nadbytečná. Oběti jsou zakazovány oblíbené činnosti a také je jí zakazován určitý sociální kontakt.

Emocionální násilí

Jedná se o násilí, jež je orientované na osoby, zvířata a věci, ke kterým má oběť citový vztah. Nejčastěji jsou to lidi z okolí oběti, což jsou děti, rodiče a sourozenci. Děti jsou velmi často využívány jako prostředek nátlaku, protože prostřednictvím utrpení dětí je tak týrána oběť samotná. Jedná se rafinovaný způsob týrání oběti, která je tak po pohrůžkou ublížení jiným osobám udržována v závislosti a donucována k poslušnosti.

Sociální násilí

Zaměřuje se na sociální postavení oběti a na prostředí, v němž se oběť pohybuje. Jedná se o izolování ženy od ostatních lidí, zákaz vycházení z bytu, zablokování telefonu, kontrola jejího volného času a sociálních kontaktů apod. Oběť ztrácí možnost kontaktu s vnějším světem a nemá možnost prodiskutovat svůj problém, srovnávat a dochází u ní k deformaci vnímání reality. Pak se stává normou to, co žije, tedy dennodenní násilí. Tím se stává zranitelnější a pro agresora lépe ovladatelná.

Ekonomické násilí

Tento druh násilí se dotýká základních potřeb ženy, např. jídla, bydlení, ošacení. Zahrnuje zákaz docházení do zaměstnání, kontrolu vydávání peněz a požadování vyúčtování i nepatrných částek, agresor odmítání financovat stravu, platit nájem, poskytovat ošacení, odebírá peníze, znemožňuje ženě disponovat společným účtem apod.

Sexuální násilí

Je rovněž hůře prokazatelné, neboť zpravidla také nezanechává stopy a odehrává se v intimním prostředí beze svědků (v některých vyhraněných případech jsou svědky děti), takže v dokazování stojí proti sobě tvrzení oběti proti tvrzení agresora. V případě, že žena podá trestní oznámení, je vystavena druhotné viktimizaci, kdy musí opakovaně dokazovat skutkovou podstatu spáchaného činu a opakovaně podrobně popisovat traumatizující události. Za sexuální násilí považujeme znásilnění, vynucování si sexuálního styku nebo sexuálních praktik proti vůli ženy, jednání se ženou pouze jako se sexuálním objektem, sexuální napadení ženy nebo intimních částí jejího těla.

Podle Haškovcové (2004) převažuje sexuální násilí zejména na ženách, na dětech a mladistvých, ale také na ženách velmi starých. Rozlišujeme tyto konkrétní formy: sexuální zneužívání (týká se dětí), sexuální obtěžování (nevítané sexuální návrhy), znásilnění a obchod se ženami.

1.5 Fáze domácího násilí

„Domácí násilí se vyvíjí postupně, spolu s tímto vývojem se také upevňuje moc násilníka a závislost oběti na něm. Vývoj domácího násilí a moc agresora lze rozdělit do několika fází, které na sebe navazují a v různých modifikacích se opakují i několik let“ (Bednářová; Macková; Prokešová, 2006, s. 19).

Autorky Bednářová; Macková; Prokešová (2006) rozdělují domácí násilí do několika fází:

První fáze – vymývání mozku

Tato fáze je také označována jako líbánky. Vytváří se zde závislost oběti a princip moci a bezmoci, kdy cílem agresora je dovést oběť do stavu fasciace sebou samým, poblázněním. Agresor postupně připoutává oběť k sobě a získává nad ní nadvládu. Například agresor oběť stále kontroluje a chce, aby byla s ním, ale oběť kontrolu vnímá jako projevy velké lásky. První fáze není pro pozorovatele viditelná, protože se partneři navenek jeví jako ideální pár.

Druhá fáze – vytváření napětí

Kontrola se stále stupňuje a oběť už ji nevnímá jako příjemnou pozornost a tím vzrůstá ve vztahu napětí. Oběť nerozumí tomu, proč partner změnil své chování vůči ní. Obviňuje sama sebe a snaží se být dokonalejší, aby ji měl partner opět rád. Začínají se objevovat jízlivé poznámky za strany agresora. Oběť začíná prožívat pocity bezmoci a vzteku a cítí nepřátelství, napětí, nic z toho však není vysloveno. Verbální komunikace je minimální.

Třetí fáze – týrání

V této fázi dochází k verbální agresí a začíná se přenášet i na veřejnost. Agresor zná slabá místa oběti, a proto na ni útočí například zesměšňovat oběť ve společnosti, dokazovat její menší inteligenci. Oběť se snaží předejít konfliktům, a proto ustupuje a omlouvá jednání agresora. Oběť se vidí jako neschopná, hloupá a přijímá vinu na sebe. Pro tuto fázi je typické, že agresor ztrácí sebekontrolu, kdy se k verbální agresí přidává také agrese brachiální. Někdy je důvodem bití skutečnost, že žena neuvařila teplou večeři. Násilí je ničivé, chladné a stále se opakuje.

Čtvrtá fáze – sliby a líbánky

Je v určité modifikaci podobná fázi první. Agresor se omluví a slibuje, že se to nebude už nikdy opakovat, je milí a pozorný. Oběť slibům ráda uvěří a násilníkovi odpustí. Chvilí

vládne klid, ale situace se brzy začne opakovat. Problémem je ale to, že opakující se násilí vzrůstá a brutalita útoku se rozšiřuje na úkor líbánek, tím se střídá napětí, což oběť paralyzuje natolik, že nemá sílu vzdorovat.

2 PARTNERSTVÍ

*„Partnerské soužití je zcela volné, kterýkoliv z partnerů je může kdykoliv ukončit, aniž by měl k druhému nějaké závazky, pokud tyto závazky výslovně nevyplývají ze zákona. I tito partneři, byť nesezdaní, vytvářejí společnou **domácnost** ve smyslu § 115 občanského zákoníku – společně žijí, společně uhrazují náklady na provoz domácnosti a soužití má znaky trvalosti“ (Choděra, 2002, s. 20).*

Často slycháme, že dva lidé spolu žijí jako druh a družka, ale tento způsob soužití není stvrzován obdobně jako manželství. Vztah druha a družky vzniká rozhodnutím ženy a muže, že spolu budou žít, společně bydlet, hospodařit apod. Pokud se některý z nich rozhodne vztah ukončit, nemůže mu v tom druhý z partnerů legislativně upraveným způsobem bránit. O rozchodu se žádný protokol neseписuje, nevydává se žádné úřední rozhodnutí. V partnerském vztahu mohou nastat situace, se kterými zákon počítá jako s možností. Družka, které se narodí dítě, má právo neprovdané matky a může na svém partnerovi požadovat příspěvek na výživu a také úhradu některých nákladů neprovdané matky (Choděra, 2002).

2.1 Partnerské násilí

O problematice násilí mezi partnery, zejména v manželském soužití, se v naší společnosti teprve začíná diskutovat. Jde o traumatizující jev, který má závažné psychické důsledky pro celou rodinu. Přímo ohrožená je osoba, která je objektem násilí. Ale situace nepříznivě působí na blízké osoby, zejména pokud jsou přímými svědky násilí. Násilí mezi partnery patří k utajovaným tématům (Gjuričová; Kocourková; Koutek, 2000).

2.1.1 Specifika partnerského násilí

Autorky Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová (2008) uvádějí, že partnerské násilí se odehrává mezi dvěma lidmi, kteří obvykle sdílejí řadu společných znaků a jsou nebo byli spojeni společným soukromím. Pojí je společné bydliště, děti, finance apod.

Typické znaky partnerského násilí:

- soukromí jako místo činu,
- pachatel zůstává na místě činu,

- ambivalentní vztah pachatele a oběti,
- cyklický charakter násilí,
- přítomnost dětí,
- okrajová role vnějších startérů násilí,
- nárůst intenzity,
- dlouhodobost (Marvánová-Vargová, Pokorná, Toufarová, 2008).

2.1.2 Formy partnerského násilí

Dle Marvánové-Vargové; Pokorné; Toufarové (2008) se partnerské násilí vyskytuje většinou jako kombinace více forem: psychické, fyzické, sexuální, ekonomické. Následující formy partnerského násilí se mohou vyskytovat v různých kombinacích.

- **Psychické násilí** - zahrnuje nadávky, podezírání, obviňování, znevážení a podceňování, pokořující poznámky či gesta, zesměšňování a ponižování jak doma, tak i ve společnosti.
- **Izolace** - zabraňování v kontaktu s přáteli či rodinou, pronásledování, sledování telefonátů, nečekané „kontrolní“ návštěvy či telefonáty.
- **Ekonomická kontrola** - omezování přístupu k penězům, neposkytování peněz na chod domácnosti, ale i zákazy chodit do práce nebo se dále vzdělávat, nucení do práce.
- **Vydírání, nátlak** - vyhrožování fyzickým násilím, zastrašování různými způsoby, odpírání spánku nebo potravy, rozkazování, co má oběť udělat.
- **Vyhrožování sebevraždou či jiným destruktivním činem**, pokud oběť neudělá to, co si násilník přeje.
- **Fyzické násilí** - zahrnuje fackování, bití, škrcení, kopání, mlácení do zad, rány pěstí, pálení, ohrožování nožem či jinou zbraní.
- **Sexuální násilí** - znásilnění, nucení násilím nebo hrozbami k sexu či sexuálním praktikám, které oběť odmítá, odpírání sexu s ponižujícími komentáři ohledně vzhledu oběti.

2.1.3 Mýty o partnerském násilí

Partnerské násilí je vnímáno v České republice jako závažný společenský problém. Jak uvádí Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová (2008), ve společnosti nadále přetrvává řada mýtů. Tyto předsudky znesnadňují pozici oběti a naopak napomáhají násilníkům, brání ženám otevřeně hovořit o tom, co prožívají, a vedou k jejich další viktimizaci. Tvoří překážky při hledání a poskytování účinné pomoci obětem, racionalizují a omlouvají násilné chování pachatele a odvracejí pozornost od skutečného problému.

Mezi nejčastější mýty patří:

- Partnerské násilí je soukromá záležitost, do které by se okolí nemělo míchat.
- Partnerské násilí se týká jen několika lidí.
- K partnerskému násilí dochází jen v nižších společenských vrstvách.
- Partnerské násilí jsou jen drobné neshody.
- Příčinou násilí je alkoholismus partnera.
- To není násilí, je to jen hádka.
- Ženy muže k násilí vyprovokovaly.
- Situace není tak strašná, jinak by žena odešla (Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008).

3 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA ŽENÁCH

Existence domácího násilí byla po staletí vnímána jako soukromá záležitost. Úsilí učinit ze soukromého problému problém společenský začíná v sedmdesátých letech minulého století v USA. Začíná se mluvit otevřeně o znásilňování, zneužívání a týrání, ke kterým dochází v intimitě rodiny. Ženy vyprávějí sociálním pracovnícím své příběhy, vznikají první azylové domy pro ženy a krizová centra (Voňková; Huňková a kol., 2004).

I u nás se pomalu rozvíjí celá řada aktivit v tomto směru, jak uvádí Haškovcová (2004), a to tím, že se dne 26. 11. 2001 konala *první velká konference* na dané téma, kde zazněl návrh *Intervenčního programu boje proti domácímu násilí*. Pomoc týraným ženám nabízí *Koordináční kruh prevence násilí na ženách*. Jak uvádějí Gjuričová; Kocourková; Koutek (2000), v rodině je násilí mužů na ženách podle různých národních statistik častým jevem. Žena si nevybírání násilného muže, na počátku vztahu muž obvykle zdůvodňuje potřebu kontrolovat ženu láskou, chce s ženou stále být, musí vědět, kde byla, protože ji miluje, později připojuje zastrašování a ponižování ženy. Haškovcová (2004) poukazuje na to, že většina týraných žen se za své zlé postavení stydí, a to jim brání samostatně a „dospěle“ jednat, stejně tak jako požádat o pomoc. A k tomu ji vede sousta faktorů: žena nechce opustit děti nebo nechce „vzít“ dětem otce, nemá kam odejít, nedovede vyřešit svou ekonomickou závislost a bojí se, má obavy z reakcí okolí, které by jí ani neuvěřilo.

Nezměněn zůstává fakt, že násilí na ženách je nedostatečně trestně a je vnímáno je považováno jako čistě soukromý problém. Většina institucí a také velká část veřejnosti odsuzuje stále zneužívání žen v domácím intimním prostoru, ale přesto připouští nutnost celkové ochrany žen a donucení mužů k zodpovědnosti (Vyhnálková, 2003).

3.1 Viktimizace primární, sekundární a terciární

Primární viktimizace

Dle Čírtkové; Vitoušové a kol. (2007) se jedná se o přímou újmu způsobenou pachatelem oběti. Vzniklá újma způsobuje tzv. **primární rány**, které jsou trojího druhu:

- *fyzická újma* (narušení fyzické integrity, nejprve lehčí zranění, které končí těžkým ublížením na zdraví či usmrcením),

- *finanční újma* (poškození či ztráta majetku),
- *emocionální újma* (je záležitostí psychickou, patří sem emocionální rány, které oběť prožívá, souvisejí s její individualitou a osobním založením, mohou být ničivé a obtížně odstranitelné)

Sekundární viktimizace

Je újma způsobená oběti negativní reakcí, a to ze strany formálních institucí. Dochází k druhotnému zraňování oběti. Vznikají tzv. **sekundární rány**, které jsou psychologického rázu a z právního pohledu jim chybí materiální znaky. Je to zejména:

- **pocit nespravedlnosti** (oběť může trápit mnoho okolností v průběhu vyšetřování a vyvolávat v ní pocit nespravedlnosti, např. nedostatek financí, vyšetřování pachatele na svobodě, soudní jednání, které je opožděné či odkládané),
- **pocit nedůstojnosti** (může se jednat o důsledky necitlivě vedeného výslechu, který vede k pocitu ponížení a ztrátě lidské důstojnosti),
- **pocit izolace** (je prožitkovým důsledkem změn vztahů v bezprostředním okolí, v rodině, na pracovišti atd., kdy bývá tendence se vyhýbat jedinci, který se stal obětí trestného činu, oběť tyto změny citlivě registruje a trpí pocity osamění a izolace) (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

Terciární viktimizaci

Objeví se tehdy, pokud se oběť není schopna přiměřeně vyrovnat s traumatem. Oběť trpí po stránce psychické (pocity viny, lítosti, strachu) i fyzické (plačtivost, tělesná slabost). Toto období může trvat i celý život (Voňková; Macháčková a kol., 2003).

3.2 Syndrom týrané ženy

Syndrom týrané ženy je definován jako důsledek zneužívání, který vede ke snížení schopnosti ženy efektivně reagovat na prožívané násilí. Tento termín vytvořila psychologka Lenore Walkerová s cílem pojmenovat psychické symptomy a vzorce chování. Které jsou důsledkem přítomnosti dlouhodobého partnerského násilí. L. Walkerová vymezuje čtyři základní charakteristiky tohoto syndromu:

- žena věří, že za násilí nese vinu ona,

- žena si nedovede představit, že za násilí by mohl být odpovědný někdo jiný než ona,
- žena se bojí o svůj život, nebo život svých dětí,
- žena má iracionální pocit, že agresor je všudypřítomný a vševědoucí (Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008).

3.3 Posttraumatická stresová porucha (PTSP) a Stockholmský syndrom

S posttraumatickou poruchou se můžeme setkat, jak uvádí Voňková; Huňková a kol. (2004) u obětí dlouhodobého domácího násilí, najdeme ji v katalogu nemocí. Poprvé se tento pojem objevil v roce 1968 ve druhém vydání Diagnostického a statistického manuálu.

Termínem „posttraumatická stresová porucha“ se rozumí soubor různých poruch chování a prožívání, včetně somatických reakcí (poruchy spánku, třes, potivost, nevolnost apod.), které vznikají důsledkem extrémního stresového prožitku, který přesahuje běžnou lidskou zkušenost. Příznaky mohou vzniknout až po delším časovém useku od prožité krize. U obětí trestných činů se může projevit:

- okamžitě po odeznění akutní reakce a plynule na ni navazuje,
- jako odložená (zpožděná) odezva na otřesný zážitek poté, co oběť byla zdánlivě bez příznaků (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

Podle Marvánové-Vargové; Pokorné; Toufarové (2008) je hlavní příčinou rozvoje PTSP přítomnost velmi stresové události. Není nutné, aby událost jedince přímo postihla, často stačí, že se osoba stane svědkem ohrožující události. Potencionální traumatizující události autorky rozdělují do tří skupin:

- záměrně způsobené člověkem - týrání, zneužívání, mučení, násilné trestné činy, únosy atd.,
- neúmyslně způsobené člověkem - nehody, exploze, letecké a dopravní havárie atd.,
- přírodní katastrofy - povodně, požáry, zemětřesení, napadení zvířetem atd.

Jak uvádí Voňková; Huňková a kol. (2004), při zjišťování hloubky dopadu domácího násilí na oběť se vychází z uvedených symptomů, a to:

- Vtíravé a neodbytné pocity opakovaného prožívání traumatické události ve dne, v noci. Takto traumatizovaní jedinci si mohou vyhledávat situace podobné té, která je poškodila, například ženy týrané a zneužívané v dětství mají tendenci navazovat vztahy s agresivními muži.
- Únikové příznaky vyhýbání se všemu, co by mohlo připomenou vzpomínky na trauma. Jsou následkem situace, kdy oběť byla vystavena totální bezmoci, nemohla ani utéct, byla zcela paralyzována.
- Nadměrné vzrušení, při kterém je oběť stále připravena na trauma, ať už citově, tak i tělesně. Oběť je často podrážděná, trpí se poruchami spánku a často se vyleká. Organismus není schopen si odpočinout a uvolnit se.

Posttraumatická porucha se může objevit, jak v dětství, tak v dospělosti a k jejímu vzniku nemusí vést jen fyzické násilí, ale i společenská izolace, vyhrožování násilím, emoční zneužívání a ekonomická deprivace. Posttraumatickou poruchou mohou trpět také nepřímé oběti domácího násilí, zejména v případech dlouhodobého soužití.

Stockholmský syndrom je charakteristický tím, že mezi násilníkem a obětí se vytváří emocionální vztah a oběť identifikuje s násilníkovým jednáním. Podvědomě si vykupuje jeho shovívavost a snaží, čímž chrání svůj život a snaží se mu zavděčit (Voňková; Huňková a kol., 2004).

3.4 Stalking (pronásledování, slídění a obtěžování)

Stalking je definován v kriminologickém smyslu jako úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které ohrožuje její bezpečnost a snižuje kvalitu života (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

Podle Marvánové-Vargové; Pokorné; Toufarové (2008) pronásledování často bývá doprovázeno vyhrůžkami či vlastním fyzickým násilím a může mít závažné psychické i zdravotní důsledky pro oběť. Ovlivňuje skutečně život oběti v mnoha aspektech, oběť musí měnit své návyky, často musí změnit zaměstnání, bydliště, známé. Pronásledování může trvat i několik měsíců až let. V České republice nebyl zatím proveden reprezentativní výzkum prevalence pronásledování v populaci. Tato problematika se dostává prozatím do podvě-

domí veřejnosti jen pomalu, nejčastěji prostřednictvím médií, která občas informují o jednotlivých případech (zejména pokud skončí smrtí oběti). Pro oběť pronásledování je velmi obtížné dokazovat stálé kontaktování, nadávky či zastrašování. Tyto opakované útoky jsou u nás obvykle řešeny pouze v přestupkovém řízení. V případech partnerského násilí, které často přechází po odchodu oběti v pronásledování, využívají pachatelé jako prostředek ke kontaktování oběti společné děti. Z praxe center pro oběti domácího násilí vyplývá, že taktikou pachatelů bývá např. zakoupení mobilního telefonu, který dají dětem s tím, že vyžadují neomezenou možnost dítěti volat, a to pro udržení kontroly nad obětí. Brzy se ve většině případů ukáže, že cílem hovorů není vlastní kontakt s dítětem, ale zajištění toho, kde se dítě s matkou právě nachází, co dělají apod., tedy udržování kontroly nad životem oběti. Měla by existovat opatření, která by omezovala pachatele v možnosti dále kontrolovat a kontaktovat oběť. Záměrem není přerušit a omezit kontakt dítěte s rodičem, ale zajištění bezpečí pro oběť a nezletilé dítě a zastavení pronásledování. Pro zamezení pronásledování je jedním ze základních doporučení přerušit veškerých kontaktů s pachatelem, což je obtížnější v případě, kdy mají oběť a pachatel společné děti.

4 PREVENCE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

„Prevence domácího násilí, postih pachatelů i ochrana a pomoc obětem domácího násilí předpokládají změnu pohledu společnosti na problematiku domácího násilí. Tato změna se neobejde bez rozčarování, diskusí a rozvrácení vžitých představ“ (Voňková; Huňková a kol., 2004, s. 26).

„Za optimální řešení prevence násilí v rodinách považujeme výchovu ke zdravému sebevědomí, zodpovědnosti za své chování, volbě vhodného partnera, samostatnosti a toleranci již od dětství“ (Koubová; Vitoušová. Násilí v rodině).

Voňková; Huňková a kol. (2004) uvádí některé skutečnosti, které musíme brát v potaz, a to:

- rodina není vždy místem klidu a ochrany, tzn. rodinným hnízdem,
- osoby blízké si mohou velice ubližovat, ta osoba, která násilí cíleně způsobuje, rozhodně způsobenou újmu sama na sobě necítí,
- násilný trestný čin je násilným trestným činem, ať je spáchán v soukromí nebo na veřejnosti, a povinností státu je pachatele potrestat,
- mít vyvážený pohled na práva a povinnosti rodičů k nezletilým dětem a rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte musí najít opatrovnické soudy atd.

Za nejúspěšnější prevencí mezi kriminology je používán zřetelný signál, že násilí nebude tolerováno. Nulová prevence k domácímu násilí může způsobit jako zastrašení pro potenciální násilníky (generální prevence), tak odstranění toho, kdo násilí páchá, aby jej uskutečnil (individuální prevence). Dává obětem naději, že se mohou obrátit o pomoc a budou brány vážně (Voňková; Huňková a kol., 2004).

4.1 Primární prevence

Cílem primární prevence je snížit riziko chování páchat trestné činy v celé populaci. Pro předejití domácímu násilí mají význam mediální a osvětové akce, výuka o dané problematice vedená na školách všech stupňů, odsuzování násilných projevů mezi mladými lidmi, dostupné poučení o testech vztahových profilů a o psychologických osobnostních testech, poučení adolescentů o rizikových faktorech (panovačnost, chorobná žárlivost, výbušnost, zneužívání alkoholu a drog) (Voňková; Huňková a kol., 2004).

4.2 Sekundární prevence

V rámci této prevence, tedy (aby oběť nabyla podruhé zraňována) je nutné dosáhnout zcitlivění a pochopení orgánů činných v trestním řízení i u civilních soudců ke specifickým domácím násilím. Vytvořit integrovaný systém právních i mimoprávních pomáhajících institucí (azyly, poradny). Je nezbytné poučit poškozené osoby o domácím násilím, jak se mu bránit, jak se dovolat pomoci (Voňková; Huňková a kol., 2004).

4.3 Terciární prevence

V terciární prevenci nejde jen o pomoc a satisfakci poškozených, ale také o práci s násilnými jedinci. Pro tyto násilné jedince je třeba připravit programy, zejména tzv. kognitivní restrukturalizace pachatele vedoucí ke změně přesvědčení, že za násilím může oběť. Terciární prevence má směřovat k tomu, aby se násilím v rodinných a partnerských vztazích neopakovalo (Voňková; Huňková a kol., 2004).

4.4 Prevence partnerského násilím ve vztahu k dětem jako svědkům

Prevence je nejlepší ochranou proti domácímu násilím. Ve vývoji dítěte kromě rodiny hraje velmi důležitou roli škola, která může v rámci formálního vzdělávání sloužit nejen jako poskytovatel preventivní péče, může působit na to, aby se změnil pohled na domácí násilím. Vzdělávací instituce by se měly zaměřit na edukační a preventivní programy jak pro děti, tak i pro rodiče. Je nutné uvědomit si nutnost komplexní práce s domácími násilím. Vnější institucí, která může rozpoznat, že problém domácího násilím v rodině žáka existuje, je škola. Měla by se stát veřejnou i soukromou organizací zaměřenou na tuto problematiku. Učitelům by mělo být poskytnuto školení, že k domácímu násilím v rodině dochází. Proškolení učitelé by se měli v rámci preventivní péče zaměřit na komunikaci s rodiči. Profesionálové vzdělávacího systému by měli děti upozornit na to, že mají svá práva a měli by jim pomoci uvědomit si roli ve společnosti a porozumět tomu, že domácí násilím se může dotýkat každého (Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008).

Schéma zobrazující různé druhy prevence, kterou provedli Wolf a Jaffe v roce 1999 (Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008) je vhodné využít v každém věku potencionálně ohroženého nebo ohroženého dítěte.

Tab. 1 Prevence dopadu domácího násilí na děti.

Prevence dopadu domácího násilí na děti			
Věk dítěte	Primární prevence	Sekundární prevence	Terciární prevence
0 - 5	Asistence mladých rodičů	Šetření v rodině, podpora rodiči, který je obětí násilí.	Aktivní zásah, odborná pomoc
6 - 12	Rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace adekvátními postupy	Krizová intervence, individuální práce s dítětem	Práce s terapeutem, individuální a skupinová terapie
13 - 18	Zvyšování povědomí o partnerském násilí, formování rovnoprávného vztahu	Krizová intervence, individuální partnerství	Práce s terapeutem, individuální a skupinová terapie
18 a více	Jak reagovat na partnerské násilí, kde hledat pomoc	Poskytnutí vhodného a koordinovaného poradenství	Intenzivní interdisciplinární spolupráce (specializovaná centra, policie, intervenční centra atd.)

Měli bychom mít na paměti, že pokud dochází v rodině k domácímu násilí, kterému je dítě dennodenně vystavováno, pak jeho rodiče porušují zákon a nemůžeme k těmto případům zůstat lhostejní. Dítě potřebuje vědět, že existují lidé, kteří ho vyslechnou, uvěří mu a pomohou mu a u kterých může najít útočiště. Některé příznaky, které mohou být vodítkem k rozpoznání přítomnosti domácího násilí v rodině: fyzické obtíže (bolesti břicha, hlavy), únava, smutek a držení se zpět od ostatních, potíže s udržováním pozornosti, agrese proti učitelům a spolužákům, suicidální myšlenky nebo pokusy, útoky ze školy nebo z domova, násilí v partnerských vztazích s vrstevníky atd. Pokud se potvrdí, že příčinou těchto příznaků je násilí v rodině, měli by učitelé promluvit o problematice s odborníkem pro pochopení dynamiky násilného vztahu a měli by dítěti pomoci vyhledat odbornou pomoc. Učitelé by měly poučit rodiče o tom, že jsou povinni o situaci v rodině informovat orgán sociálněprávní ochrany dětí (Marvánová- Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008). Jde o to, že děti, které jsou byť svědkem domácího násilí a tedy nepřímou obětí, jsou chráněny v duchu Úmluvy o právech dítěte, též zákonem o sociálněprávní ochraně dětí přijatý u nás v roce 1999.

5 ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

5.1 Laická pomoc obětem

Okolí bývá často bezradné v kontaktu s obětí trestného činu, protože neví, jak se k oběti chovat, nebo neví, jak jí pomoci. Nejčastěji se vyskytujícím problematickým chováním okolí je strategie ignorování faktu trestného činu.

Pro zacházení s obětí trestného činu jsou typické dva mylné mýty:

- oběť musí na vše co nejdříve zapomenout a proto je třeba se k ní chovat jakoby se nic nestalo,
- oběť je „nemocný“ člověk, vyléčí ji odpočinek a klid (nečinnost) a farmaka

Pravý opak je pravdou. Oběť zcela nikdy nezapomene na trestný čin a na zahojení utržených ran musí investovat svou vlastní mentální energii. S obětí by se mělo komunikovat a podporovat ji při vyrovnávání se s traumatickým zážitkem a také oběti vysvětlit, že za vzniklou situaci nemůže. Místem bezvýhradné emocionální podpory oběti trestného činu by měla být rodina (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

Existují základní pravidla jak postupovat při jednání s obětí:

- buďte důvěřiví,
- buďte podporující,
- nechejte oběť učinit vlastní rozhodnutí,
- zeptejte se oběti, zda utrpěla nějakou fyzickou újmu,
- poskytněte informace o pomoci,
- vypracujte bezpečnostní plán pro opuštění násilného vztahu,
- nabídněte užívání vaší adresy a/nebo telefonního čísla,
- především myslte na svoji bezpečnosti, když pomáháte někomu jinému.
(Koubová; Vitoušová. Domácí násilí kapitola 10)

5.2 Psychologická intervence

V psychologické intervenci, která je poskytována pro oběti trestných činů, platí základní zásady a principy krizové intervence. Postupy doporučené pro krizovou intervenci vůči osobám, které procházejí náhlou a nečekanou vnější (situační) krizí, je třeba považovat za závazné například: oběti zločinů, přírodních neštěstí a katastrof způsobené lidmi (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

5.2.1 Oběť v akutním stavu těsně po činu

Čírtková; Vitoušová a kol. (2007) popisují napadení pachatelem jako traumatickou událost, která radikálně zraňuje psychickou integritu, protože mění zásadně:

- životní situaci,
- způsob, jakým prožíváme vztahy s druhými lidmi,
- vztah k vlastnímu tělu a k fyzické existenci,
- vnímání vlastních možností ovlivňovat a kontrolovat svůj život

Pokud tato psychická zranění nejsou včas a správně ošetřena, mohou v dalším životě oběti vzniknout tělesné, psychické i sociální potíže či poruchy. Ty jsou důvodem, proč se v poslední době intenzivně rozvíjí tzv. psychologie neodkladné (první) péče.

Rozlišují se dvě oblasti:

Psychologická první pomoc - probíhá přímo na místě tísne (např. trestného činu), kterou poskytují přivolaní psychologové, lékaři, policisté nebo další členové záchranných složek.

Terapie akutního traumatu - je věcí psychologů, psychoterapeutů a začít může asi dva dny po incidentu, nebo v několika navazujících týdnech.

V obou oblastech se sledují stejné cíle, které směřují k psychické stabilizaci oběti, ke zmírnění stresových zážitků a zaměřují se na povzbuzení vlastních sil oběti (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

Zásady a doporučení pro psychologickou pomoc v prvním kontaktu s obětí:

Oběti se těsně po kritické události nacházejí ve stavu šoku, jsou psychicky „rozházené“, jejich psychika je roztržštěná (tzv. fragmentalizace) a to, co se stalo, nemohou uchopit. Jde tedy o ukončení či odvrácení jejich pocitu totální bezmoci. Do prožívání postižených osob by se měl co nejdříve vrátit pocit bezpečí (vnější a vnitřní jistota).

Psychologická pomoc se opírá o tři základní prvky:

- poskytnutí informací - je první a nejjednodušší cestou k psychické stabilizaci oběti,
- intervence - zaměřuje se na přijetí prvních opatření ke snižování stresu a k posilování vlastních zdrojů k překonání traumatu,
- identifikace rizikových osob- osoby, u kterých je větší pravděpodobnost vzniku následných tělesných, psychických či sociálních potíží (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007)

5.2.2 Oběť ve stabilizovaném stavu v různých fázích po činu

Oběť se chce dozvědět a získat konkrétní informace o tom, jak se podává trestní oznámení a co se děje potom.

Čírtková; Vitoušová a kol. (2007) uvádějí jako efektivní psychologickou pomoc následující kroky:

Od oběti k „survivorovi“

Odborná pomoc spočívá v tom, že v průběhu intervence nebo terapie se z oběti stává „survivor“, tedy osoba které se podařilo přežít.

Terapie orientovaná na trauma

Účinná péče o oběti (nejen) násilí musí být zaměřena na to, co prožily a co je zdrojem současných problémů a poruch chování a prožívání.

Restaurování pocitu kontroly

Účinná pomoc musí směřovat k obnovení důvěry vlastní ve vlastní moc, k obnovení víry ve vlastní schopnosti a ovlivňování situací, do kterých se v životě dostáváme.

Terapie zjevných následků traumatu

Jde o vyhýbání se podnětům, místům a situacím, které připomínají trestný čin. Musí se zabývat skutečnými, zjevnými problémy oběti násilí. Léčba vyžaduje specifické postupy. Jeden z typických problémů oběti násilí lze uvést tzv. symptomy „vyhýbání se“ (escape syndrom).

Aktivně naslouchat a zjišťovat hlavní problém (zakázku) klienta

Umění aktivně naslouchat je základem dobrého poradenského rozhovoru. Umožní poradci rozpoznat hlavní problém, na který by se měla psychologická pomoc soustředit.

Strategie malých krůčků

Opírá se o přesvědčení, že vždy existují velmi drobné, třeba nepatrné, ale zcela konkrétní krůčky, které posilují sebedůvěru oběti. Oběť může díky nim sama zahájit dlouhou a vůbec ne snadnou cestu k ukončení trápení.

5.3 Následná psychologická péče

Pojem následná psychologická péče zahrnuje jakékoli formy odborné pomoci obětem. Jsou založeny na opakovaném, dlouhodobějším kontaktu s klientem. Sem patří i krátkodobé intenzivní reintegrační programy pro oběti konkrétních deliktů (např. domácího násilí, sexuálního zneužívání), také pilotní projekt, který je zaměřený na terapeutický program pro oběti závažných trestných činů včetně domácího násilí. Jde o nadstandardní novou pomoc Bílého kruhu bezpečí, o.s. realizovanou v rámci projektu HRÁZ. Projekt, který funguje dva roky, získal dotaci Evropské unie a MPSV v rámci operačního programu rozvoje lidských zdrojů. Navazuje na zkušenosti Bílého kruhu bezpečí, o.s., protože v nejtěžších případech je velmi obtížné vyhledat odpovídající terapeutickou péči. Projekt HRÁZ se také zaměřuje na terapeutickou práci s oběťmi závažného domácího násilí a oběťmi, které jsou zvláště zranitelné. Do programu jsou zařazeni klienti, kteří se přihlásí z vlastní iniciativy a už dříve byly klienty poradny Bílého kruhu bezpečí, o.s. Způsoby práce s klienty zahrnují i psychoterapii, u rozvoje traumatu edukaci klienta, práci s emocemi, odreagování a zacházení se současným životem, zmapování úkolů, postupné řešení (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

5.4 Sociální pomoc

Česká republika je členem Evropské unie od 1. 5. 2004. Z mezinárodních dokumentů vyplývá, že v budoucnu bude nutné zajistit občanům České republiky stejná práva a služby jako ve stávajících členských zemích Evropské unie. Ve Velké Británii existuje jedna z nejstarších služeb Victim Support, pro kterou je charakteristická úzká spolupráce státu s nestátními organizacemi. Ze státního rozpočtu jsou financovány veškeré služby pro oběti. Téměř všechny kontakty na poškozené předávají policisté organizaci pro pomoc obětem. Ve Spojených státech amerických je dobrou praxí to, že na některých policejních stanicích, obzvláště v oblastech, kde je zvýšená problematika domácího násilí, pracují sociální pracovníci. Sdílejí s policisty služebnu a úzce spolupracují při řešení konkrétních případů. Poskytují podporu obětem a sociálnímu okolí zejména u závažných případů a tím výrazně doplňují práci policie. Také v České republice je problematika obětí trestných činů zařazena mezi priority, které budou z fondů a dostupných rozpočtů podporovány. V minulosti Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR např. přijalo rozhodnutí o zakládání tzv. viktimologických poraden, ale praktická aplikace dosud neopustila budovu ministerstva (Čírtková; Vitoušová a kol., 2007).

5.5 Právní pomoc

Čírtková; Vitoušová a kol. (2007) dělí právní pomoc následovně:

Právo

Právo jako systém příkazů a zákazů může ovlivňovat chování lidí pouze tehdy, je-li obsah těchto norem znám společnosti a jednotlivcům. Vliv působení práva plní funkci preventivní a současně donucovací. Ve společnosti je předpokladem funkce práva jeho znalost a případné nedodržování je postiženo sankcí pro toho, kdo právní normu porušuje. Z hlediska postavení oběti trestného činu je důležitým faktorem moc práva (možnost donutit někoho, aby se choval určitým způsobem, i když se tak chovat dobrovolně nechce). Důležitým obsahem pojmu práva je ve společenské rovině jeho význam.

Spravedlnost

Spravedlnost, morálka a právo mají možnost vzájemného působení, ovlivňování a mohou vytvářet mentality pro lidské chování. Pokud má být poskytnutá efektivní právní pomoc oběti, musí jít v první řadě o spravedlnost právní.

Právní spravedlnosti lze dosáhnout pouze na základě postupu, který je definován a obsažen ve stanovených pravidlech – zákonech.

Osoby a systém

V případě, že dojde k porušení právem definovaného příkazu nebo zákazu, je jednotlivec, který se stal obětí takového jednání, vystaven systému působení, jež společnost zvolila k nastolení právní spravedlnosti. Obsah takového systému, respektive jeho průběhu pro jednotlivce v mnoha případech nepřehledný, zdoluhavý a frustrující. Součástí systému a funkce osob, které se na jeho naplnění a průběhu podílejí mnohdy odlišnými rolemi, je zcela základní, aby došlo k vyzdvihnutí nestranné a nezávislé instituce, instituce soudní.

Role právního poradce

Osoba poskytující právní pomoc je ve zcela odlišném postavení, než ve svém soukromém/profesionálním právnickém životě. Právní poradce využívá své zkušenosti a znalosti ze svého profesního života s maximálním respektem k potřebám oběti trestného činu. Poradce musí bez přípravy, porady v rámci své komunity zformulovat odpovědi na otázky, které jsou bezprostředně pokládány oběti trestného činu. Setkává se vždy s existencí více verzí. Existují minimálně dvě verze, které jsou jak od jedné, tak od druhé strany a na základě těchto informací musí realisticky postupovat a snažit se co nejefektivněji dospět k vytčenému cíli. Práce právního poradce je velmi náročná nejen po odborné stránce, ale současně i po stránce psychické.

Obsah a zásady právní pomoci

Základním obsahem právní pomoci je nabídnutí možnosti dalších kroků, vysvětlení obsahu, dopadu a souvislostí. Je nutné respektovat právo volby a rozhodnutí každého klienta. Právní pomoc musí vycházet z práce s verzí, která je poradci předestřena v rámci poradny obětí trestného činu. Tato zásada je jednou ze základních pro následující postup, rozsah a obsah poskytované pomoci. Poradce musí vycházet pouze z údajů, které obdržel na místě a v daném omezeném časovém úseku. Poradce se může dostat do situace, kdy předložená verze neobsahuje jasné detaily, které jsou velmi zásadní pro rozhodnutí o možné právní moci.

6 PRÁVNÍ NORMY TÝKAJÍCÍ SE DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

Domácí násilí se podle Vaníčkové (2004) stalo společensky reflektovaným problémem teprve v okamžiku, kdy se ho pomohlo prosadit jako mediální téma díky nejrůznějším neziskovým organizacím. Do té doby se o domácím násilí veřejně nehovořilo. Jedna část veřejnosti o existenci týrání a ponižování v partnerských vztazích a v širší rodině neměla tušení a druhá část veřejnosti ho znala z vlastní zkušenosti, ale vnímala ho jako problém hluboce soukromý. Hlavní příčinou domácího násilí je přežívání patriarchálních stereotypů ve společnosti, kdy muž měl (má) právo svoji ženu trestat, aby (si) „ji vychoval“.

6.1 Zákon o rodině

Rodinné právo se zaměřuje na rodinné a manželské vztahy, pojednává tedy o vztazích mezi manžely, rodiči a dětmi. Rodinné právo je součástí zákona o rodině, který je platný od roku 1963 (č. 94/1963 Sb.). Zákon o rodině prošel první změnou v roce 1982, další změnou v roce 1992, ta byla v drobnější formě. Podstatným způsobem byl novelizován v roce 1998 (č. 91/1998 Sb.).

Tento zákon musí být v souladu s důležitými dokumenty, jako je Úmluva o právech dítěte, Listinou základních práv a svobod, dalšími mezinárodními úmluvami, kterými je ČR vázána a dalšími ústavními zákony.

Rodinné právo má tři základní druhy zabývající se vztahy v rodině:

- vztah mezi manžely,
- vztah mezi rodiči a dětmi,
- vztahy náhradní rodinné výchovy (Rodinné právo, 2008)

6.2 Zákon o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí nabyl platnosti v roce 1999. Jejich činnost je však propojena s hmotně-právní úpravou ochrany dětí uvedenou v zákoně č. 94/1963 Sb., o rodině, ale také v trestněprávních předpisech (Špeciánová, 2003).

Dle Davida (1999) se sociálně právní ochranou dětí rozumí:

- Předcházení, neboli prevence vzniku ohrožení dítěte, nebo narušení jeho zdravého vývoje,
- Působení k obnovení narušených funkcí rodiny

Jak uvádí David (1999) sociálně právní ochrana dětí usiluje o blaho dítěte, přičemž ochranu dětí zajišťují příslušné orgány a obce. Úkolem je zajišťovat případy ohroženého nebo narušeného vývoje nebo výchovy dětí. Jsou povinny chránit děti před tělesným a duševním násilím nebo zanedbáváním a činit opatření k odstranění jejich příčin a důsledků. Každý má právo upozornit rodiče na závadné chování jejich dětí, nebo na závažné porušení práv a povinností rodičů upozornit orgán sociálně právní ochrany dětí, soud nebo jiný oprávněný orgán. Po upozornění mají pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí právo a zároveň i povinnost navštívit prostředí, ve kterém dítě bydlí.

V případě potřeby mohou být přijata výchovná opatření:

- v méně závažnějších případech to může být napomenutí dítěte, rodiče nebo osoby, která narušuje jeho řádnou výchovu,
- v závažnějších případech se jedná o dohled nad dítětem, který je vykonáván za součinnosti školy, občanských sdružení aj.,
- omezení, která mají zabránit působení škodlivých vlivů na dítě např. návštěva heren, zábav aj.

Pokud tato výchovná opatření nevedou k nápravě, může soud nařídit ústavní výchovu, která je vykonávána podle věku dítěte, a to v zařízeních jako je diagnostický ústav, výchovný ústav, dětský domov a dětský domov se školou (David, 1999).

6.3 Úmluva o právech dítěte

Úmluva o právech dítěte je mezinárodní dokument, přijatý jednomyslně Valným shromážděním OSN dne 20. listopadu 1989. Je to nejrozšířenější ratifikovaná smlouva o lidských právech v dějinách. V roce 1990 byla otevřena k podpisu a hned první den ji podepsalo 61 zemí. Úmluva nabyla účinnosti, když ji podepsal 20 stát. Od té doby ji ratifikovalo všech 191 zemí světa. Neratifikovaly ji Spojené státy americké (Američané ji podepsali, ale neratifikovali) a Somálsko (nepodepsalo ji ani ji neratifikovalo). Pro Českou a Slovenskou federativní republiku vstoupila v platnost 6. února 1991.

Úmluva je jedinečná tím, že je prvním právně závazným mezinárodním nástrojem. Je také klíčovým dokumentem v systému mezinárodní ochrany dítěte. Státy, které jsou smluvními stranami Úmluvy, mají morální a právní závazek podporovat uskutečňování práv dítěte, jež jsou obsaženy v této Úmluvě, děje se tak prostřednictvím přijímání zákonných, správních, soudních a jiných opatření (David, 1999).

6.4 Trestní zákon, trestní řád

Trestní zákon

V prosinci 2003 byl novelizován trestní zákon, který za § 215, týrání osoby svěřené, vkládá nový § 215a, který zavádí trestnost týrání osoby blízké a osoby žijící ve společném obydlí. K tomu, aby trestní postih pachatelů domácího násilí byl efektivní, je nutné, aby v rámci uloženého trestu byla využita možnost uložit pachateli přiměřená omezení (něčeho se zdržet) a přiměřené povinnosti (např. povinnost podrobit se specializovanému terapeutickému programu pro agresivní pachatele). Podobné programy jsou v rámci justice v zahraničí realizovány a jejich zkušenosti jsou pozitivní. V České republice není dosud tato možnost využívána se zdůvodněním, že žádné takové programy nejsou k dispozici (Voňková; Huňková, 2004).

§ 215a Týrání osoby blízké žijící ve společném domě nebo bytě

§ 197a Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

§ 213 Zanedbání povinné výživy

§ 215 Týrání svěřené osoby

§ 221 Ublížení na zdraví

- § 222 Ublížení na zdraví
- § 231 Omezování osobní svobody
- § 232 Zbavení osobní svobody
- § 235 Vydírání
- § 237 Útisk
- § 241 Znásilnění
- § 242 Pohlavní zneužívání – zneužití osoby mladší 15 let

Další usnesení trestního zákona vztahující se k problematice domácího násilí:

- § 171/1,3 Maření výkonu úředního rozhodnutí
- § 185 Nedovolené ozbrojování
- § 202 Výtržnictví
- § 205 Ohrožování mravnosti
- § 216 Únos
- § 217 Ohrožování mravní výchovy mládeže
- § 219 Vražda
- § 238 Porušování domovní svobody
- § 249 Neoprávněné užívání cizí věci
- § 249a Neoprávněný zásah do práva domu, bytu nebo nebytového prostoru
- § 257 Poškození cizí věci (Marvánová- Vargová, Pokorná, Toufarová, 2008)

Trestní řád

Trestní řád je velmi rozsáhlý a jeho účelem je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby byly trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování zákonitosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a

pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti (Zákony.ic. Trestní řád zákon č. 141/1961 Sb.).

6.5 Institut vykázání

Od 1.1. 2007 je platný zákon 135/2006 Sb., kterým se mění zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon zavádí v České republice možnost vykázat pachatele domácího násilí ze společně obývaného domu či bytu na dobu 10 dnů. Je možné pořádat o předběžné opatření o prodloužení této doby, a to maximálně na jeden rok (Marvánová-Vargová; Pokorná; Toufarová, 2008).

Vykázání je preventivním opatřením, které směřuje k ochraně ohrožených osob. Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Policie násilnou osobu vždy vykáže tehdy, zjistí-li, že se jedná o případ domácího násilí. Poté současně může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, pokud lze jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin. Případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení. Vykázaná osoba je povinna neprodleně opustit společné obydlí a následně vydat klíče od společného obydlí policii, která vykázanou osobu poučí o jejích právech a povinnostech. Pro oběti domácího násilí, které chtějí řešit svou situaci, je možnost domáhat se ochrany cestou občanskoprávního řízení u soudu. Oběť domácího násilí může podat *návrh soudu*, aby vydal *předběžné opatření*. Soud o tomto návrhu rozhodne do **48 hodin** a může násilné osobě uložit zejména, aby *dočasně opustila byt nebo dům společně obývaný s ohroženou osobou, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něj nevstupovala, a aby se zdržela setkávání s ohroženou osobou a navazování kontaktů s ní*. Toto předběžné opatření soudu trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Takový návrh může ohrožená osoba podat, aniž by mu předcházelo vykázání, které provedla policie. Může jej však podat i v době, kdy platí vykázání provedené policií (v tomto případě se desetidenní lhůta platnosti prodlouží do doby, než civilní soud rozhodne o předběžném opatření) (Ministerstvo vnitra. Archiv – červen 2008).

7 VYBRANÉ ORGANIZACE POMÁHAJÍCÍ OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

7.1 BKB – Bílý kruh bezpečí

Je občanské sdružení, pro pomoc obětem trestných činů v ČR, které vzniklo v roce 1991. Posláním BKB je pomáhat obětem trestných činů a jejich rodinám. V šesti poradnách - v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě, Pardubicích a Plzni - poskytují obětem bezplatnou a odbornou pomoc dobrovolníci, zejména právníci a psychologové. Služba tohoto druhu přispívá k rychlejšímu zotavení obětí z trestného činu a ke zlepšení jejich pozice při jednání s úřady. Při kontaktu s odborníky si mohou oběti ověřit i svá zákonná práva. Dobrovolníci obětem poskytují praktické rady a užitečné informace o průběhu trestního řízení nebo jim na místě zprostředkují kontakt na další odborníky nebo služby. Základní principy poradenské činnosti jsou: bezplatnost, nestrannost, nezávislost a diskrétnost (Bílý kruh bezpečí. Projekt boje proti domácímu násilí v České republice).

Bílý kruh bezpečí také provozuje Nonstop telefonickou linku pro oběti **DOM**ácího **NÁ**silí – DONA linka, která pomáhá každému, kdo je svědkem domácího násilí nebo se cítí být ohrožen domácím násilím (Ministerstvo vnitra. Archiv - červen 2008).

7.2 ROSA o.s.

Občanské sdružení ROSA je nestátní nezisková organizace, jejíž cílem je pomoc ženám - obětem domácího násilí a jejich dětem, také uznání domácího násilí jakožto závažného celospolečenského problému. Spolupracuje se státními i zastupitelskými orgány, policií a neziskovými organizacemi zabývajícími obdobnou problematikou v České republice i v zahraničí. Smyslem je poskytnutí jistoty, bezpečí, posilování klientek, aby našly sílu a pomalu vlastními silami dokázaly situaci změnit. Rosa nabízí i krizové ubytování v azylových bytech s utajenou adresou (ROSA. Kdo jsme).

7.3 Acorus o.s.

Je občanské sdružení, provozované Psychosociálním centrem Acorus, poskytující osobám ohroženým domácím násilím pomoc překonání nepříznivé sociální situaci. Poskytuje pomoc prostřednictvím služeb azylového domu, odborného sociálního poradenství a krizové

pomoci (Conwayová, 2007). Vychází z individuálních potřeb uživatelů a uživatelek služeb, respektují lidskou důstojnost a podporují rozvoj samostatnosti a začlenění do běžného života. Acorus je partnerem projektu „Avon proti domácímu násilí“ (Acorus. Poslání).

7.4 ProFem o.p.s., konzultační středisko pro ženské projekty

Zaměřuje se již od roku 1993 na poskytování poradenských služeb a konzultací ženským projektům a organizacím. Provozuje linku právní pomoci pro oběti násilí na ženách (ProFem. Úvodní strana).

7.5 Magdalenium pomoc týraným ženám

Jde o občanské sdružení jehož provozovatelem je Helena, poskytuje ženám – obětem domácího násilí a jejich dětem azylové ubytování s následným psychologickým, sociálním a právním poradenstvím. Azylový dům je ojedinelý v Brně s utajenou adresou. Možnost neveřejné adresy dává klientkám a jejich dětem pocit bezpečí. *Posláním* projektu Magdala je pomoc ženám provozujícím prostituci při návratu k běžnému životu. Poskytuje účinnou podporu těmto ženám a jejich dětem, aby mohly žít důstojným a smysluplným životem. Zmírňuje obtížnou životní situaci, přičemž respektuje jejich rozhodování (Magdalenium. Úvodní stránka).

7.6 Intervenční centra

Intervenční centra nabízejí pomoc osobám ohroženým násilným chováním vykázané osoby ze společného obydlí, a to nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání. Intervenční centra poskytují pomoc na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním agresora, který s ní obývá společné obydlí. Intervenční centra poskytují pomoc i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se o ohrožení osoby násilným chováním dozví. V intervenčním centru jsou poskytovány sociální služby bezplatně, a to ambulantní, terénní nebo pobytové. Služby jsou zajišťovány spoluprací a vzájemnou informovaností mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy (Ministerstvo práce a sociálních věcí. Intervenční centra).

Další organizace a zařízení zabývající se problematikou domácího násilí:

Koordona

Koordona (**KO**alice **OR**ganizací proti **DO**mácímu **NÁ**silí) vznikla v roce 2004, je dobrovolným účelovým seskupením organizací zabývajících se pomocí (přímou i nepřímou) ženám – obětem domácího násilí. Koordona sdružuje organizace poskytující poradenskou činnost spojenou s vedením (utajených nebo neutajovaných) azylových domů pro ženy, oběti domácího násilí, specializované poradny (např. na právní situaci obětí domácího násilí) a organizace, které k této problematice závažného porušování lidských práv žen poskytují osvětu.

Na vzniku Koordony se podílelo dvanáct organizací:

Acorus, o.s.; Český svaz žen; ADRA, o.s. Hradec Králové - Pyramida pomoci a rozvoje; Élektra o.s.; Liga lidských práv; Občanská poradna Nymburk; Magdalenium, o.s.; proFem, o.p.s.; Most k životu, o.p.s.; Rosa, o.s.; NESEHNUTÍ Brno; Slezská diakonie- Poradna Elpis (Ostrava a Havířov) (KOORDONA. Hlavní stránka).

Kontakty na tyto členské organizace jsou uvedeny v příloze č. 5.

Azylový dům pro ženy matky s dětmi o.p.s.

Posláním Azylového domu matky s dětmi Vsetín je umožnit ženám v nepříznivé sociální situaci, které jsou většinou spojené se ztrátou bydlení, zůstat součástí přirozeného společenství a podporovat ženy v návratu k běžnému způsobu života (Azylový dům. Azylový dům pro ženy matky s dětmi).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 PROJEKT VÝZKUMU

8.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaký je stav v informovanosti a jejich rozdílech s domácím násilím u studentů maturitních ročníků kroměřížské střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy.

Dílčí cíle

Výzkumem chceme odpovědět na následující otázky:

1. Jaká je informovanost u studentů maturitních ročníků kroměřížské střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy o domácím násilí na ženách mezi dospělými partnery v rodině.
2. Jaké jsou rozdíly v informovanosti studentů kroměřížské střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy o domácím násilí na ženách.

8.2 Hypotézy

Problém 1: Jsou studenti maturitních ročníků střední zdravotnické školy informováni o domácím násilí více než studenti střední pedagogické školy?

Hypotéza H₁: Studenti maturitních ročníků střední zdravotnické školy jsou informováni o domácím násilí na ženách více než studenti střední pedagogické školy.

Problém 2: Setkali se v blízkém okolí studenti střední zdravotnické školy s domácím násilím na ženách častěji než studenti střední pedagogické školy?

Hypotéza H₂: Studenti střední zdravotnické školy se v blízkém okolí s domácím násilím na ženách setkali častěji než studenti střední pedagogické školy.

Problém 3: Liší se názor na převažující formy domácího násilí na ženách u studentů střední zdravotnické školy a studentů střední pedagogické školy?

Hypotéza H₃: Názor na převažující formy domácího násilí na ženách se u studentů střední zdravotnické školy a studentů střední pedagogické školy liší.

Problém 4: Liší se názor na méně převažující formu domácího násilí na ženách u studentů střední zdravotnické školy a studentů střední pedagogické školy?

Hypotéza H₄: Názor na méně převažující formu domácího násilí na ženách se u studentů střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy liší.

8.3 Metody výzkumu

8.3.1 Pojmový aparát

K popisu zkoumané reality používám tyto frekventované pojmy:

Domácí násilí

Může nabývat podoby psychického, fyzického, sexuálního a ekonomického násilí od blízké osoby s cílem ublížit a získat nad obětí převahu a moc. Dochází k němu v soukromí, je opakované a má stupňující se tendenci.

Agresor

Osoba násilná způsobující domácí násilí.

Oběť

Osoba ohrožená domácím násilím.

Partnerství

„Partnerské soužití je zcela volné, kterýkoliv z partnerů je může kdykoliv ukončit, aniž by měl k druhému nějaké závazky, pokud tyto závazky výslovně nevyplývají ze zákona. I tito partneři, byť nesezdaní, vytvářejí společnou **domácnost** ve smyslu § 115 občanského zákoníku – společně žijí, společně uhrazují náklady na provoz domácnosti a soužití má znaky trvalosti“ (Choděra, 2002, s. 20).

8.3.2 Metody sběru dat a tvorba databáze

Na základě charakteru výzkumného problému jsem zvolila výzkum smíšený.

Jako hlavní metodu sběru dat jsem si pro svou práci vybrala dotazník, který nejlépe vyhovuje získávání informací od většího počtu respondentů. Jako doplňující metodou jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor.

Dotazník jsem pro srozumitelnost ověřovala formou předvýzkumu na malém počtu věkově stejných respondentů, ti ale nebyli do výzkumu zahrnuti. Jako hlavičku dotazníku jsem zvolila stručný motivační úvod, kde se mohli respondenti dočíst, na jaké téma budou v dotazníku odpovídat, k jakému účelu dotazník poslouží a kdo je jeho zadavatelem. Účastníkům výzkumného šetření byl předložen dotazník vlastní konstrukce, který obsahuje 23 položek.

Položky uzavřené, například:

Myslíte si, že se v současné době o domácím násilí dostatečně mluví?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Položky polozavřené, například:

Informace o domácím násilím jste získal/a prostřednictvím

(můžete označit i více odpovědí).

- a) internetu
- b) novin
- c) televize
- d) letáků
- e) výuky
- f) informace nemám
- g) jiná možnost, uveďte.....

Položky otevřené, například:

Jak byste řešil/a situaci, kdybyste se stal/a obětí domácího násilí?

Dále byly použity otázky dichotomické, například:

- a) žena
- b) muž

Položky polytomické, v nichž se vyskytovaly položky výběrové, například:

Byl/a jste obětí domácího násilí?

- a) ano – jedenkrát
- b) ano – vícekrát
- c) ne nikdy

Rozhovor

Rozhovor je polostrukturovaný podle přesně formulovaných otázek a jejich pořadí. Příprava rozhovoru spočívala ve formulaci otázek a výběru respondentů.

Rozhovoru se uskutečnil v Azylovém domě v Kroměříži.

Záznam rozhovoru jsem se souhlasem respondentek pořizovala pomocí diktafonu a přepsala na počítači do autentické podoby.

Vyhodnocení rozhovoru spočívá v interpretaci odpovědí respondentek.

8.4 Podmínky výzkumu

8.4.1 Charakteristika vzorku zkoumaných osob

Výzkum se uskutečnil od listopadu 2008 do prosince 2008 na dvou středních školách, a to na Střední zdravotnické škole v Kroměříži a na Střední pedagogické škole v Kroměříži. Výzkumný soubor tvořilo celkem 85 respondentů z čtyř maturitních tříd, z toho 40 respondentů bylo ze SZŠ a 45 respondentů bylo ze SPgŠ. Dotazníky jsem rozdávala respondentům osobně, vysvětlila jsem jim, co je mým záměrem, jak mají postupovat. Výzkum

formou dotazníku probíhal cca 15 minut. Složení vzorku respondentů je zachyceno v tabulkách 2, 3 a 4.

Tab. 2. Složení vzorku respondentů podle pohlaví a škol.

pohlaví	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
žena	34	85,0	44	97,8	78	91,8
muž	6	15,0	1	2,2	7	8,2
celkem	40	100	45	100,0	85	100,0

Tab. 3. Složení vzorku respondentů podle typu školy.

typ školy	abs.	%
Střední zdravotnická škola	40	47,0
Střední pedagogická škola	45	53,0
celkem	85	100,0

Tab. 4. Složení vzorku podle věku a škol.

věk	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
18 let	22	55,0	30	66,7	52	61,2
19 let	13	32,5	14	31,1	27	31,8
20 let	5	12,5	0	0,0	5	5,9
22 let	0	0,0	1	2,2	1	1,2
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

9 FREKVENČNÍ A DISTRIBUČNÍ ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM

Další položky odpovídající dotazníku.

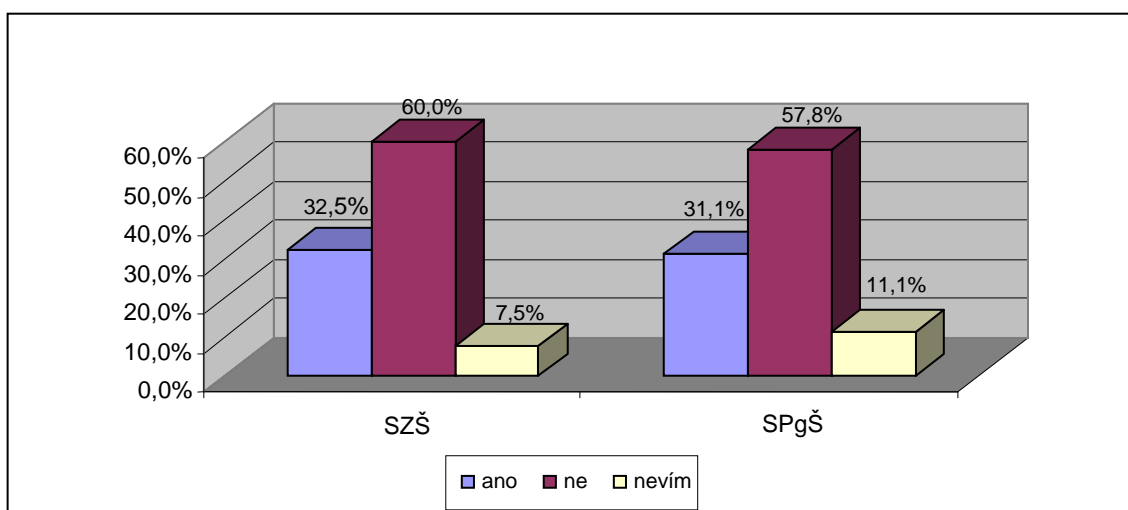
Hlavním sledovaným kritériem u vyhodnocování dotazníku byl typ škol. U položky č. 6 jsem volila i další kritérium, a to pohlaví.

Výpovědi respondentů SZŠ a SPgŠ se výrazně neliší, a proto je interpretuji v celku.

K položce č. 1: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že se v současné době dostatečně mluví o domácím násilí.

Tab. 5. Myslíte si, že se v současné době dostatečně mluví o domácím násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	13	32,5	14	31,1	27	31,8
ne	24	60,0	26	57,8	50	58,8
nevím	3	7,5	5	11,1	8	9,4
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

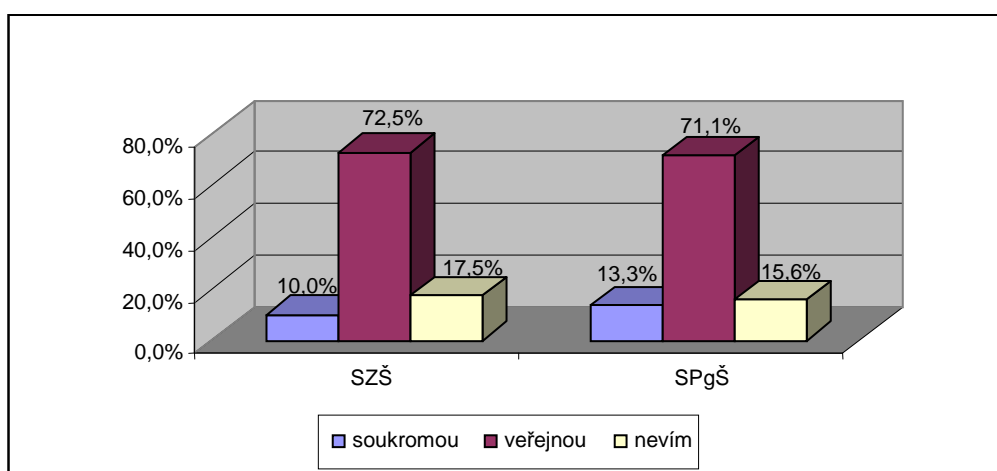
Graf č. 1: Myslíte si, že se v současné době dostatečně mluví o domácím násilí?

Nejfrekventovanější odpověď byla, že v současné době se o domácím násilí dostatečně *nemluví*, jak uvedlo 50 studentů, tj. 58,8%. 27 studentů, tj. 31,8%, uvedlo, že se o domácím násilí dostatečně *mluví*. Odpověď *nevím* zvolilo 8 studentů, tj. 9,4%.

K položce č. 2: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou.

Tab. 6. Má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
soukromou	4	10,0	6	13,3	10	11,8
veřejnou	29	72,5	32	71,1	61	71,8
nevím	7	17,5	7	15,6	14	16,5
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

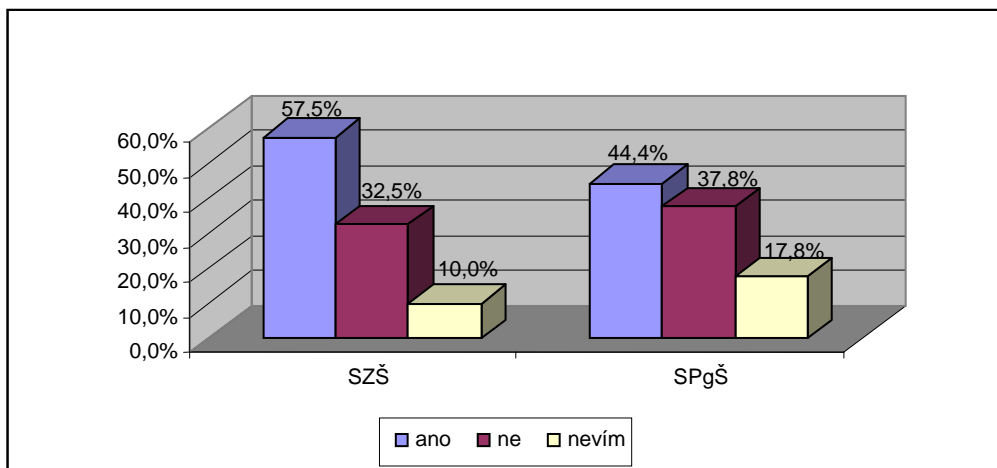
Graf č. 2: Má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou?

Z tabulky 6 a grafu č.2 je zřejmé, že nejvíce dotazovaných odpovědělo, že domácí násilí má být věcí *veřejnou*. Tuto odpověď volilo 61 studentů, tj. 71,8%. S výrazným rozdílem byla odpověď, že domácí násilí má být věcí *soukromou*, a to s celkovým počtem 10 studentů, tj. 11,8%. Odpověď *nevím* zvolilo 14 studentů, tj. 16,5%.

K položce č. 3: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že mají dostatečné informace o domácím násilí.

Tab. 7. Máte dostatečné informace o domácím násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	23	57,5	20	44,4	43	50,6
ne	13	32,5	17	37,8	30	35,3
nevím	4	10,0	8	17,8	12	14,1
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

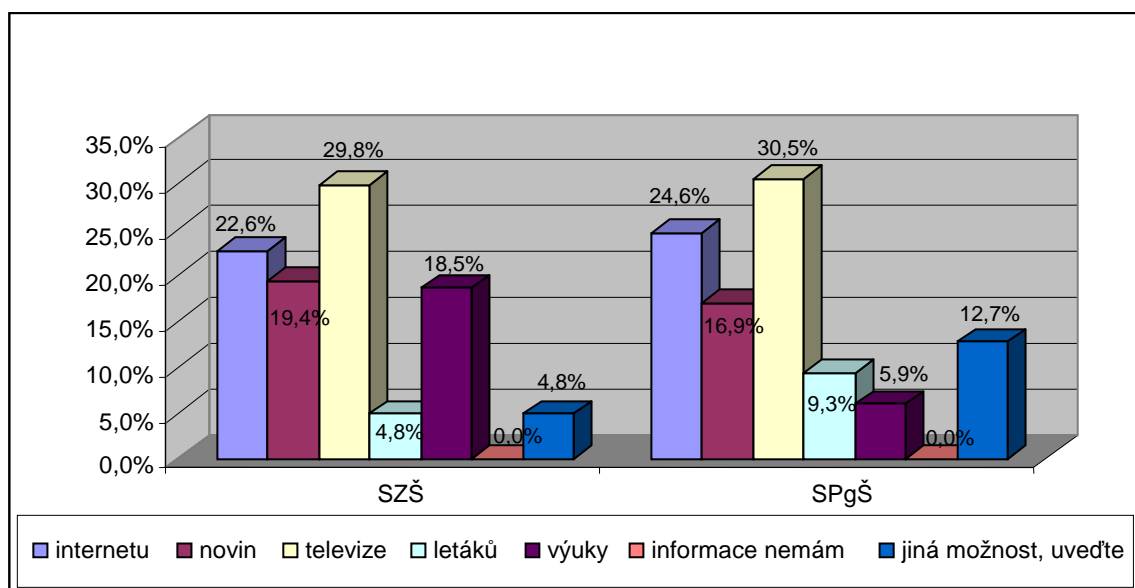
Graf č. 3: Máte dostatečné informace o domácím násilí?

Nejčastěji studenti uváděli odpověď *ano*, že mají dostatečné informace o domácím násilí, jak odpovědělo 43 studentů, tj. 50,6%. Naopak 30 studentů, tj. 35,3%, odpovědělo, že *informace o domácím násilí nemá*. 12 studentů, tj. 14,1%, volilo odpověď *nevím*.

K položce č. 4: Zjišťovala jsem, kde nebo jakým způsobem respondenti získali informace o domácím násilí?

Tab. 8. Jakým způsobem jste získali informace o domácím násilím?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
internetu	28	22,6	29	24,6	57	23,6
novin	24	19,4	20	16,9	44	18,2
televize	37	29,8	36	30,5	73	30,2
letáků	6	4,8	11	9,3	17	7,0
výuky	23	18,5	7	5,9	30	12,4
informace nemám	0	0,0	0	0,0	0	0,0
jiná možnost, uveďte	6	4,8	15	12,7	21	8,7
celkem	124	100,0	118	100,0	242	100,0

Graf č. 4: Jakým způsobem jste získali informace o domácím násilí?

Studenti nejčastěji uváděli, že informace o domácím násilí získali prostřednictvím *televize*, takto odpovědělo 73 respondentů, tj. 30,2%. Dále je nejčastějším zdrojem informací o domácím násilí je *internet*, jak odpovědělo 57 respondentů, tj. 23,6%. 44 studentů, tj. 18,2%, uvedlo *noviny*. Odpověď *výuky*, tedy že studenti informace získali z výuky, odpovědělo 30

studentů, tj. 12,4%. Další odpovědí bylo *pomocí letáků*, takto odpovědělo 17 respondentů, tj. 7,0%. *Informace nemám* nevolil ani jediný student.

Respondenti mohli uvést i jinou možnost, jak získali informace o domácím násilí, které jsou uvedeny v tabulce 9 (výpovědi respondentů jsou uspořádány sestupně).

Tab. 9. Jiný způsob, jak respondenti získali informace o domácím násilí?

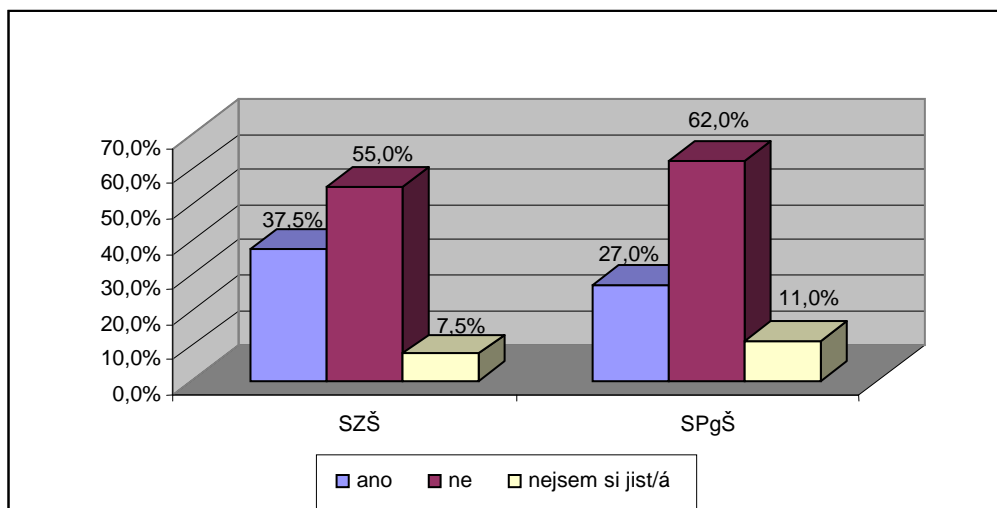
odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
přednášky, besedy k tématu	0	0,0	11	84,6	11	57,9
vlastní zkušenost	3	50,0	2	15,4	5	26,3
kniha/časopis	2	33,3	0	0,0	2	10,5
zkušenost někoho jiného	1	16,7	0	0,0	1	5,3
celkem	6	100,0	13	100,0	19	100,0

Nejčastější způsobem, jak získali informace o domácím násilí jsou *přednášky a besedy k tématu*. Takto odpovědělo 11 studentů. Za touto odpovědí následuje *vlastní zkušenost*, kterou uvedlo 5 studentů. Další frekventovanou odpovědí byla *kniha a časopis*, jak uvedli 2 studenti. A poslední odpovědí, kterou uvedl 1 student, bylo, že informace o domácím násilí získal *ze zkušenosti někoho jiného*.

K položce č. 5: Zjišťovala jsem, zda se respondenti setkali v blízkém okolí s domácím násilím.

Tab. 10. Setkali jste se v blízkém okolí s domácím násilím?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	15	37,5	12	27,0	27	31,8
ne	22	55,0	28	62,0	50	58,8
nejsem si jist/á	3	7,5	5	11,0	8	9,4
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

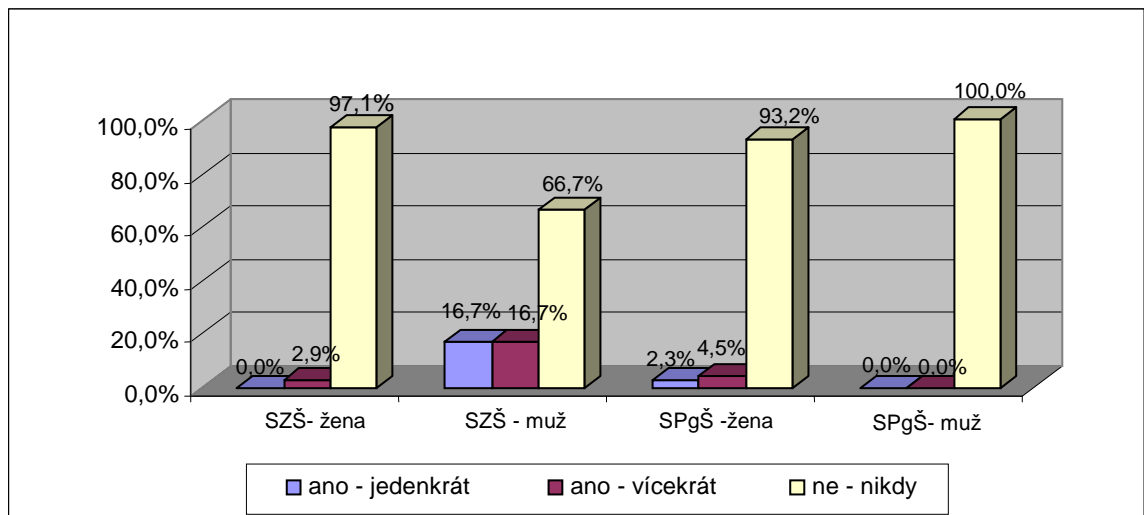
Graf č. 5: Setkali jste se v blízkém okolí s domácím násilím?

Nejfrekventovanější odpovědí bylo *ne*, tedy že se studenti nesetkali v blízkém okolí s domácím násilím. Takto odpovědělo 50 studentů, tj. 58,8%. Naopak odpověď *ano* uvedlo 27 studentů, tj. 31,8%. A odpověď *nejsem si jist/á* zvolilo 8 studentů, tj. 9,4%.

K položce č. 6: Zjišťovala jsem, zda respondenti byli obětí domácího násilí.

Tab. 11. Byli jste obětí domácího násilí?

odpověď	pohlaví	název školy				Celkem	
		SZŠ		SPgŠ			
		Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
ano - jedenkrát	žena	0	0,0	1	2,3	1	1,3
	muž	1	16,7	0	0,0	1	14,3
ano - vícekrát	žena	1	2,9	2	4,5	3	3,8
	muž	1	16,7	0	0,0	1	14,3
ne nikdy	žena	33	97,1	41	93,2	74	94,9
	muž	4	66,7	1	100,0	5	71,4
Celkem	žena	34	100,0	44	100,0	78	100,0
	muž	6	100,0	1	100,0	7	100,0

Graf č. 6: Byli jste obětí domácího násilí?

Z tabulky 11 a grafu č. 6 je zřejmé, že většina dotazovaných nikdy *nebyla obětí domácího násilí*. Nejčastější odpovědí bylo *ne nikdy*. Takto uvedlo 74 žen, tj. 94,9% a 5 mužů, tj. 71,4%. Odpověď *ano - vícekrát* uvedly 3 ženy, tj. 3,8%, a 1 muž, tj. 14,3%. A odpověď *ano – jedenkrát* uvedla 1 žena, tj. 1,3%, a 1 muž, tj. 14,3%.

K položce č. 7: Zjišťovala jsem, co si respondenti představují pod uvedenými druhy násilí.

Výpovědi respondentů jsem rozčlenila do čtyř oblastí, které jsou uvedeny v následujících tabulkách 12, 13, 14, 15, 16 (výpovědi respondentů jsou uspořádány sestupně).

Tab. 12. Co si respondenti představují pod fyzickým druhem násilí?

fyzické	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
ublížení na těle (na zdraví, bití, mlácení, fyzické tresty, modřiny, odřeniiny, zlomeniny, ublížení jiné osobě)	45	55,6	46	70,8	91	62,3
různé typy týrání (fyzické, týrání hladem, těl. tresty, šikana)	6	7,4	6	9,2	12	8,2
pálení předmětem (cigaretou)	10	12,3	0	0,0	10	6,8
napadení (tělem, předmětem)	0	0,0	10	15,4	10	6,8
kopání	7	8,6	2	3,1	9	6,2
fackování	6	7,4	0	0,0	6	4,1
škracení	4	4,9	0	0,0	4	2,7
řezání	2	2,5	0	0,0	2	1,4
svazování	1	1,2	0	0,0	1	0,7
nevím	0	0,0	1	1,5	1	0,7
celkem	81	100,0	65	100,0	146	100,0

Nejfrekventovanější odpověď, že si pod fyzickým druhem násilí představují *ublížení na těle (bití, fyz. tresty,...)*, uvedlo 91 studentů, tj. 62,3%. S velkým odstupem následuje další frekventovaná odpověď *různé typy týrání (hladem)*, kterou uvedlo 12 studentů, tj. 8,2%. Za touto položkou následovaly dvě odpovědi se stejným počtem 10 studentů, tj. 6,8%, a to odpovědi *pálení předmětem (cigaretou)* a *napadení (tělem, předmětem)*. Další položkou bylo *kopání*, takto odpovědělo 9 studentů, tj. 6,2%. Poté následovala odpověď *fackování*, jak uvedlo 6 studentů, tj. 4,1%. Dále se vyskytovaly méně se časté odpovědi: *škracení*, *řezání*, *svazování* a také odpověď *nevím*.

Tab. 13. Co si respondenti představují pod psychickým druhem násilí?

psychické	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
deptání, vyhrožování, slovní týrání, psych. vydírání, zastrašování, psych. napadení, trýznění, psych. týrání	18	34,6	23	34,3	41	34,5
nadávky (verbální schazování, urážky, narážky)	22	42,3	17	25,4	39	32,8
ponižování (zesměšňování, vysmívání, snížení sebevědomí, podkopávání autority)	17	32,7	14	20,9	31	26,1
citové vydírání	9	17,3	19	28,4	28	23,5
násilí (psychické, slovní, duševní, nátlak)	0	0,0	6	9,0	6	5,0
zakazování (omezování svobody)	2	3,8	1	1,5	3	2,5
šikana	2	3,8	1	1,5	3	2,5
nekomunikace (ignorace)	0	0,0	2	3,0	2	1,7
podceňování	0	0,0	2	3,0	2	1,7
psychická manipulace	0	0,0	2	3,0	2	1,7
pronásledování	0	0,0	1	1,5	1	0,8
zneužívání	0	0,0	1	1,5	1	0,8
odebírání dětí	0	0,0	1	1,5	1	0,8
celkem	52	100,0	67	100,0	119	100,0

Mezi nejčastější psychický druh domácího násilí studenti uvedli *deptání* (*vyhrožování, slovní týrání, psych. vydírání,...*), což uvedlo 41 studentů, tj. 34,5%. Druhou nejčastější odpovědí, kterou označilo 39 studentů, tj. 32,8%, byly *nadávky* (*verbální shazování, urážky,...*). Další odpovědí bylo *ponižování* (*zesměšňování, vysmívání,...*), kterou zvolilo 31 studentů, tj. 26,1%. Následující odpovědí je *citové vydírání*, které uvedlo 28 studentů, tj. 23,5%. Dále se vyskytovaly méně se objevující odpovědi: *násilí, zakazování, šikana, nekomunikace, podceňování, psych. manipulace, pronásledování, zneužívání a odebírání dětí*.

Tab. 14. Co si respondenti představují pod sexuálním druhem násilí?

sexuální	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
znásilnění (nucený sex, nucení k pohlavnímu styku, sex.napadení, nucení k sex. praktikám)	38	66,7	37	59,7	75	63,0
sexuální obtěžování	9	15,8	13	21,	22	18,5
sexuální zneužívání	7	12,3	12	19,4	19	16,0
pedofilie, pornografie	2	3,5	0	0,0	2	1,7
nepovolený sex s druhou osobou	1	1,8	0	0,0	1	0,8
celkem	57	100,0	62	100,0	119	100,0

Nejfrekventovanější odpovědí je *znásilnění*, jak odpovědělo 75 respondentů, tj. 63%. Následující odpověď *sexuální obtěžování* uvedlo 22 respondentů, tj. 18,5%. 19 respondentů, tj. 16% uvedlo *sexuální zneužívání*. Další položkou je *pedofilie a pornografie*. Takto odpověděli 2 respondenti, tj. 1,7%. Dále se vyskytovaly méně se časté odpovědi, které byly vždy po 1 respondentu, a to *znásilnění dětí* 1% a *nepovolený sex s druhou osobou* 0,8%.

Tab. 15. Co si respondenti představují pod ekonomickým druhem násilí?

ekonomické	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
zabavování peněz (zamezení pří- stupu peněz, omezování příjmu, nedávání peněz, odepření majetku, peněz)	23	56,1	31	58,5	54	57,4
vydírání	6	14,6	14	26,4	20	21,3
okrádání	6	14,6	1	1,9	7	7,4
nevím	5	12,2	2	3,8	7	7,4
gamblerství	0	0,0	2	3,8	2	2,1
vyčítání koupení nových věcí	0	0,0	2	3,8	2	2,1
utrácení peněz agresorem	1	2,4	0	0,0	1	1,1
vykořisťování	0	0,0	1	1,9	1	1,1
celkem	41	100,0	53	100,0	94	100,0

Nejčastější odpověď na ekonomický druh násilí je *zabavování peněz, zamezení přístupu peněz*. Tuto odpověď uvedlo 54 studentů, tj. 57,4%. Druhou frekventovanou odpověď

vedlo 20 studentů, tj. 21,3%, a to *vydírání*. Za touto položkou následovaly hned dvě odpovědi se stejným počtem 7 studentů, tj. 7,4%, a to odpovědi *okrádání a nevím*. Odpověď *gamblerství a vyčítání koupení nových věcí* mají stejný počet 2 studentů, tj. 2,1%. Dále se vyskytovaly méně časté odpovědi, které byly vždy po 1 studentu, a to *utrácení peněz agresorem, vykořisťování a vymáhání dluhů*, tj. 1,1%.

Tab. 16. Co si respondenti představují pod sociálním druhem násilí?

sociální	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
omezování kontaktu se společností, rodinou a přáteli	18	37,5	27	55,1	45	46,4
nevím	11	22,9	5	10,2	16	16,5
uzavírání v domácnosti	7	14,6	3	6,1	10	10,3
odebírání peněz	5	10,4	0	0,0	5	5,2
ponižování	4	8,3	1	2,0	5	5,2
špatné sociální zázemí	0	0,0	5	10,2	5	5,2
vyhození z domu	3	6,3	0	0,0	3	3,1
odebírání dětí	0	0,0	3	6,1	3	3,1
gamblerství	0	0,0	2	4,1	2	2,1
ignorace	0	0,0	1	2,0	1	1,0
vytýkání koupení nových věcí	0	0,0	1	2,0	1	1,0
šikana	0	0,0	1	2,0	1	1,0
celkem	48	100,0	49	100,0	97	100,0

Mezi nejfrekventovanější odpovědi na otázku, co si respondenti představují pod sociálním druhem násilí, uvedlo 45 studentů, tj. 46,4%, *omezování kontaktu se společností, rodinou a přáteli*. Druhou nejčastější je odpověď *nevím*. Takto uvedlo 16 studentů, tj. 16,5%. *Uzavírání v domácnosti* zvolilo 10 studentů, tj. 10,3%. Další položkou, která má stejný počet odpovědí, je *odebírání peněz, ponižování, špatné sociální zázemí*. Tuto odpověď zvolilo 5 studentů, tj. 5,2%. Dále se vyskytovaly méně se objevující odpovědi: *vyhození z domu, odebírání dětí, gamblerství, ignorace, vytýkání koupení nových věcí a šikana*.

K položce č. 8: Zjišťovala jsem, se kterým tvrzením respondenti souhlasí, že se jedná o domácí násilí.

Tab. 17. Se kterým tvrzením souhlasíte, že se jedná o domácí násilí?

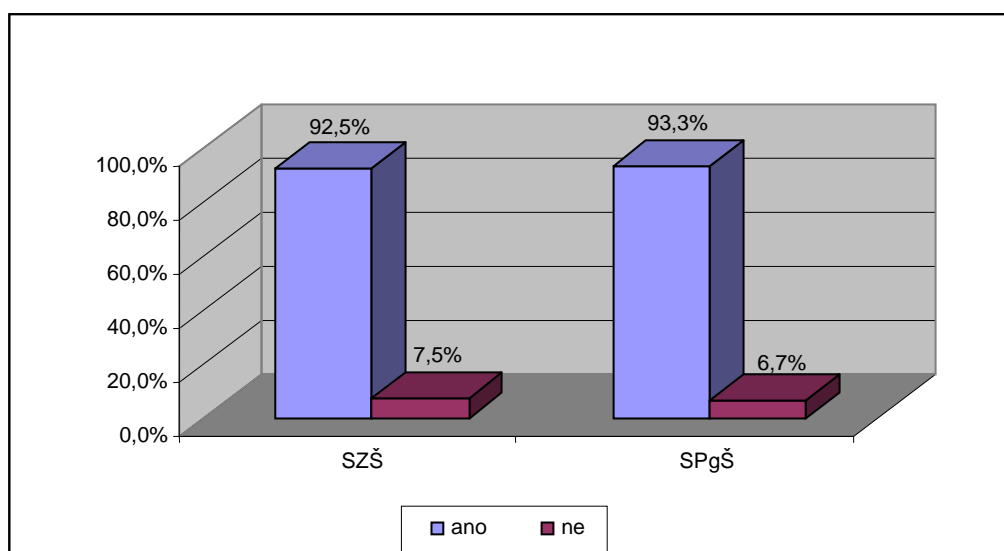
tvrzení	odpovědi	název školy				celkem	
		SZŠ		SPgŠ		Abs.	%
		abs.	%	abs.	%		
Muž svou ženu zbil za pozdní příchod z práce.	a) souhlasím	37	22,3	43	21,9	80	22,1
	b) nesouhlasím	3	4,1	2	2,7	5	3,4
Muž svou ženu znásilnil.	a) souhlasím	37	22,3	44	22,4	81	22,4
	b) nesouhlasím	3	4,1	1	1,4	4	2,7
Muž svou ženu neustále podezírá z nevěry.	a) souhlasím	15	9,0	21	10,7	36	9,9
	b) nesouhlasím	25	33,8	24	32,4	49	33,1
Muž po své ženě chce, aby mu odevzdávala všechny své peníze.	a) souhlasím	36	21,7	40	20,4	76	21,0
	b) nesouhlasím	4	5,4	5	6,8	9	6,1
Muž svoji ženu doma zavírá a nepřeje si, aby se kontaktovala se svou rodinou a přáteli.	a) souhlasím	37	22,3	44	22,4	81	22,4
	b) nesouhlasím	3	4,1	1	1,4	4	2,7
Muž své ženě stále vytýká, že si kupuje nové věci.	a) souhlasím	4	2,4	4	2,0	8	2,2
	b) nesouhlasím	36	48,6	41	55,4	77	52,0
celkem	a) souhlasím	166	100,0	196	100,0	362	100,0
	b) nesouhlasím	74	100,0	74	100,0	148	100,0

V otázce, se kterým tvrzením respondenti souhlasí, nebo nesouhlasí, že jde o domácí násilí, se nejčastěji vyskytovaly následující odpovědi. S tvrzením: muž svou ženu zbil za pozdní příchod z práce *souhlasilo* 80 studentů, tj. 22,1%, a *nesouhlasilo* 5 studentů, tj. 3,4%. Dále *souhlasilo* 81 studentů, tj. 22,4%, s tvrzením muž svou ženu znásilnil, naopak nesouhlasili 4 studenti, tj. 2,7%. Třetím tvrzením je: muž svou ženu stále podezírá z nevěry *souhlasilo* 36 studentů, tj. 9,9%, a *nesouhlasilo* 49 studentů, tj. 33,1%. 76 studentů, tj. 21,0%, *souhlasilo* s tvrzením: muž po své ženě chce, aby mu odevzdávala všechny své peníze a 9 studentů, tj. 6,1% *nesouhlasilo*. Dalším tvrzením je: muž svoji ženu doma zavírá a nepřeje si, aby se kontaktovala se svou rodinou a přáteli, s tímto tvrzením *souhlasilo* 81, tj. 22,4%, studentů a *nesouhlasili* 4 studenti, tj. 2,7%. S posledním tvrzením: muž své ženě stále vytýká, že si kupuje nové věci *souhlasilo* 8 studentů, tj. 2,2%, a *nesouhlasilo* 77 studentů, tj. 52,0%.

K položce č. 9: Zjišťovala jsem, jestli by respondenti řešili situaci, kdyby se stali obětí domácího násilí.

Tab. 18. Řešili byste situaci, kdybyste se stali obětí domácího násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	37	92,5	42	93,3	79	92,9
ne	3	7,5	3	6,7	6	7,1
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

Graf č. 7: Řešili byste situaci, kdybyste se stali obětí domácího násilí?

Velká většina dotázaných 79 respondentů, tj. 92,9% by *situaci řešila*, kdyby se stala obětí domácího násilí. Pokud respondenti uvedli *ano*, měli uvést do položky č. 10, jak by situaci řešili. Uvedeno v tabulce 19. Odpověď *ne*, tedy že by situaci neřešili zvolilo 6 studentů, tj. 7,1%.

K položce č. 10: Zjišťovala jsem, jak by respondenti situaci řešili, kdyby se stali oběti domácího násilí (výpovědi respondentů jsou uspořádány sestupně)

Tab. 19. Jak by respondenti tuto situaci řešili?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
svěřil/a a promluvil/a bych si s rodinou, přáteli s blízkou osobou, které důvěřuji (kamarádce)	21	28,4	28	34,1	49	31,4
kontaktovala bych policii	18	24,3	17	20,7	35	22,4
kontaktovala bych instituce, linku bezpečí, krizové centrum, azylový dům, soud, soc. úřad, poradny)	11	14,9	10	12,2	21	13,5
kontaktovala bych odborníka (soc.pracovníka, psychologa, právníka, škol. poradce)	7	9,5	8	9,8	15	9,6
odstěhování/odchod od násilníka (rozvod)	7	9,5	8	9,8	15	9,6
vyhledala bych si informace na internetu/ve škole	2	2,7	3	3,7	5	3,2
svěřila bych se lékaři (lékaři kamarádky)	0	0,0	4	4,9	4	2,6
nevím	2	2,7	2	2,4	4	2,6
vykázání agresora ze společné domácnosti (výměna zámků)	4	5,4	0	0,0	4	2,6
podala bych trestní oznámení	1	1,4	2	2,4	3	1,9
pokusit se domluvit s agresorem a zůstat doma	1	1,4	0	0,0	1	0,6
celkem	74	100,0	82	100,0	156	100,0

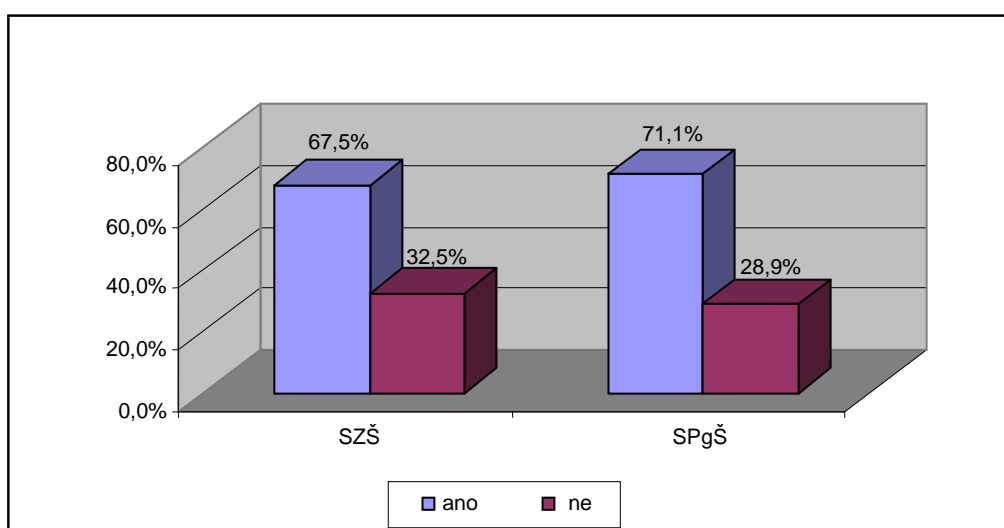
Za nejfrekventovanější možnost, jak by situaci řešili, respondenti uvedli: *svěřil/a promluvil/a bych si s rodinou, přáteli s blízkou osobou, které důvěřuji (kamarádce)* 49 respondentů, tj. 31,4%, *kontaktoval/a bych policii* 35 studentů, tj. 22,4%, *kontaktoval/a bych instituce, linku bezpečí, krizové centrum, azylový dům, soud, soc. úřad, poradny)* 21 respondentů, tj. 13,5%, poté následovaly dvě stejné položky, které měly stejný počet procent: *kontaktoval/a bych odborníka (soc.pracovníka, psychologa, právníka, škol. poradce)*, *odstěhování/odchod od násilníka (rozvod)* 15 respondentů, tj. 9,6%. Dále se vyskytovaly méně objevené odpovědi a to: *vyhledal/a bych si informace na internetu/ ve škole*, *svěřil/a bych se*

lékaři (lékaři kamarádky), odpověď nevím, vykázání agresora ze společné domácnosti (výměna zámků), podal/a bych trestní oznámení, pokusit se domluvit s agresorem a zůstat doma.

K položce č. 11: Zjišťovala jsem, zda respondenti vědí o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí.

Tab. 20. Víte o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
ano	27	67,5	32	71,1	59	69,4
ne	13	32,5	13	28,9	26	30,6
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

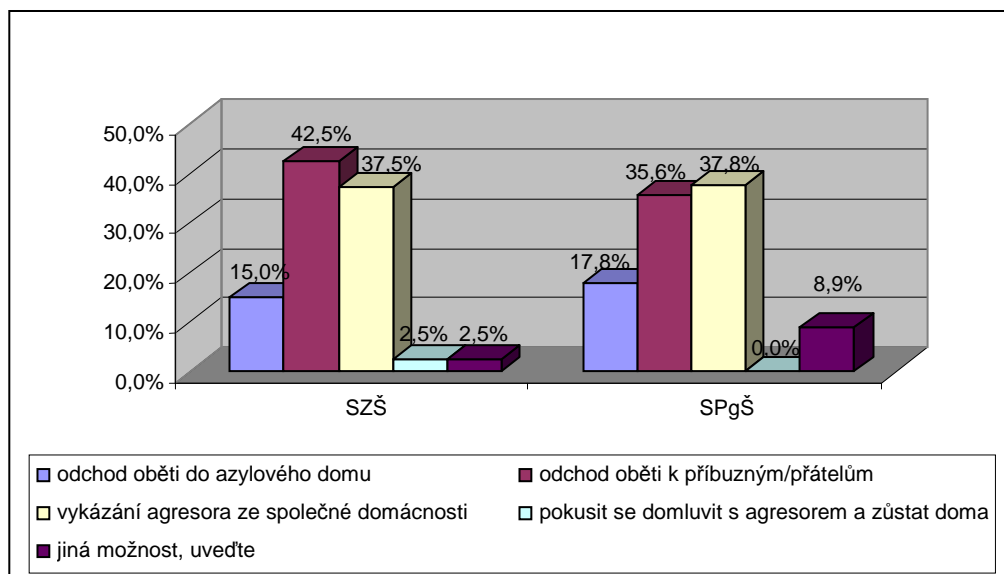
Graf č. 8: Víte o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí?

Na otázku, zda respondenti vědí o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí, byla nejčastější odpověď *ano*. Takto odpovědělo 59 studentů, tj. 69,4%. Odpověď *ne*, tedy že neví o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí zvolilo 26 studentů, tj. 30,6%.

K položce č. 12: Zjišťovala jsem, co respondenti považují za nejlepší řešení domácího násilí.

Tab. 21. Co považujete za nejlepší řešení domácího násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
odchod oběti do azylového domu	6	15,0	8	17,8	14	16,5
odchod oběti k příbuzným/přátelům	17	42,5	16	35,6	33	38,8
vykázání agresora ze společné domácnosti	15	37,5	17	37,8	32	37,6
pokusit se domluvit s agresorem a zůstat doma	1	2,5	0	0,0	1	1,2
jiná možnost, uveďte	1	2,5	4	8,9	5	5,9
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

Graf č. 9: Co považuje za nejlepší řešení domácího násilí?

Jak lze vyčíst z tabulky 21 a grafu č. 9, nejčastější odpovědí na otázku, co respondenti považují za nejlepší řešení domácího násilí, je *odchod oběti k příbuzným/přátelům*. Takto odpovědělo 33 studentů, tj. 38,8%. Druhou nejčastější odpovědí, kterou zvolilo 32 studentů, tj. 37,6% je *vykázání agresora ze společné domácnosti*. 14 studentů, tj. 16,5%, zvolilo

odpověď *odchod oběti do azylového domu*. Odpověď pokusit se s agresorem domluvit a zůstat doma zvolil 1 student, tj. 1,2%. U této otázky byla také na výběr jiná možnost, které jsou uvedeny v tabulce 22.

Tab. 22. Jako jinou možnost, co považujete za nejlepší řešení domácího násilí respondenti uvedli?

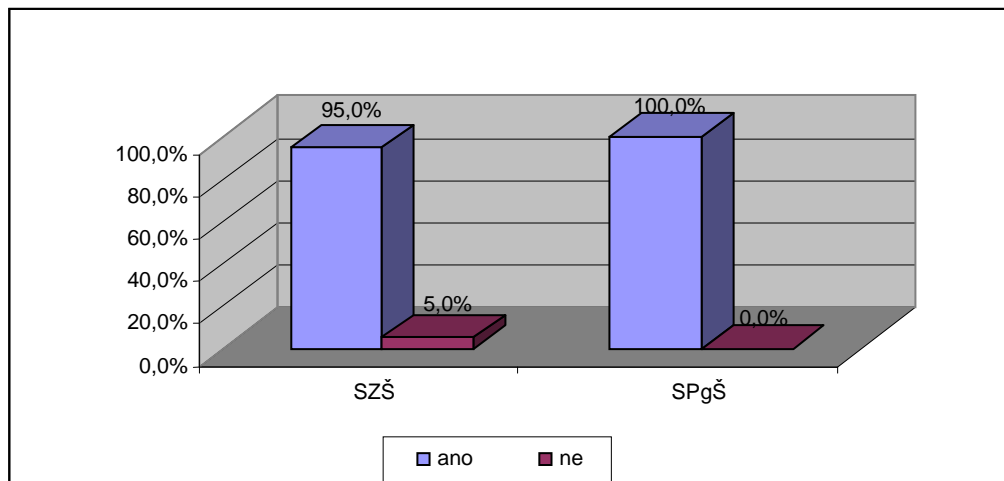
odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
nechat agresora zavřít do vězení	0	0,0	2	50,0	2	40,0
odchod ze země, skrýt se	0	0,0	2	50,0	2	40,0
rozvod s agresorem	1	100,0	0	0,0	1	20,0
celkem	1	100,0	4	100,0	5	100,0

Studenti jako jinou možnost uvedli *nechat agresora zavřít do vězení*. Takto uvedli 2 studenti ze SPgŠ. *Odchod ze země a skrýt se* uvedli 2 studenti ze SPgŠ. A 1 student ze SZŠ uvedl *rozvod s agresorem*.

K položce č. 13: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že obětí domácího násilí může být i muž.

Tab. 23. Myslíte si, že obětí domácího násilí může být i muž?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	38	95,0	45	100,0	83	97,6
ne	2	5,0	0	0,0	2	2,4
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

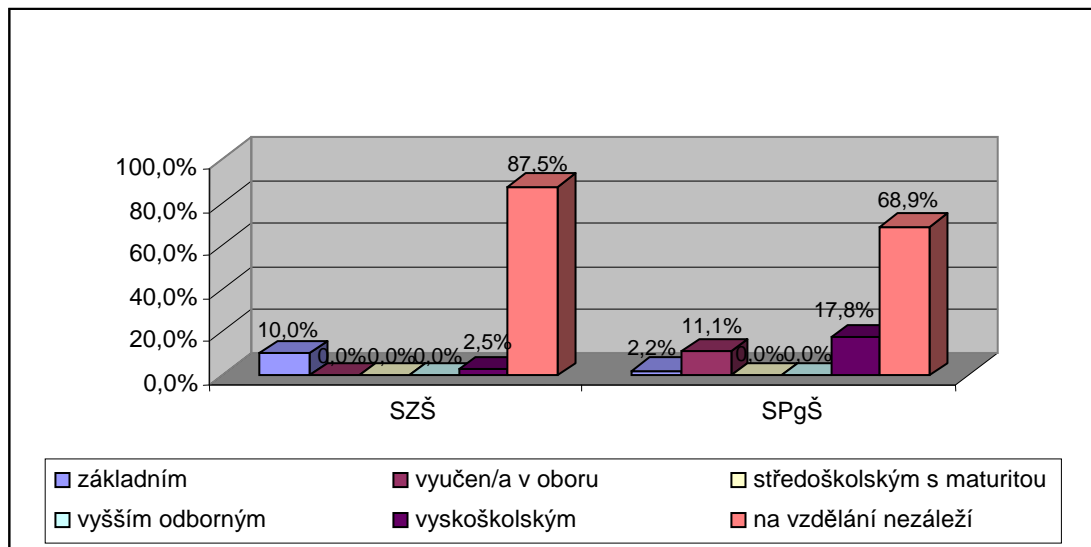
Graf č. 10: Myslíte si, že obětí domácího násilí může být i muž?

Na otázku, zda si respondenti myslí, že obětí domácího násilí může být i muž, bylo nejčastější odpovědí *ano*. Takto odpovědělo 83 studentů, tj. 97,6%. Odpověď *ne*, tedy že se obětí domácího násilí muž stát nemůže, volili 2 studenti, tj. 2,4%.

K položce č. 14: Zjišťovala jsem, jaké je podle respondentů nejčastější vzdělání osob, které způsobují domácí násilí.

Tab. 24. Jaké je nejčastější vzdělání osob, které způsobují domácí násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
základním	4	10,0	1	2,2	5	5,9
vyučen/a v oboru	0	0,0	5	11,1	5	5,9
středoškolským s maturitou	0	0,0	0	0,0	0	0,0
vyšším odborným	0	0,0	0	0,0	0	0,0
vysokoškolským	1	2,5	8	17,8	9	10,6
na vzdělání nezáleží	35	87,5	31	68,9	66	77,6
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

Graf č. 11: Jaké je nejčastější vzdělání osob, kteří způsobují domácí násilí?

Nejfrekventovanější odpovědí, kterou volilo 66 studentů, tj. 77,6% je, že *na vzdělání nezáleží*. 9 studentů, tj. 10,6%, uvedlo *vysokoškolské vzdělání*. Dále jsou dvě odpovědi, které mají stejnou procentuální hodnotu, 5,9%. V obou případech po pěti studentech bylo uvedeno, že osoba, která způsobuje domácí násilí, má buď *základní vzdělání*, nebo je *vyučen/a v oboru*. Vzdělání středoškolské s maturitou a vyšší odborné neuvedl žádný student.

K položce č. 15: Zjišťovala jsem, jaké formy domácího násilí podle respondentů převažují. K šesti položkám měli přiřadit pořadí, které formy domácího násilí nejvíce převažují a které převažují nejméně.

Celkové pořadí, které uvedli respondenti, ukazuje následující tabulka.

Tab. 25. Pořadí převažujících forem domácího násilí.

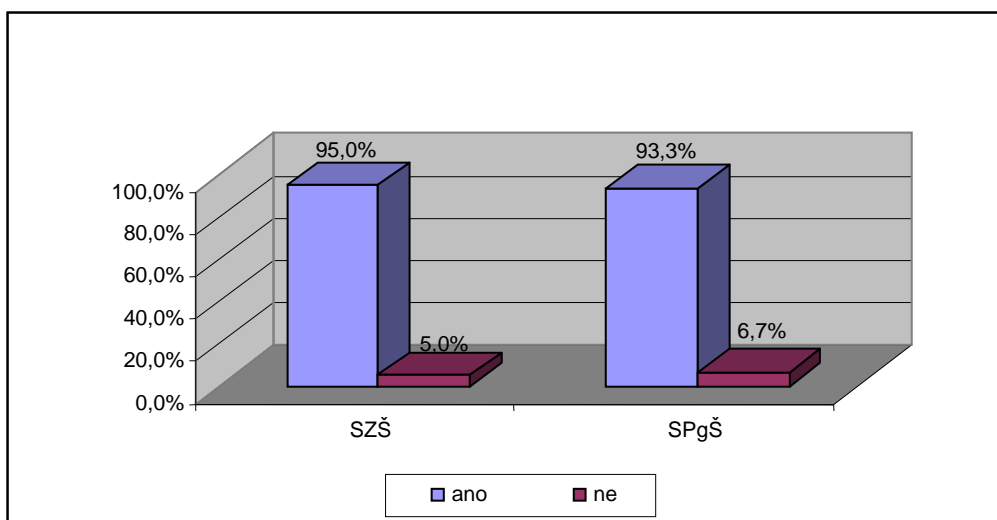
	název školy	
	SZŠ	SPgŠ
	formy domácího násilí	formy domácího násilí
1	fyzické	fyzické
2	psychické	psychické
3	sexuální	kombinace více forem
4	kombinace více forem	sexuální
5	ekonomické	sociální
6	sociální	ekonomické

Z vyhodnocení je zřejmé, že jsou odpovědi odlišné. První dvě místa jsou stejná a potom se odpovědi liší. Na 1. místě, jako převažující, uvedly obě školy stejně fyzickou formu domácího násilí. Na 2. místě uvedly obě školy psychickou formu domácího násilí. Střední zdravotnická škola na 3. místě zvolila sexuální formu domácího násilí a studenti pedagogické školy zvolili kombinaci více forem. Na 4. místě pořadí SZŠ zvolila kombinaci více forem a SPgŠ sexuální formu domácího násilí. Na 5. místě se výpovědi v obou školách liší. SZŠ zvolila ekonomickou formu a SPgŠ zvolilo sociální formu. Za nejméně převažující sociální formu domácího násilí SZŠ zvolila a SPgŠ ekonomickou formu.

K položce č. 16: Zjišťovala jsem, zda by respondenti něco udělali v případě, že by věděli o domácím násilí.

Tab. 26. Udělali byste něco v případě, že byste věděli o domácím násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	38	95,0	42	93,3	80	94,1
ne	2	5,0	3	6,7	5	5,9
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

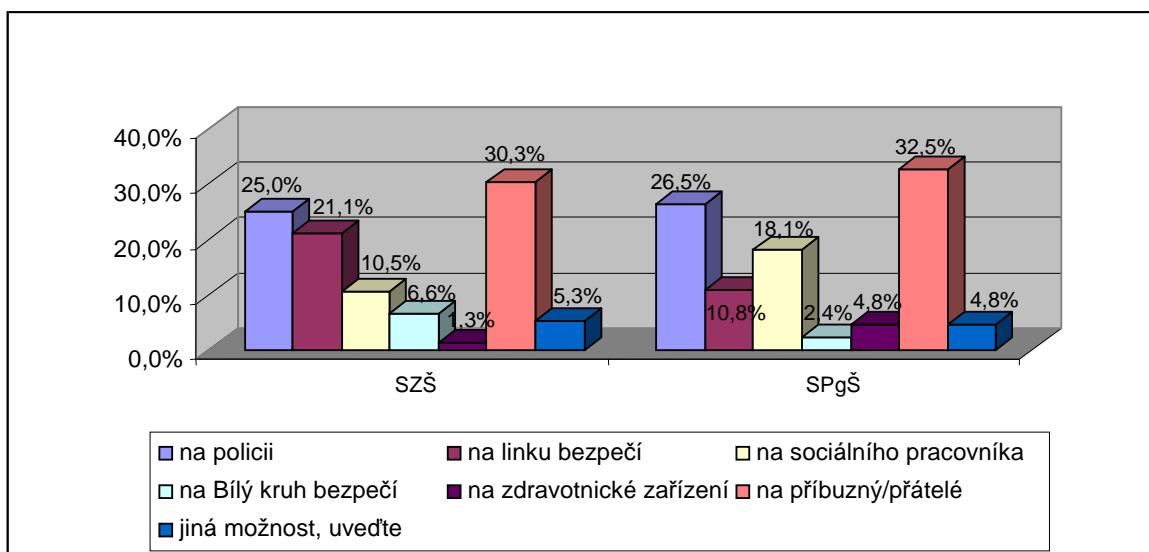
Graf č. 12: Udělali byste něco v případě, že byste věděli o domácím násilí?

Z tabulky 26 a grafu č. 12 je zřejmé, že nejčastější odpovědí bylo *ano*, a to na otázku, zda by respondenti něco udělali v případě, že by věděli o domácím násilí. Takto zvolilo 80 studentů, tj. 94,1%. Odpověď *ne* uvedlo 5 studentů, tj. 5,9%.

K položce č. 17: Zjišťovala jsem, kam nebo na koho by se obrátili v případě, že by respondenti věděli o domácím násilí.

Tab. 27. Kam nebo na koho byste se obrátili?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ		abs.	%
	abs.	%	abs.	%		
na policii	19	25,0	22	26,5	41	25,8
na linku bezpečí	16	21,1	9	10,8	25	15,7
na sociálního pracovníka	8	10,5	15	18,1	23	14,5
na Bílý kruh bezpečí	5	6,6	2	2,4	7	4,4
na zdravotnické zařízení	1	1,3	4	4,8	5	3,1
na příbuzné/přátelé	23	30,3	27	32,5	50	31,4
jiná možnost, uveďte	4	5,3	4	4,8	8	5,0
celkem	76	100,0	83	100,0	159	100,0

Graf č. 13: Kam nebo na koho byste se obrátili?

Mezi nejfrekventovanější odpověď na otázku, kam nebo na koho by se obrátili v případě, že by věděli o domácím násilí, byla odpověď *na příbuzné/přátelé*. Takto odpovědělo 50 studentů, tj. 31,4%. Další frekventovanou odpovědí, kterou zvolilo 41 studentů, tj. 25,8%, je *na policii*. 25 studentů, tj. 15,7%, odpovědělo, že by se obrátilo *na linku bezpečí*. Odpo-

věď na *sociálního pracovníka* zvolilo 23 studentů, tj. 14,5%. 7 studentů, tj. 4,4%, volilo obrátit se na *Bílý kruh bezpečí*. A poslední méně frekventovanou odpověď volilo 5 studentů, tj. 3,1%, na *zdravotnické zařízení*. Další v pořadí frekvence byla *jiná možnost*, kterou volilo 8 studentů, tj. 5,0%, odpovědi jsou uvedeny v tabulce 28.

Tab. 28. Jako jinou možnost kam nebo na koho byste se obrátili?

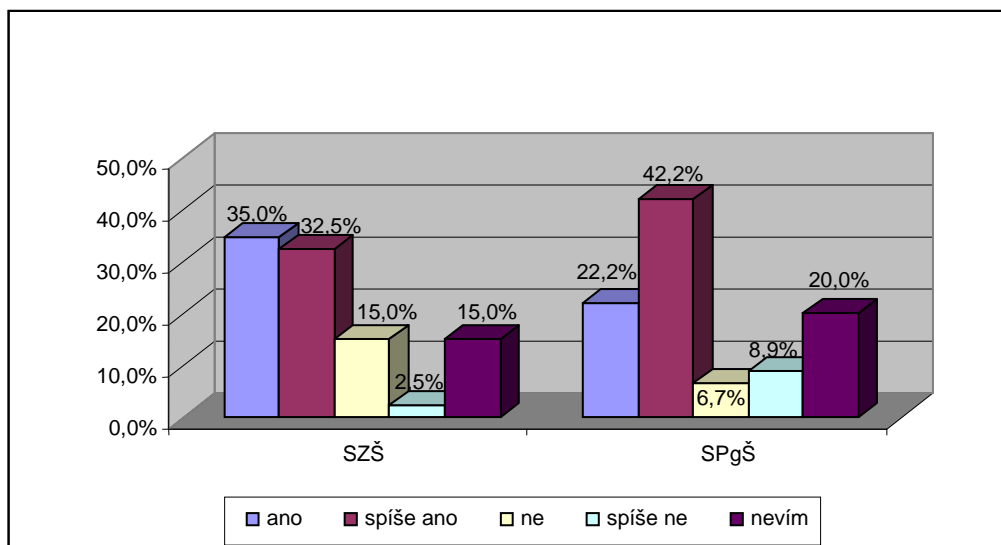
odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
promluvit si s obětí, snaha pomoci	4	100,0	1	33,3	5	62,5
na učitele	0	0,0	1	33,3	2	25,0
promluvit si s agresorem	0	0,0	1	33,3	1	12,5
celkem	4	100,0	3	100,0	8	100,0

Nejčastější jinou možností je *promluvit si s obětí, snaha pomoci*, jak odpovědělo 5 studentů. Dále 2 studenti uvedli, *obrátit se na učitele* a 1 student uvedl *promluvit si s agresorem*.

K položce č. 18: Zjišťovala jsem, zda se respondenti domnívají, že je v dnešní době domácího násilí více než dříve.

Tab. 29. Je v dnešní době domácího násilí více než dříve?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	14	35,0	10	22,2	24	28,2
spíše ano	13	32,5	19	42,2	32	37,6
ne	6	15,0	3	6,7	9	10,6
spíše ne	1	2,5	4	8,9	5	5,9
nevím	6	15,0	9	20,0	15	17,6
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

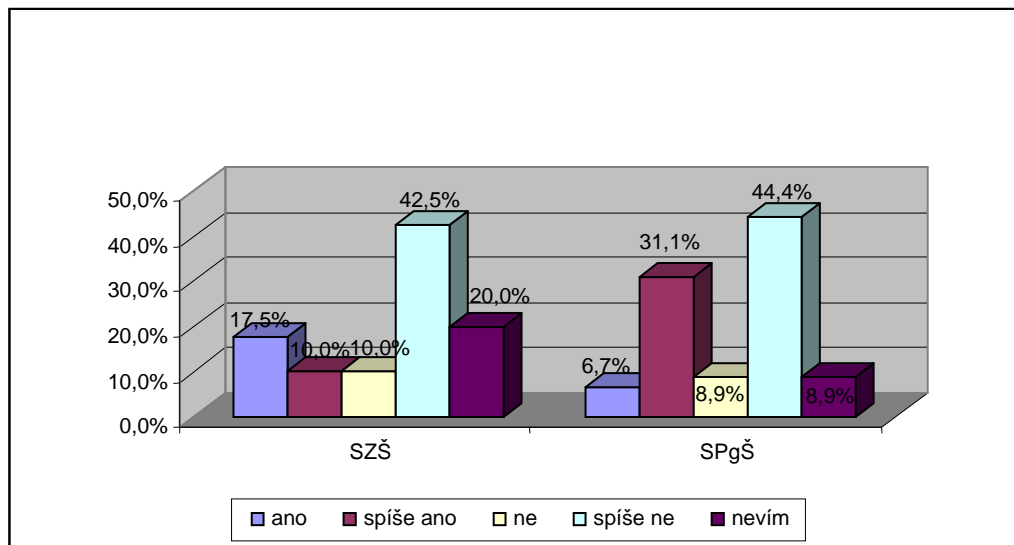
Graf č. 14: Je v dnešní době domácího násilí více než dříve?

Nejvíce tedy 32 respondentů, tj. 37,6%, volilo odpověď *spíše ano*, domnívají se tedy, že je v dnešní době domácího násilí více. Ve velké těsnosti odpovědi *spíše ano*, je odpověď *ano*. Takto volilo 24 respondentů, tj. 28,2%. Odpověď *nevím* uvedlo 15 respondentů, tj. 18%. 9 respondentů, tj. 10,6% se domnívá, že domácího násilí není více než dříve. Poslední nejméně častou odpovědí, je *spíše ne*. Takto odpovědělo 5 respondentů, tj. 5,9%.

K položce č. 19: Zjišťovala jsem, zda se respondenti domnívají, že ženy které byly obětí domácího násilí jsou schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem.

Tab. 30. Jsou ženy, které byly obětí domácího násilí schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	7	17,5	3	6,7	10	11,8
spíše ano	4	10,0	14	31,1	18	21,2
ne	4	10,0	4	8,9	8	9,4
spíše ne	17	42,5	20	44,4	37	43,5
nevím	8	20,0	4	8,9	12	14,1
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

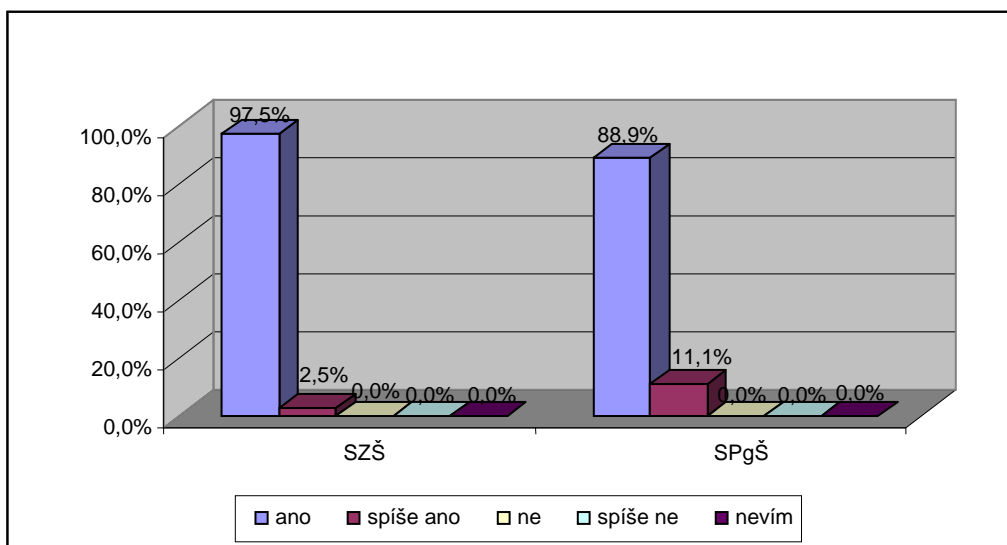
Graf č. 15: Jsou ženy, které byly obětí domácího násilí schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem?

Nejčastější odpovědí 37 respondentů, tj. 43,5%, je *spíše ne*, tedy že se respondenti domnívají, že žena, která byla obětí domácího násilí, spíše není schopna plnohodnotného partnerského života s novým partnerem. 18 respondentů, tj. 21,2%, odpovědělo *spíše ano*, tedy že žena je schopna plnohodnotného partnerského života s novým partnerem. Dále respondenti volili odpověď *nevím*. Takto volilo 12 respondentů, tj. 14,1%. Odpověď *ano* zvolilo 10 respondentů, tj. 11,8%. A poslední nejméně častou je odpověď *ne*. Tuto odpověď uvedlo 8 respondentů, tj. 9,4%.

K položce č. 20: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že domácím násilím trpí i děti.

Tab. 31. Trpí domácím násilím i děti?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano	39	97,5	40	88,9	79	92,9
spíše ano	1	2,5	5	11,1	6	7,1
ne	0	0,0	0	0,0	0	0,0
spíše ne	0	0,0	0	0,0	0	0,0
nevím	0	0,0	0	0,0	0	0,0
celkem	40	100,0	45	100,0	85	100,0

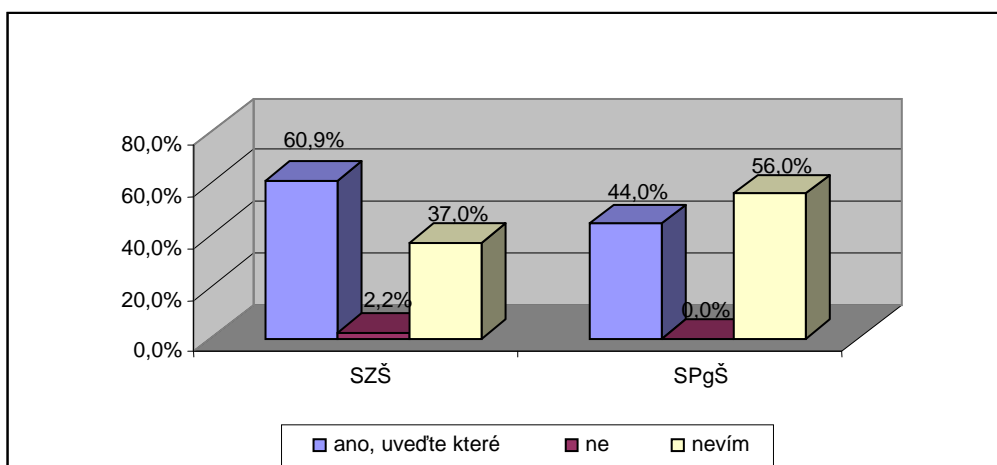
Graf č. 16: Trpí domácím násilím i děti?

V otázce, zda si respondenti myslí, že domácím násilím trpí i děti, jsou pouze zvoleny dvě odpovědi, a to *ano*, jak uvedla velká většina dotazovaných, tedy 79 studentů, tj. 92,9%. A odpověď *spíše ano* zvolilo 6 respondentů, tj. 7,1%. Ostatní odpovědi nikdo nezvolil.

K položce č. 21: Zjišťovala jsem, zda si respondenti myslí, že do řešení domácího násilí v rodině mají zasahovat instituce.

Tab. 32. Mají do řešení domácího násilí zasahovat instituce?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ano, uveďte které	28	60,9	22	44,0	50	52,1
ne	1	2,2	0	0,0	1	1,0
nevím	17	37,0	28	56,0	45	46,9
celkem	46	100,0	50	100,0	96	100,0

Graf č. 17: Mají do řešení domácího násilí zasahovat instituce?

Z vyhodnocení je zřejmé, že nejvíce dotázaných uvedlo odpověď *ano*, tedy že by instituce měla zasahovat do řešení domácího násilí. Takto odpověděla více jak polovina 50 respondentů, tj. 52,1%. Odpověď *nevím* zvolila také většina respondentů, a to 45 respondentů, tj. 46,9%. Pouze 1 student, tj. 1% zvolil odpověď *ne*, tedy že si myslí, že by instituce neměla zasahovat do řešení domácího násilí. U této odpovědi měli respondenti také uvést, jaké instituce by měly zasahovat do řešení domácího násilí, jaké instituce uvedli v tabulce 32 (výpovědi respondentů jsou uspořádány sestupně).

Tab. 33. Zda si respondenti myslí, že do řešení domácího násilí v rodině mají zasahovat instituce?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
na policii	19	51,4	12	48,0	31	50,0
na sociální úřady	10	27,0	10	40,0	20	32,3
na zdravotní a poradenské služby (psycholog)	2	5,4	3	12,0	5	8,1
na soud	3	8,1	0	0,0	3	4,8
na Bílý kruh bezpečí	2	5,4	0	0,0	2	3,2
na DONA linku	1	2,7	0	0,0	1	1,6
celkem	37	100,0	25	100,0	62	100,0

Zde se vyskytovaly tyto odpovědi: obrátit se *na policii* – 31 studentů, obrátit se *na sociální úřady* – 20 studentů, obrátit se *na zdravotní a poradenské služby (psycholog)* – 5 studentů, obrátit se *na soud* – 3 studenti, obrátit se *na Bílý kruh bezpečí* – 2 studenti, obrátit se *na DONA linku* – 1 student.

K položce č. 22: Zjišťovala jsem, jak by se podle respondentů dalo předcházet domácímu násilí.

Tab. 34. Jak by se podle respondentů dalo předcházet domácímu násilí?

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
výchovou v původní rodině	28	50,0	25	42,4	53	46,1
výchovou ve škole	7	12,5	6	10,2	13	11,3
ovlivňováním pomocí medií	10	17,9	10	16,9	20	17,4
represivními opatřeními státu	7	12,5	17	28,8	24	20,9
nějak jinak, uveďte	4	7,1	1	1,7	5	4,3
celkem	56	100,0	59	100,0	115	100,0

Mezi nejvíce frekventovanou odpovědí na otázku, jak by se dalo domácímu násilí předcházet, odpovědělo 53 studentů, tj. 46,1%, *výchovou v původní rodině*. Druhou častou odpo-

vědí je *represivními opatřeními státu*, jak uvedlo 24 studentů, tj. 20,9%. 20 studentů, tj. 17,4%, zvolilo odpověď *ovlivňováním pomocí médií*. Další odpovědí je *výchovou ve škole*. Takto odpovědělo 13 studentů, tj. 11,3%. Jinou odpověď uvedlo 5 studentů., které jsou uvedeny v tabulce 35 (výpovědi respondentů jsou uspořádány sestupně).

Tab. 35. *Jak by se podle respondentů dalo předcházet domácímu násilí?*

odpovědi	název školy				celkem	
	SZŠ		SPgŠ			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
volba správného partnera	19	65,5	12	54,5	31	60,8
nedá se tomu předcházet	6	20,7	6	27,3	12	23,5
více o tom mluvit, netajit to a hned to řešit	4	13,8	4	18,2	8	15,7
celkem	29	100,0	22	100,0	51	100,0

Nejčastěji studenti uváděli *volbu správného partnera*, a to 31 studentů. 12 respondentů se domnívá, že domácímu násilí *nelze předcházet*. Poslední nejméně zastoupenou možnost respondenti uvedli *více o tom mluvit, netajit to, hned to řešit*, jak uvedlo 8 studentů.

K položce č. 23: Zjišťovala jsem, zda se respondenti domnívají, že v tomto dotazníku nějaká otázka chybí, nebo chtějí sdělit svůj doplňující názor či postřeh. Byla to otevřená otázka.

Studenti ze střední zdravotnické školy neuvedli žádný svůj názor či postřeh.

Ze střední pedagogické školy uvedli 2 studenti i svůj názor a postřeh a tím byla otázka: Proč se lidé stávají agresivními? Z příčin to mohou být - alkohol nebo nevěra, atd. Jako postřeh uvedli: Co dělat s tím mužem, který je tyranem?

10 ROZHOVOR

Příprava rozhovoru spočívala ve formulaci otázek a výběru respondentů

Rozhovoru se uskutečnil v Azylovém domě v Kroměříži

Záznam rozhovoru jsem se souhlasem respondentek pořizovala pomocí diktafonu a přepsala na počítači do autentické podoby.

Vyhodnocení rozhovoru spočívá v interpretaci odpovědí respondentek.

Uskutečnila jsem individuální rozhovor, který je polostrukturovaný, podle formulovaných otázek a jejich pořadí. Rozhovor jsem doplnila otázkami, které mne zajímaly a navazovaly na zkušenosti respondentek. V úvodu jsem respondentkám vysvětlila důvod, proč se jich problematiku domácího násilí ptám. Odpovědi respondentek jsem nahrávala a potom jsem je písemně zaznamenala v autentické podobě.

Nejdříve jsem kontaktovala paní vedoucí Azylového domu a objasnila jsem jí svůj záměr. Paní vedoucí se domluvila s respondentkami, které s rozhovorem souhlasily. Oba rozhovory byly provedeny v bytech respondentek v Azylovém domě v Kroměříži.

Respondentkám byly položeny tyto otázky:

Jaký je Váš věk?

Jste vdaná, kolik máte dětí?

Jaký je důvod, proč jste v azylovém domě?

Kdy jste se poprvé setkala s domácím násilím? Jak to začalo?

Co bylo spouštěcí impuls k manželově agresivitě?

Proč Vás poprvé uštkl?

Jak jste se zachovala, když Vám poprvé ublížil?

Jak často se to opakovalo?

Po jak dlouhé době jste vyhledala odbornou pomoc?

Co bylo posledním impulsem, že jste odešla od agresora?

Vrátila jste se zpátky k agresorovi? Pokud ano, jaké to bylo?

Jak si představujete svou budoucnost?

Záznam rozhovorů

Doslovný přepis diktafonem zaznamenaného rozhovoru s respondentkami uvádím v příloze číslo P II a P III.

10.1 VYHODNOCENÍ ROZHovorů

Jaký je věk respondentek?

Jana má 54 let a Marta má 41 let.

Jsou respondentky vdané?

Jana je vdaná a čeká na rozvod, Marta je už rozvedená.

Kolik mají respondentky dětí?

Jana má 4 děti a Marta má 3 děti.

Jaký je důvod, proč jsou respondentky v azylovém domě?

Jana bydlela na půdě u manžellových rodičů, kde nebylo dostatečné vybavení, voda ani topení a jak se blížila zima museli se odstěhovat do azylového domu v Mokrovratech. Jana fyzické a psychické domácí násilí už nemohla vydržet. Janě neubližoval nejen manžel, ale také jejich syn.

Marta bydlela také u manžellových rodičů a odešla na základě domácího násilí. K jejímu odchodu jí pomohla její matka a sestra. Marta poté neúnosnou situaci začala řešit alkoholem. Její manžel ji bral jako svůj majetek. Měl k ní majetnický vztah.

Kdy se respondentky poprvé setkaly s domácím násilím?

Janě manžel začal ubližovat po 4 - 5 letech manželství a Martě manžel začal ubližovat hned po svatbě.

Co bylo spouštěcím impulsem k manželově agresivitě?

Obě respondentky měly manžely, kteří hodně pijí alkohol a vždy svou agresivitu projevovali v podnapilém stavu.

Proč respondentkám poprvé ublížil?

Obě respondentky uvedly, že zpočátku byly jen hádky a nadávky, ale potom se začala agresivita stupňovat až k fyzickému napadání, a to na základě alkoholu. Janě manžel ubližoval

i před dětmi a vyžadoval, aby se na to dívaly. Což si myslím, že je pro děti hodně kruté a ponесou si následky do svého života.

Jak se respondentky zachovaly, když ji manžel poprvé ublížil?

Chování respondentek je zcela odlišné.

Jana se zachovala tak, že to nahlásila na úřad sociálních věcí a doufala, že se to nějakým způsobem bude řešit. Marta se zachovala tak, že to nechala na druhý den, kdy manžel vystřízliví a pak mu sdělila, co udělal. Manžel se jí omluvil a slíbil jí, že už to nikdy neudělá.

Jak často se to opakovalo?

U obou respondentek to bylo vždy, když byl manžel v podnapilém stavu. Jana uvedla, že násilí se opakovalo asi každý třetí den. Obě respondentky měly společné to, že jejich manželé měli spojence, se kterým respondentkám ubližovali. U Jany to byla manželova matka a u Marty to byla manželova sestra.

Po jak dlouhé době jste vyhledala odbornou pomoc?

Obě respondentky vyhledaly pomoc po hodně dlouhé době. Jana vyhledala pomoc po 18 letech manželství, a to na základě toho, že se přestěhovali do azylového domu. Martě vyhledala pomoc rodina, která ji zavedla do azylového domu, a to po 20 letech manželství.

Co bylo posledním impulsem, že jste odešla od agresora?

U Jany bylo posledním impulsem to, že se rozhodla svěřit sociální pracovníci, nemohla to všechno unést, manžel jí začal vyhrožovat, že ji zabije atd. Poslední impuls u Marty byl takový, že ji manžel tak fyzicky napadl, že Marta skončila v nemocnici.

Vrátila jste se zpátky k agresorovi? Pokud ano, jaké to bylo?

Obě respondentky nikdy od svého manžela neutekly, a proto tedy nemohou uvést, jaké to bylo. Na tuto otázku ještě dodaly, že by se nikdy ke svému manželovi nevrátily. Jana nechce vidět ani svého syna, který jí také bil společně s manželem. A Marta se svým bývalým manželem občas vídá, ale už by se k němu nevrátila.

Jak si představujete svou budoucnost?

Jana si chce se svojí kamarádkou z azylového domu pronajmout na Moravě byt. Marta si chce také pronajmout byt, do kterého by šla se svými dětmi.

11 VZTAHOVÁ ANALÝZA ÚDAJŮ ZÍSKANÝCH VÝZKUMEM

Provedení rozsahů platnosti stanovených hypotéz.

V této kapitole se chci zamyslet nad výsledky svého výzkumu. Také se budu zabývat potvrzením a vyvrácením stanovených hypotéz.

Hypotézy $H_1 - H_4$ jsem testovala na základě výsledků prezentovaných v kapitole číslo 3 Frekvenční a distribuční analýza.

Hypotéza H_1 : Studenti maturitních ročníků střední zdravotnické školy jsou informováni o domácím násilí na ženách více než studenti střední pedagogické školy.

Na základě výsledků, které jsem získala v položce č. 3 (Tab. 7, s. 53) mohu konstatovat, že *hypotéza se nepotvrzuje*. Respondenti obou škol mají podle výsledků stejně dostatečné informace o domácím násilí na ženách.

Hypotéza H_2 : Studenti střední zdravotnické školy se v blízkém okolí s domácím násilím na ženách setkali častěji než studenti střední pedagogické školy.

Z výsledků získaných v položce č. 5 (Tab. 10, s. 55 - 56) mohu konstatovat, že *se hypotéza potvrzuje*. 37,5% studentů ze SZŠ a 27% studentů ze SPgŠ odpovědělo, že se v blízkém okolí setkali s domácím násilím. Myslím si tedy, že je to poměrně velký procentuální rozdíl, přestože mezi výpověďmi respondentů zkoumaných škol jsou co četnosti malé rozdíly.

Hypotéza H_3 : Názor na převažující formy domácího násilí na ženách se u studentů střední zdravotnické školy a studentů střední pedagogické školy liší.

Na základě výsledků, které jsem získala v položce č. 15 (Tab. 25, s. 70), mohu konstatovat, že *se hypotéza nepotvrzuje*. Dotázaní studenti obou škol zvolili stejnou nejvíce převažující formu, a to formu fyzickou.

Hypotéza H_4 : Názor na méně převažující formu domácího násilí na ženách se u studentů střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy liší.

Získané výsledky v položce č. 15 (Tab. 25, s. 70) ukazují, že *se hypotéza potvrzuje*. Studenti SZŠ jako méně převažující formu zvolili formu sociální a studenti SPgŠ zvolili formu ekonomickou za nejméně častou.

12 ODPOVĚDI NA OTÁZKY FORMULOVANÉ V DÍLČÍCH CÍLECH

Výzkumem chci odpovědět na následující otázky:

1. Jaká je informovanost u studentů maturitních ročníků kroměřížské střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy o domácím násilí na ženách mezi dospělými partnery v rodině.

Na základě výsledků z šetření jsem došla k závěru, že studenti střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy jsou celkem dobře informovaní o domácím násilí na ženách. Mají přehled o domácím násilím na ženách, kam by se v případě domácího násilí obrátili, nebo co by dělali, kdyby se s domácím násilím setkali. Myslím si, že informace obzvláště pro tyto dvě školy jsou velmi důležité, a proto jsem si je vybrala a rozhodla jsem se, že prozkoumám rozdíly v jejich informovanosti. Domnívám se, že tato problematika je pro ně obzvláště důležitá, jelikož se s ní mohou setkat ve svém oboru. Maturitní třídy jsem záměrně vybrala, jelikož se v tomto věku vytvářejí vztahy mezi studenty jako mezi ženami a muži a mohlo by to být jejím přínosem pro jejich budoucí vznikající vztah.

2. Jaké jsou rozdíly v informovanosti studentů kroměřížské střední zdravotnické školy a střední pedagogické školy o domácím násilí na ženách.

U studentů SZŠ a SPgŠ jsem předpokládala, že budou rozdíly v informovanosti o domácím násilí. Nicméně na základě šetření mohu konstatovat, že žádné velké rozdíly nebyly. Někdy se vyskytly trošku menší rozdíly, ale nikde ne zásadní. Všichni odpovídali poměrně vyrovnaně na otázky, které jim byly položeny v dotazníku. Informace získávají studenti hlavně z okolí nebo z médií, ve kterých je domácí násilí na ženách v poslední době hodně rozšířené téma.

ZÁVĚR

Domácí násilí a hlavně násilí na ženách v partnerském vztahu je stále více ožehavou otázkou naší společnosti. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na důvody vzniku násilí ze strany partnera týrané ženy. Ač odedávna byl muž dominantní postavou rodiny, v dnešní době jsou si muž a žena svým postavením rovni. Mají stejná práva i povinnosti, jejich prvořadým úkolem je zabezpečit rodinu a blízké. Proto je iritující snaha některých mužů podrobit si ženu různou formou násilí tak, jak je tomu ještě i dnes v některých státech Afriky či Asie.

Pokusila jsem se ve své práci o vytvoření profilu agresora, jeho charakteru, ale i charakteru oběti. V neposlední řadě jsem se zaměřila na prevenci před násilím na ženách, jaký postoj by napadené ženy měly vůči agresorovi zachovat, i když se jedná o jejich partnera, a zda a jakým způsobem by se měl změnit jejich dosavadní vztah. I přesto, že problém násilí na ženách se řadí v poslední době k velmi aktuálním tématům, snaha státních i nestátních organizací o celkovou pomoc je na vysoké úrovni. Je nasnadě, že pokud napadená a týraná žena nebude mít snahu sama věc řešit, bude se bát o nestálém problému hovořit, ať už z jakéhokoli důvodu, bude domácí násilí stále nejrozšířenější formou násilí.

Práce na přípravě mé bakalářské práce a její zpracování mne obohatilo o nové poznatky týkající se domácího násilí páchaného na ženách jejím partnerem. V rámci studia literatury jsem zjistila důvody a příčiny vzniku takového jednání, ale na druhou stranu i možnosti a způsoby, jak takovému jednání předcházet, či v případě již započatého jednání, jak jej řešit. Domnívám se, že se jedná o životní poznání pro můj další osobní, partnerský život. K vytvoření uceleného přehledu dané problematiky, ke zjištění příčinných souvislostí, jejich následků mne přimělo navštívit XIX. odbornou konferenci Společnosti sociálních pracovníků ČR, na téma Domácí násilí na dětech, partnerech a seniorech, která se konala v Pardubicích. Konference mě obohatila o nové zkušenosti, dozvěděla jsem se od předních odborníků o daném tématu mnoho informací.

Celá problematika zpracovaná v bakalářské práci je pro mne velmi zajímavá a obohacující. Na jejím základě jsem se utvrdila, že by mne bavilo a zajímalo ve své budoucí profesní činnosti pracovat v některém z azylových domů, kam se uchylují týrané ženy. Při samotné tvorbě a zpracování bakalářské práce jsem se snažila vžít přímo do role týrané ženy. Ovšem vzhledem k tomu, že se tento významný a aktuální problém v mém okolí ne-

vyskytuje, musela jsem se spokojit s dostupnou literaturou a dotazníkovým šetřením provedeným mezi studenty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografická publikace

- [1] ARNOŠT, K.; BARTOŠOVÁ, J.; ČÍRTKOVÁ, L. a kol. *Manuál pro pracovníky azylových domů – účastníky projektu Kormidlo*. Praha: MJF Praha, 2002.
ISBN 80-86284-26-3.
- [2] BEDNÁŘOVÁ, Z.; MACKOVÁ, K.; PROKEŠOVÁ, H. *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí a Psychosociální centrum Acorus, 2006. ISBN 80-86878-50-3.
- [3] CONWAYOVÁ, L.H. *Domácí násilí*. Praha: Albatros, 2007. (Přeložila Jana Mandelíková). ISBN 978-80-00-01550-7.
- [4] ČÍRTKOVÁ, L.; VITOUŠOVÁ, P. a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů- příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007.
ISBN 978-80-247-2014-2.
- [5] DAVID, R. *Práva dítěte*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 1999.
ISBN 80-7182-076-8.
- [6] GJURIČOVÁ, Š.; KOCOURKOVÁ, J.; KOUTEK, J. *Podoby násilí v rodině*. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-416-3.
- [7] CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha: Grada, 2002.
ISBN 80-247-0217-7.
- [8] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007.
ISBN 978-80-247-1369-4.
- [9] HAŠKOVCOVÁ, H. *Manuálek o násilí*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2004. ISBN 80-7013-397-X.
- [10] MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B.; POKORNÁ, D.; TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4.
- [11] *Rodinné právo. ÚZ Úplné Znění*. Ostrava – Hrabůvka: Sagit, o.s., 2008.

- [12] ŠPECIÁNOVÁ, Š. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-86131-44-0.
- [13] VOŇKOVÁ, J.; HUŇKOVÁ, M. a kol. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: profem, 2004. ISBN 80-239-2106-1.
- [14] VOŇKOVÁ, J.; MACHÁČKOVÁ, R. a kol. *Domácí násilí právní minimum pro lékaře*. Praha: profem, 2003. ISBN 80-239-2106-1.
- [15] VYHNÁLKOVÁ, L. *Domácí násilí v kostce*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2003.

Internetové zdroje

- [16] KOUBKOVÁ, E., VITOUŠOVÁ, P. Bílý kruh bezpečí. *Násilí v rodině* [online]. 1995 [cit. 2009-04-06]. Dostupný z WWW: <<http://bkb.juristic.cz/80340/old>>.
- [17] KOUBKOVÁ, E., VITOUŠOVÁ, P. Bílý kruh bezpečí. *Domácí násilí kapitola 10* [online]. 1995 [cit. 2009-04-06].
Dostupný z WWW: <<http://bkb.juristic.cz/80351/old>>.
- [18] Zákony.ic. *Trestní řád zákon č. 141/1961 Sb.* [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupný z WWW: <<http://zakony.ic.cz/trestni-rad/tr1.html#cast1>>.
- [19] Ministerstvo vnitra. *Archiv – červen 2008* [online]. [cit. 2009-04-08].
Dostupný z WWW:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/mvcr/604/28964.html>.
- [20] Bílý kruh bezpečí. *Projekt boje proti domácímu násilí v České republice* [online]. [cit. 2009-04-06].
Dostupný z WWW: <<http://bkb.juristic.cz/80353/old>>.
- [21] Ministerstvo vnitra. *Archiv - červen 2008* [online]. [cit. 2009-04-08].
Dostupný z WWW:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/mvcr/604/28964.html>.
- [22] ROSA. *Kdo jsme* [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW:
<<http://www.rosa-os.cz/>>.

- [23] Acorus. *Poslání* [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>>.
- [24] ProFem. *Úvodní strana* [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://profem.cz/>>.
- [25] Magdalenium. *Úvodní stránka* [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=CZ&oid=640585>>.
- [26] Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Intervenční centra* [online]. [cit. 2009-04-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/4228>>.
- [27] KOORDONA. *Hlavní stránka*. [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.koordona.cz/>>.
- [28] Azylový dům. *Azylový dům pro ženy matky s dětmi* [online]. [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <http://www.azylovydum.cz/azylovy_dum>.

Vybrané právní normy

Úmluva o právech dítěte. Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb., o přijetí Úmluvy o právech dítěte.

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Trestní řád zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SZŠ	Střední zdravotnická škola
SPgŠ	Střední pedagogická škola
PTSP	Posttraumatická stresová porucha
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Prevence dopadu domácího násilí na děti.</i>	30
<i>Tab. 2. Složení vzorku respondentů podle pohlaví a škol.</i>	50
<i>Tab. 3. Složení vzorku respondentů podle typu školy.</i>	50
<i>Tab. 4. Složení vzorku podle věku a škol.</i>	50
<i>Tab. 5. Myslíte si, že se v současné době dostatečně mluví o domácím násilí?</i>	51
<i>Tab. 6. Má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou?</i>	52
<i>Tab. 7. Máte dostatečné informace o domácím násilí?</i>	53
<i>Tab. 8. Jakým způsobem jste získali informace o domácím násilím?</i>	54
<i>Tab. 9. Jiný způsob, jak respondenti získali informace o domácím násilí?</i>	55
<i>Tab. 10. Setkali jste se v blízkém okolí s domácím násilím?</i>	55
<i>Tab. 11. Byli jste obětí domácího násilí?</i>	56
<i>Tab. 12. Co si respondenti představují pod fyzickým druhem násilí?</i>	58
<i>Tab. 13. Co si respondenti představují pod psychickým druhem násilí?</i>	59
<i>Tab. 14. Co si respondenti představují pod sexuálním druhem násilí?</i>	60
<i>Tab. 15. Co si respondenti představují pod ekonomickým druhem násilí?</i>	60
<i>Tab. 16. Co si respondenti představují pod sociálním druhem násilí?</i>	61
<i>Tab. 17. Se kterým tvrzením souhlasíte, že se jedná o domácí násilí?</i>	62
<i>Tab. 18. Řešili byste situaci, kdybyste se stali obětí domácího násilí?</i>	63
<i>Tab. 19. Jak by respondenti tuto situaci řešili?</i>	64
<i>Tab. 20. Víte o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí?</i>	65
<i>Tab. 21. Co považujete za nejlepší řešení domácího násilí?</i>	66
<i>Tab. 22. Jako jinou možnost, co považujete za nejlepší řešení domácího násilí respondenti uvedli?</i>	67
<i>Tab. 23. Myslíte si, že obětí domácího násilí může být i muž?</i>	67
<i>Tab. 24. Jaké je nejčastější vzdělání osob, které způsobují domácí násilí?</i>	68
<i>Tab. 25. Pořadí převažujících forem domácího násilí.</i>	70
<i>Tab. 26. Udělali byste něco v případě, že byste věděli o domácím násilí?</i>	71
<i>Tab. 27. Kam nebo na koho byste se obrátili?</i>	72
<i>Tab. 28. Jako jinou možnost kam nebo na koho byste se obrátili?</i>	73
<i>Tab. 29. Je v dnešní době domácího násilí více než dříve?</i>	73

<i>Tab. 30. Jsou ženy, které byly obětí domácího násilí schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem?</i>	<i>74</i>
<i>Tab. 31. Trpí domácím násilím i děti?</i>	<i>76</i>
<i>Tab. 32. Mají do řešení domácího násilí zasahovat instituce?</i>	<i>77</i>
<i>Tab. 33. Zda si respondenti myslí, že do řešení domácího násilí v rodině mají zasahovat instituce?</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 34. Jak by se podle respondentů dalo předcházet domácímu násilí?</i>	<i>78</i>
<i>Tab. 35. Jak by se podle respondentů dalo předcházet domácímu násilí?</i>	<i>79</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1: Myslíte si, že se v současné době dostatečně mluví o domácím násilí?</i>	51
<i>Graf č. 2: Má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou?</i>	52
<i>Graf č. 3: Máte dostatečné informace o domácím násilí?</i>	53
<i>Graf č. 4: Jakým způsobem jste získali informace o domácím násilí?</i>	54
<i>Graf č. 5: Setkali jste se v blízkém okolí s domácím násilím?</i>	56
<i>Graf č. 6: Byli jste obětí domácího násilí?</i>	57
<i>Graf č. 7: Řešili byste situaci, kdybyste se stali obětí domácího násilí?</i>	63
<i>Graf č. 8: Víte o utajovaných pobytech pro oběti domácího násilí?</i>	65
<i>Graf č. 9: Co považuje za nejlepší řešení domácího násilí?</i>	66
<i>Graf č. 10: Myslíte si, že obětí domácího násilí může být i muž?.....</i>	68
<i>Graf č. 11: Jaké je nejčastější vzdělání osob, kteří způsobují domácí násilí?</i>	69
<i>Graf č. 12: Udělali byste něco v případě, že byste věděli o domácím násilí?</i>	71
<i>Graf č. 13: Kam nebo na koho byste se obrátili?</i>	72
<i>Graf č. 14: Je v dnešní době domácího násilí více než dříve?.....</i>	74
<i>Graf č. 15: Jsou ženy, které byly obětí domácího násilí schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem?</i>	75
<i>Graf č. 16: Trpí domácím násilím i děti?</i>	76
<i>Graf č. 17: Mají do řešení domácího násilí zasahovat instituce?</i>	77

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Dotazník

P II: Rozhovor s paní Janou

P III: Rozhovor s paní Martou

P IV: Kontakty na členské organizace, které se podílely na vzniku KOORDONY

P V: Intervenční centra v jednotlivých krajích

PŘÍLOHA P I:

Dotazník

Vážená studentko,

vážený studente,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který je zaměřen na domácí násilí na ženách a bude sloužit k mé bakalářské práci při studiu na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Dotazník je anonymní.

Za ochotu a spolupráci Vám srdečně děkuji.

Bronislava Seibertová

1. Myslíte si, že se v současné době o domácím násilí dostatečně mluví?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

2. Myslíte, že má být domácí násilí věcí soukromou, nebo veřejnou?

- a) soukromou
- b) veřejnou
- c) nevím

3. Řekl/a byste, že máte dostatečné informace o domácím násilím?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

4. Informace o domácím násilí jste získal/a prostřednictvím

(můžete označit i více odpovědí).

- a) internetu
- b) novin
- c) televize
- d) letáků
- e) výuky
- f) informace nemám
- g) jiná možnost, uveďte.....
.....

5. Setkal/a jste se v blízkém okolí s domácím násilím?

- a) ano
- b) nejsem si jist/á
- c) ne

6. Byl/a jste obětí domácího násilí?

- a) ano - jedenkrát
- b) ano - vícekrát
- c) ne, nikdy

7. Co si představujete pod uvedenými druhy násilí? (uveďte)

- a) fyzické:
- b) psychické:
- c) sexuální:
- d) ekonomické:
- e) sociální:

8. Se kterým tvrzením souhlasíte, že jde o domácí násilí na ženách.

- *Muž svou ženu zbil za pozdní příchod z práce.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

- *Muž svou ženu znásilnil.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

- *Muž svou ženu neustále podezírá z nevěry.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

- *Muž po své ženě chce, aby mu odevzdávala všechny své peníze.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

- *Muž svoji ženu doma zavírá a nepřeje si, aby se kontaktovala se svou rodinou a přáteli.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

- *Muž stále své ženě vytýká, že si kupuje nové věci.*
 - a) souhlasím
 - b) nesouhlasím

9. Kdybyste se stal/a obětí domácího násilí, řešil/a byste tuhle situaci?

- a) ano - potom pokračujte otázkou č. 10
- b) ne - potom pokračujte otázkou č. 11

10. Jak byste asi situaci řešil/a?

.....
.....
.....

11. Víte, že existují utajované pobyty pro oběti domácího násilí?

- a) ano
- b) ne

12. Co považujete za nejlepší řešení domácího násilí?

- a) odchod oběti do azylového domu
- b) odchod oběti k příbuzným/ přátelům
- c) vykázaní agresora ze společné domácnosti
- d) pokusit se domluvit s agresorem a zůstat doma
- e) jiná možnost, uveďte.....

13. Myslíte si, že obětí domácího násilí může být i muž?

- a) ano
- b) ne

14. S jakým vzděláním nejčastěji jsou podle Vás osoby, které způsobují domácí násilí?

- a) základním
- b) vyučen/a v oboru
- c) středoškolským s maturitou
- d) vyšším odborným
- e) vysokoškolským
- f) na vzdělání nezáleží

15. Jaké formy domácího násilí podle Vás převažují?

(označte pořadím 1 až 6, kdy 1 je nejméně a 6 je nejvíce)

- a) fyzické
- b) psychické
- c) sexuální
- d) ekonomické
- e) sociální
- f) kombinace více forem

16. Pokud byste věděl/a o případě domácího násilí ve Vašem okolí udělal/a byste něco?

- a) ano - potom pokračujte otázkou č. 17
- b) ne - potom pokračujte otázkou č. 18

17. V případě že ano, kam nebo na koho byste se obrátil/a?

(můžete označit i více odpovědí)

- a) na policii
- b) na linku bezpečí
- c) na sociálního pracovníka
- d) na Bílý kruh bezpečí
- e) na zdravotnické zařízení
- f) na příbuzný/ přátelé
- g) jiná možnost, uveďte.....

18. Domníváte se, že v dnešní době je domácího násilí na ženách více než dříve?

- a) ano
- c) spíše ano
- d) ne
- e) spíše ne
- f) nevím

19. Domníváte se, že ženy které byly obětí domácího násilí jsou schopny plnohodnotného partnerského života s novým partnerem?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) ne
- d) spíše ne
- e) nevím

20. Myslíte si, že domácím násilím trpí i děti?

- a) ano
- b) spíše ano

21. Myslíte si, že do řešení domácího násilí v rodině mají zasahovat instituce?

- c) ano, uveďte které.....
- d) nevím
- e) ne

22. Jak by se, podle Vás dalo domácímu násilí předcházet?

- a) výchovou v původní rodině
- b) výchovou ve škole
- c) ovlivňováním pomocí medií
- d) represivními opatřeními státu
- e) nějak jinak, uveďte.....

23. Pokud se domníváte, že v tomto dotazníku nějaká otázka chybí, nebo chcete sdělit svůj doplňující názor či postřeh, prosím uveďte.

.....

.....

.....

.....

Jste

- a) žena
- b) muž

Jste student/ka

- a) SPgŠ
- b) SZŠ

Jste ve věku

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR S PANÍ JANOU

Paní Jana na mě působila zpočátku ustrašeně a nervózně, ale potom strach opadl. Hodně jsem Janu zpočátku musela k odpovědím vyzývat, ale poté se rozhovor měnil na vyprávění příběhu. Bylo vidět, že to bylo pro Janu velmi těžké období. Při rozhovoru panovala i přes smutnou zkušenost příjemná atmosféra. Jana je v utajení přes projekt Magdala.

Otázka: Jaký je Váš věk?

Odpověď: „Je mi 54 roků.“

Otázka: Jste vdaná?

Odpověď: „Já jsem ještě pořád vdaná a čekám ještě pořád na rozsudek, na rozvod.“

Otázka: Kolik máte dětí?

Odpověď: „Čtyři děti, já jsem měla dvě děti a žila s tím pánem 13 let, on potom tragicky zemřel. Mám s ním dceru Jarmilu a Marcelku. A pak jsem se vdávala a narodila se mi dcera Miroslava a syn Pepa.“

Otázka: Jaký je důvod, proč jste v azylovém domě?

Odpověď: „No, tak bylo to těžký, on silně pije, používá silná narkotika. Vyhrožoval mi, že mi dá pěstí, až se zabiju. Ale hodně mě bil, ubližoval mi. Měla jsem z něho strach

My jsme neměli kde bydlet, tak jsme bydleli u nich, jako u jeho rodičů, na půdě. Tam jsou dvě místnosti, v jedné místnosti byly staré sekretáře, starý nábytek, akorát tu druhou místnost jsme si trochu zařídili. Byl tam velký rozkládací gauč a velký sekretář, ale nebyla tam voda, ta se musela nosit a ani topení tam nebylo. Protože se blížila zima, tak nás dali, jako manžela a syna do Azylového domu v Mokrovratech.“

Otázka: Kdy jste se poprvé setkala s domácím násilím?

Odpověď: „Začalo to tak po čtyřech, po pěti letech. No, to jsem ale ještě nevěděla, že byl dvakrát trestanej. Manžel už jednou ženatý byl s Romkou, a kdybych dostala před svatbou ten rozsudek, tak bych si ho nikdy nevzala. Tam bylo psaný, že byl na ni agresivní, že to nemohla vydržet a že do jejich soukromí se pořád míchala matka. Nenechala nikoho nepokoji. Jako příklad můžu uvést to, že jsem vařila, to jsme už bydleli u nich na té půdě a akorát jsem dělala guláš. A najednou jsem měla v sobě nůž. Píchnul mě do břicha. Začala jsem utíkat dolů k jeho matce a ta mi nechtěla poskytnout první pomoc, řekla mi, ať si pomůžu

sama. Chtěla jsem, ať mi půjčí mobil, ale nepůjčila. Tak jsem utíkala k sousedům. Ti zavolali policii a potom policie zavolala záchranku, ležela jsem v nemocnici. Potom přišel vyšetřovatel, tak jsem mu řekla celou pravdu a manžel měl soud 26. 10. 2006 a já jsem ho ale odvolala, protože jeho matka potom přišla a omluvila se mi a prosila mě, že nechce, aby šel syn sedět, jinak by šel na 5 let natvrdo, abych to odvolala, že prý budu mít svoji svobodu. Tak já jsem to potom odvolala, ale od té doby, potom ty dva roky skoro, to bylo normální. To už nebyl takovej. A potom to začalo, ta agresivita, právě v těch Mokrovratech v tom azylovém domě.“

Otázka: Co byl spouštěcí impuls k manželově agresivitě?

Odpověď: „Jeho spouštěcí impuls bylo cokoliv, když byl opilej. Něco, nebo někdo ho naštvál, nebo i tak bezdůvodně začal vyhrožovat a nebo vám ublížil. Pokud byl střízlivej, tak to bylo dobrý. A opilej chodil kvůli své matce, ona mu dávala totiž peníze, aby šel kupovat víno a pili společně.“

Otázka: Jak vám ještě manžel ublížoval?

Odpověď: „No občas ze začátku mi dal pěstí do hlavy nebo do nosu, až mi tekla krev. Já jsem potom musela volat policii a policie říkala, že radši abych od něho odešla a abych požádala o rozvod, že se nezmění a bude to dělat dál. On se potom omlouval a přiznal se, že vypil strašně moc alkoholu.“

Otázka: Proč Vás poprvé uhodil?

Odpověď: „Já jsem třeba měla uvařeno a on přišel, že chce pivo, abych šla jako do obchodu a přitom už se trochu motal, já jsem nešla, řekla jsem mu že nikam nejdu. Běž si lehnout. Tak říkal ty kundo, ty svině, ty pičo jedna, ty čubko, ty půjdeš, a ty nepůjdeš a čvách mě jednu. Pokud to bylo proti jeho vůli, byl agresivní.“

Otázka: Jak jste se zachovala, když Vám poprvé ublížil?

Odpověď: „Utíkala jsem a nahlásila jsem to na sociálku. Tam mi řekli, jestli se to bude jako opakovat, že mám podat jako oznámení.“

Otázka: Hledala jste pomoc u své rodiny?

Odpověď: „Nemám nikoho, kdo by mi mohl z rodiny pomoci, rodiče už nežijí a mám dvě sestry, ale ty mají svůj život. To jsem si musela poradit sama. Ale píšeme si a oni taky napsali, že bude lepší, když se rozvedu. Nejstarší dcera bydlela na Slovensku, tam má svoji rodinu. No já jsem jí to říkala, jaký mám problém, ona to věděla, ona sama říkala, abych od něj odešla. A když došla mu domluvit, on si z toho nic nedělal, on se začal přetvařovat, jako že se nic neděje. A potom když odjela, tak to začalo nanovo.“

Otázka: Jak často se to opakovalo?

Odpověď: „Jak často? To klidně můžu říct. Tak to bylo každý třetí den. Já pokud jsem nechtěla dostat tu facku, abych se zachránila, tak já už jsem viděla, že už jde domů, tak sem byla připravená, protože jsem ho viděla z té bytovky, jak se úplně motá, tak sem se schovala, třeba do koupelny a měla všechno připravený boty na nohou a bundu a potichu jsem vyšla ven, zabouchla jsem, zamkla. A spala jsem kolikrát u kamarádky. Když se vzbudil ráno, nevěděl, že jsem někde byla. Já jsem měla všechno uklizený, umytý nádobí od snídaneň. A dělal jako kdyby se nic nestalo.“

Otázka: Jak na to reagovaly děti, že Vám ubližoval?

Odpověď: „No on chtěl, aby to viděly, on se v tom úplně vyžíval. Začal mi ubližovat, jak byly děti doma, aby to viděly, začal si vyskakovat, kór když byl v podnapilém stavu.. Holky se ho bály a syn byl při tatínkovi. A Mirečka, jeho dcera mu říkala, ať mě nechá na pokoji. Holky radši šly ven. A syn se mě nezastal. Byla jsem a to sama.“

Otázka: A dětem neubližoval?

Odpověď: „Jim nijak neubližoval, ale na Marcelku pořád útočil. Říkal: No, je to parchant, to není moje, já jí uříznu hlavu, já ti ju přinesu na talíři, mám mačetu“. Víte jak mi bylo? Začala jsem plakat. Já už jsem to nemohla ani poslouchat. Psychicky mě vydíral a pořád mě napadal. Být taky agresivní na Mirečku, tý dal pohlavek a nic mu nedělala a ona to nemohla vydržet a utekla. No ona utekla k jedné známé a říkala, že tam bytě nebude. Ta jí zavedla na sociálku a najednou přišlo rozhodnutí od sociální pracovnice, že Mirka půjde do klokánku, že chce jít. Jí bylo 13,5 roku. Marcelka, ta nejstarší dcera si zažádala do péče Mirečku, a tak bydlí spolu.“

Otázka: A syn?

Odpověď: „On je po tatínkovi, i s tím pitím i s tou agresivitou. On si taky na mě dovoloval, on mě taky bil. Syn si prostě mohl dělat, co chtěl, je to jeho miláček a mohl si dělat co chtěl. Potom syn nechodil do školy, to kvůli němu, on mu říkal, aby byl doma a měl strašně moc neomluvených hodin. Pepík šel do toho diagnostického ústavu. Jemu bylo 11. Syn. On nechtěl se mnou být, tak manžel ho chtěl do péče a já jsem souhlasila, aby si ho vzal. No, tak potom jsem zažádala, jsem mu napsala a tak ho mám v péči. Já platím na syna výživné. No, ale teď je syn v Diagnostickém ústavu v Dobříčovicích. Začátkem ledna byl opilej a byl na kapačkách na Mělníku, protože byl asi přiotrávenej a teď je v Dobříčovicích.“

Otázka: Jak Vám syn ubližoval?

Odpověď: „Když nebylo po jeho, kvůli penězům, když jsem mu je nechtěla dát, tak mě kopnul do zad. To se nehodí, abych o tom mluvila. Já jsem šla z obchodu a nesla jsem nákup, plný dvě tašky. A on si vzpomněl, že chce coca colu, tak jsem mu dala peníze, měla se plný dvě tašky, tak říkám, že se nebudu vracet a on začal, ty čupko jedna, ty svině, začal mě kopat, potom do hlavy pěstí a potom přiskočil soused a řekl, mu proč bije mamu a pak mu vypálil 4 facky. Potom mě soused pomohl z těma taškama domů a doma manželovi řekl, že by syn potřeboval pár facek. A myslíte, že mu něco řekl? Vůbec nic, akorát „Pepičku, to by jsi neměl mámě tady to dělat, vždyť vidíš, že se o všechno stará.“ Jak nebylo po synovi, tak řval na mě, sprostý nadávky, ponižování, neomluvil se vůbec. Je prostě celej tatínek.“

Otázka: A volala jste nějakou linku důvěry, nebo nějaké krizové centrum?

Odpověď: „No, já jsem to právě neznala. Kolikrát jsem utíkala i v noční košili ven a utíkala jsem na policii. Potom si ho tam vzali a nechali si ho tam jeden, dva dny.“

Otázka: Nutil Vás k pohlavnímu styku?

Odpověď: „Já už jsem potom ani s ním sex nechtěla, vyžadoval to, ale já už jsem to odmítala, ale řekl mě, že pokud jsme manželé, tak mu musím vyhovět. Bylo mi to odporný. Bylo to tak 2x za měsíc.“

Otázka: Přemýšlela jste nad tím, že byste od něj odešla?

Odpověď: „Po prvním úderu jsem byla rozhodnuta, že s ním nechci být, ale nešlo to od něho odejít. Chtěla jsem od něj už kolikrát odejít, ale to nešlo byla jsem jako v kleštích, jak kdybych byla jeho majetek, nemohla jsem se ani osvobodit. Všude chodil za mnou, jako ten pes. Když jsem šla na návštěvu, mohla jsem jen na půl hodiny, on na mě čekal venku. Akorát sem vypila kávu, zazvonil zvonek a řekl ať jdu už domů.“

Otázka: Po jak dlouhé době jste vyhledala odbornou pomoc?

Odpověď: „Mně akorát zachránilo to, že blížila zima a na té půdě nebylo topení a abychom nezmrzli, tak jsme šli do toho azylového domu. A tam jsem všechno řekla a potom jsem se mohla osvobodit. Jak jel manžel do práce, tak mně to paní vedoucí vyřídila a já jsem jela do Prahy do té Magdaly. On tam potom přišel do toho azylového domu a ptal se na mne a říkal, že to dá na policii. Že má moji fotku a že mně bude hledat. On by mě chtěl zpátky, aby mi mohl ubližovat. Ale já jsem napsala Policii ČR, že jsem dobrovolně odešla kvůli

domácímú násilí. Že, se k němu nechci jako vracet. Ani moje děti neví, kde jsem. Akorát jsem jim napsala, že jsem jako v České republice.“

Otázka: Co bylo posledním impulsem, že jste odešla od agresora?

Odpověď: „Já jsem to řekla té paní sociální pracovníci, že mi jako pomůže a ona to vyřizovala celý týden, abychom se rozvedli. Ona jela potom se mnou do té Prahy.“

Otázka: Vrátila jste se zpátky k agresorovi? Pokud ano, jaké to bylo?

Odpověď: „V žádném případě!!!! Nechci ho už nikdy vidět. Ani syna nechci vidět. Chci se vídat jen dcerami.“

Otázka: Jak si představujete svou budoucnost?

Odpověď: „Já mám invalidní důchod a nechci se vracet do Čech. Tak já si chci pronajmout tady nějaký byt, ještě s jednou paní. Protože je to lepší, když má každý svý, svoje soukromí a tak. Syna nechci vidět, jsem jeho máma, ale je to hrozný. Já za to nemůžu, že je v ústavu, za to může tatínek. Co se mu stalo. Ale šla bych ho klidně navštívit, ale bydlet s ním nechci.“

PŘÍLOHA P III: ROZHOVOR S PANÍ MARTOU

Paní Marta na mě působila velmi jistě a bylo na ní vidět, že je spokojená. Marta se do smutné minulosti hodně opět vžila a vyprávěla mi celý svůj příběh. Marta není v utajení, bydlí se svým synem.

Otázka: Jaký je Váš věk?

Odpověď: „Je mi 41 let.“

Otázka: Jste vdaná?

Odpověď: „Jsem rozvedená, vdaná jsem byla 20 let, znali jsme se asi 2 roky. Manžel souhlasil s rozvodem, to bylo v pohodě. On je spokojený, on si může dělat, co chce. On to dělal teda celý život, takže to není žádný rozdíl. Akorát, že nemá v posteli babu, kdy chce. V tom je teda rozdíl. On má maminku, ta mu teda navaří. I přes to, že ji taky bije.“

Otázka: Kolik máte dětí?

Odpověď: „Děti mám tři, dva kluky a jednu holku.. Lukáše tomu je 21 let, Lucku, ta má 17 let a Tomáška, tomu je 11 let.“

Otázka: Jaký je důvod, proč jste v azylovém domě?

Odpověď: „Protože jsem od něho odešla kvůli domácímu násilí a celý život pije. Už od začátku pil a byl agresivní a odhodlala jsem se rozvést až po 20 letech. A po celých těch dvacet let jsme bydleli u jeho rodičů. Měli normálně domek 3+1, my jsme tam potom přistavovali z boku, ještě pro sebe další, na druhé straně, plus terasu. Ze začátku byla nejdřív ignorace a pak se to začalo stupňovat a potom mě začal napadat. Uhodil mě. To nešlo se bránit, to nemáte sílu proti takovému. On byl magor. To neubráníte se. On necítí ani bolest, mu je to jedno. Tu sílu má větší jak vy, aj kdyby to byl střízlík. Než se stačíte zorientovat, tak on vás napadne takovým způsobem, že... On si dovolí jen na děti a na ženský, a to je ubohý.“

Otázka: Kdy jste se poprvé setkala s domácím násilím?

Odpověď: „No já ani nevím. Nejdřív to bylo slovní napadání, urážky, takový žárlení. Měl ke mně vztah majetnický. Ono to začalo hned od začátku, on je nejen žárlivý. To se pořád stupňovalo. On mě bral jako svůj majetek. On věděl, že nic nemám, protože já jsem měla 3+1 byt po otcovi nový byt, a já jsem s ho vzdala. Jak jsem se vdala, on měl barák, tak jsme se domluvili na tom, že půjdu k nim. On v ten moment prostě věděl, že já nemám kam jít už. Jo, a to jsem vycítila už tenkrát, nejsu blbá, jo, takže on vlastně, když už se to po tom

prvním klukovi začalo. Vlastně to začalo hned od začátku. Já jsem se zaměřila na ten barák, na zahrádku na děcka a na tu práci. To mě drželo nad vodou. On než přišel z práce, tak se stavil do hospody, nebo ke kamarádům a pak, jak došel domů ožralej, tak si lehl do křesla a ležel, nic ho nezajímalo.“

Otázka: Co bylo spouštěcí impuls k manželově agresivitě?

Odpověď: „Samospouštěcí byl. On když byl napitej tak on nevěděl, co říká. On třeba nadával mně a já jsem byla potichu. Úplně naprosto potichu. A to už bylo asi tím chlastem, protože on normálně nevěděl, co kdo řekl, a on za 5 vteřin nevěděl, co řekl on sám. On mě začal napadat většinou z toho, že sem mu začala nadávat. Přitom já jsem byla potichu a nadával on. On si ten impuls vytvořil vlastně sám. Nebo když jsem třeba odešla a on šel a šel mě ještě otravovat do ložnice, jo. On nedal pokoj prostě, nedal pokoj. V žádném případě. On prostě chtěl hádku a tu agresivitu vybit ze sebe. On vlastně začal, a to nevydržíte psychicky, abyste něco neřekla. Nebo pokud odejdete, tak on furt bude jo do vás. Ale aj když se nic neřekla, tak vám říkám. Nebo další příklad: My jsme byli třeba na plese, nebo někde na zábavě, tak já sem seděla a on lítal. A běda, jak by se s někým to. Když byl napitej a já jsem se bavila s někým jiným, tak to byl nepřičetný. Nebo když ho chvíli někdo ignoroval, tak to byla hrůza, to bylo zle.“

Otázka: Jak Vám ještě manžel ubližoval?

Odpověď: „Psychicky mě týral. Já jsem musela zůstat doma, já jsem nemohla nikam chodit velice. Když jsem někde zůstala, tak sem ho měla okamžitě za prdelou. Aj s holkama, když jsme seděli třeba v práci, nebo když jsem se zdržela, tak už tam prostě byl. Už tam byl a už tam seděl se mnou. On nesnesl, abych seděla jinde než on. On mohl cokoliv, já jsem musela čekat ale doma. Furt jsem ho měla za zádama. Vyhržoval mi, že mě vyhodí, protože věděl, že nic nemám. Přitom jsem se kvůli němu všeho vzdala a že jsem dala všechnu energii do jeho baráku. On mě vždycky vykládal, že mě nechal napsat na ten barák. Ale nikdy to neudělal. Jistě že né, protože měl strach. Né, prostě ne. On by byl rád kdybych byla doma, absolutně doma, abych nechodila do práce. Vlastně on by mě živil a byla bych na něj úplně závislá. A já jsem mu jasně řekla, že na něm závislá nebudu, že já do práce chodit budu. Ale on věděl, že na toto já nepřistoupím, že to neudělám.“

Otázka: A kde jsou Vaše děti teď?

Odpověď: „Tomáš je tady se mnou, Lukáš, ten je dospělý, tak zůstal bydlet tam, on by sem nemohl jít stejně. On zůstal tam, ale s tím jsem domluvená, že když dostanu byt, nebo bych

si pronajala, tak už jsu s ním domluvená, že půjde za mnou. A Lucka, s tou jsou problémy, protože si našla kluka a bydlí více méně u něho s jeho matkou. Nechce sem jít, ona chtěla zůstat tam, kvůli tomu klukovi.“

Otázka: A ubližoval i dětem?

Odpověď: „Co se týkalo děcek, tak to jsem se ho snažila zavřít někam. Já jsem ho třeba zavřela do pokoja vedle, když začal vlastně na ty děcka. Jednou se s ním neteř bavila a ju chytl pod krkem. Za krk ju chytl a začal ju škrtit. A zničeho nic, a já jsem ho tenkrát chytla a vytlačila silou do tý dílny a zamkla jsem ho tam. A byly jsme tam v klidu a čekali jsme až se zklidní. No, on tam našel rozbrušovačku. No, a začal ty dveře zezadu tou rozbrušovačkou. No, takže my jsme se tenkrát sbalili a odešli jsme. On byl zrovna agresivní na tu osobu, která byla poblíž. Takže to on si potom sedne v obyváku, když už kolem něho nikdo není a nemá do koho rýpat. No, on tam ještě nadává, nebo mlátí, nebo něco rozbije ještě a pak je v klidu. Lukáš mi pomáhal, když byl starší, toho se bál. Protože Lukáš na něho taky dostal, protože napadl Lucku, tak ho Lukáš zrámoval, jako pořádně. No kdyby mu dal fac-ku, nebo kdyby si s ním povykládal, když něco chtěl, tak to né, on přišel ožralej a on ho praštil pěstku, jemu to bylo jedno, do hlavy. Já jsem mu jasně řekla, že když kdysi zbil toho syna, tak jsem u jasně řekla, že ho zabiju, jestli na něho ještě jednou šáhne. A to on věděl, že to myslím smrtelně vážně. Z toho měl strach. On jako měl ze mě respekt a strach, on věděl, že by beze mě nedokázal vůbec nic, já jsem všechno organizovala. On mně ještě řekl, abych to udělala, protože věděl, že to udělám. On věděl, že jsem chytřejší než on, se mě prostě snažil držet doma, abych mu neutekla. Že bych třeba někde načapala jiného a měla kam jít a odešla. On to věděl, on měl z toho strach. Tak to já jsem děcka bránila zuby nehty, vlastním tělem. To zas já bych byla schopna zabít kvůli děckám. On si ale na děcka nedovolil, protože věděl, že je budu bránit za každou cenu. To on věděl a z toho měl strach. To já jsem měla zkrat v hlavě, jakmile šáhl na děcka, tak to on věděl, on měl strach ze mě v tomto případě.“

Otázka: Neuvažovala jste, že od něj odejdete?

Odpověď: „Chtěla jsem od něho odejít. Ptala jsem se děcek, ale ony nechtěly. I přes to že bil i je nebo bil i matku svoju. Taky ju napadl, jemu to bylo jedno, kdo by to byl. Nebo někdo něco řekl proti němu, tak bylo zle. Děcka přesto nechtěly. On je ignoroval a ony ignorovaly jeho. Pokud byl střízlivý, to byl v pohodě, pokud se po něm nic nechtělo. On byl na léčení, ale to nepomohlo. Za chvíli začal pít znovu. Přestal brát ten antabus a začal.

Prostě nechtěl přestat pít. To on jako na léčení nešel kvůli tomu, že se chtěl jít léčit, jemu bylo zle totiž.

On už byl tak vyřízený, že...mu bylo prostě zle, že si myslel, že umře. No a potom to tak bral, že šel na dovolenou na 3 měsíce. S jeho maminkou jsme se tolerovali, protože ona byla taky při něm, byl to její syn že, takže...ty matky si to nechcú nikdy připustit. Ona mi několikrát řekla, že se s ním mám rozvíst, no.. A já jsem jí říkala, vy tady chcete zůstat sním? Protože ji taky bil.“

Otázka: Proč Vás poprvé uhodil?

Odpověď: „Nejdřív to byly nadávky, když přišel. Víceméně to z té hádky vzešlo.

No, já nevím jestli to bylo poprvé..že by to bylo tenkrát, jak jsme seděli poprvé, co mě....ale to bylo vzájemný, protože já jsem nechtěla a on byl užralé hodně, tak začal dělat bordel, protože my jsme se bavili, byly tam sestry, jeho kamarádi, moje sestry a my dva, že No, a my jsme se bavili a já jsem se bavila s tím jeho kámošem a švíca taky, no, a teď najednou on začal házet věcma venku a začal nadávat. Tak sem ho odvedla, že půjdem pro dřevo na oheň. No, a on chtěl mermomocí do sklepa, že půjde proto dřevo, tak mu říkám nechod' pro to dřevo nebo spadneš a zabiješ se. Tam byly takový blbý schody, říkám, já to dřevo donesu a půjdeme zpátky. No, on řekl ne. No, a tak jsme se chytli. No, a já sem tenkrát utekla a zamkla se do obýváku a utekla jsem nahoru za děckama, protože se probudily. A jak sem zamkla do obýváku, tak tam bylo takovýto malý okýnko, tak on to vysklil rukou a podřezal si žílu. Takže byl v nemocnici.

Ale potom přestal pít, to měl ponaučení, trochu. No, ale to přestal na chvíli. Protože on si nedal, ani pivo si nedal, opravdu ne. A potom přijela jeho sestra z Prahy, švagrová. A proč by si nemohl dát jedno pivo? No, a už to začalo. A už to jelo nanovo. A už to jelo nanovo. Ona ho vlastně k tomu donutila, on by vydržel, možná, že by tenkrát vydržel, že by nepil. Protože věděl, že je agresivní. Uvědomil si to, protože málem přišel o život totiž on. A šlo o něho, zase opět o něho. Jenomže ona byla právě taky proti mně. Ona se mě snažila pořád nějak vychovávat. To nemůže soudný člověk vyslovit, protože věděla, co udělal na svatbě, když je napitej a jak je agresivní.

No, tak to začalo už na svatbě. Kolikrát jsem měla na hlavě televizu, video, věž. To si nedovedete představit, když třeba toho člověka odrazíte, odkopnete ho a on spadne, tak já jsem měla strach, aby si něco neudělal. No ještě vás napadne, abyste jemu něco neudělala. Já ale věřím, kdybych měla v hlavě nějaký zkrat, tak já bych ho byla schopna zabít.“

Otázka: Jak jste se zachovala, když Vám poprvé ublížil?

Odpoď: „No, nechala, jsem to vlastně až na druhý den, až byl střízlivý. To jsem mu řekla že mi ublížil a on řekl, že to nechtěl, že je mu to líto. Jsem mu to trpěla a myslela, si že to bude lepší. A máte strach z té změny, protože nevíte, co bude. Vy víte, že on vám nic nedá. A já jsem se všeho vzdala, že. A když byly děcka malé, tak co? Kam s něma půjdete. A tenkrát azyláky nebyly. Nebo jestli byly? Já nevím. Kam bych šla. Furt si člověk myslí, že se to změní, že....Když byl střízlivý, tak byl klid, třeba aj týden. No, a pak jsem dostala ránu pod pás. A z toho to začalo nanovo.“

Otázka: Hledala jste pomoc u své rodiny?

Odpoď: „Nikdy jsem neutíkala a neprosila o pomoc rodinu, snažila jsem si to vyřešit sama. Abych to udělala, to nemám v povaze. Furt doufáte, že to bude lepší, ale to je chvíli-ku, teď se o něco snažíte, zlepšit něco v baráku a teď dostanete takovou podpisovou, že normálně jste zase na kolenách. A to se fakt, furt opakuje, furt.“

Otázka: Jak často se to opakovalo?

Odpoď: „Bylo to celých 20 let a opakovalo se to podle toho, jak byl napitej. Trvalo to hodně dlouho, to jsou drobnosti.. Měla jsem to udělat hned na svatbě, to anulovat hned druhý den. On udělal takovej bordel na svatbě, že to byla katastrofa. On napadl vlastní sestru. To jsem ho ještě neměla tak prokouklého. On chlastal furt. Ale já jsem ho málokdy viděla ožralýho. Když jsme si viděli, tak byl vcelku normální. No, nic já jsem ho musela naučit základní hygienický návyky. Aby se sprchoval, aby si čistil zuby.“

Otázka: A volala jste třeba policii?

Odpoď: „Kolikrát jsem volala na policii a oni ho chtěli jen odvíst na záchytku a tu zapla-tím já. Kdyby ho zavezli a vyhodili za město, někde v lese, tak by udělali desetkrát líp. Vě-říte? Takový chlapy, takový lidi. To bych jim dělala.

Až vlastně teďka naposledy to policie řešila, kdy už to bylo moc už, takže to si chtěli fotit, to mě nafotili tady, ale já jsem stejně trestní oznámení nepodala, protože už jsem byla pryč z tama. A nechtěla jsem už mít problémy a vlastně já jsem byla rozvedená během tří měsí-ců. On i k tomu soudu přišel a táhlo to z něho.“

Otázka: Po jak dlouhé době jste vyhledala odbornou pomoc?

Odpoď: „No, mě pomohla maminka a rodina po těch 20 letech. Ale už bych se asi od-hodlala i sama. A pomohli mě tak, protože on mě zbil a dcera jim to řekla. Tak mě dobil, že pak jsme odjeli a to jsem se rozhodla i já a byl definitivní konec.“

Otázka: Co bylo posledním impulsem, že jste odešla od agresora?

Odpověď: „Mě dobil tak, že mě málem zabil. Nikdo nebyl doma, takže mě nikdo nemohl pomoci, snažila jsem se odplížit do ložnice a dcera se to dozvěděla až na druhý den a dojeli k nám naši.“

Otázka: Nebála jste se, že Vám ublíží třeba, jak budete spát?

Odpověď: „Já jsem většinou počkala až on usne, aby mně nemohl nic udělat. Né, že bych šla spát.“

Otázka: Vrátila jste se zpátky k agresorovi? Pokud ano, jaké to bylo?

Odpověď: „Néé, nikdy v životě!! Na 100%. Mně těch 20 let stačilo a ještě si nadávám furt. Každý se vymlouvá, že je to kvůli děckám, je to kvůli děckám, protože jim zničíte život. A ono hodně děcek vám to vyčítá. Na našich děckách se to hodně odrazilo. Já jsem měla odejít už dávno. Poznámání jsou tím určitě, stoprocentně. Ten nejstarší Lukáš má jeho vzor a je to poznat až teď, byl vždycky hodný, ale přece v tom Lukášovi něco je. To chování v určitých věcech. I ta agresivita v něm trochu je, něco v něm zůstalo. No, on by chtěl, abych se vrátila. My jsme jako v kontaktu a jednou když jsme se viděli 7 dní po rozvodu skrz děti, tak se mě zeptal, jestli si ho nechcu znovu vzít. A tak to jsem snad poprvé v životě řekla: NE!! Ale už o to neusiluje, protože on mě zná, že když se jednou rozhodnu, tak to je definitivní. A to jsem fakt poprvé v životě řekla takový rázný: NEE! A já už mám k němu takový vztah, že když něco řekl, tak já vyjedu a on sklapne. A je ticho. Už ví, že nejsem ta, která je jeho majetkem. On cítí, že už na mě nemůže, už mám svoje. Můžu říct, že jsem se hodně změnila. Znáš tady holky, které se vrací, jedna za ním jezdí a vozí mu jídlo a on jí neplatí alimenty, NE! Já si právě na všechno teď vzpomínám, že jsem byla blbá, že jsem to snesla těch 20 let. Já jsem z toho života nic neměla. Já se mám teď líp, dívejte se já si můžu dovolit pořídit počítač. Ale koupila jsem si novou vysavač, jo. Jako mamka mi taky hodně pomohla, zaplatila mně třeba tady půlku nájmu, koupila televizi. Já chodím normálně do práce. Prodala jsem všechno zlato, co jsem měla, úplně durchum durch. Koupila jsem si stříbro a úplně jsem se změnila, totálně. Ostříhala jsem se úplně nakrátko, já jsem měla delší vlasy. Ale nikdy mě nenapadlo, jsem si říkala kolikrát, proč mu neřeknu: Ještě jednou na mě šáhneš a jak budeš spát, tak já tě zabiju, vyhrožovat mu tak, jak on. Mě to nikdy nenapadlo. Já nevím, já jsem asi takovej hňup asi. Nebo jsem byla.“

Otázka: Jak si představujete svou budoucnost?

Odpověď: „Osobně, co si představuju. Buď mi dá město byt a pokud ne, tak si najdu podnájem. Nějaký menší 2+1, co nejlevnější samozřejmě. Doufám, že ten Lukáš půjde za mnou, já myslím že jo teda. On pracuje, takže bychom se podíleli na nájmu. Měli by s Tomáškem sami pokoj pro sebe. Ještě bych chtěla tu dceru přemluvit, aby šla ke mně a přemluvit, ať jde do školy. Taky se neučí, taky odešla ze školy. Ted toho lituje...“

PŘÍLOHA P IV: KONTAKTY NA ČLENSKÉ ORGANIZACE, KTERÉ SE PODÍLELY NA VZNIKU KOORDONY:

Magdalenium

mobil: 776 718 459 (non stop)

email: magdalenium2@volny.cz , magdalenium2@centrum.cz

ADRA, Hradec Králové – Pyramida pomoci a rozvoje

ADRA, Tř. E. Beneše 575, 500 12 Hradec Králové

tel.: 495 262 214

mobil: 606 824 104

e-mail: pyramidahk@adra.cz

Česká katolická charita – projekt Magdala

Projekt Magdala – koordinační centrum, Londýnská 44, 120 00 Praha 2

tel.: 224 246 521

mobil: 603 588 440

e-mail: krpalkova@caritas.cz

Persefona o.s.– pomoc obětem domácího násilí

tel.: 545 245 996 (v prac. dny 9:00 – 17:00), Help linka: 737 834 345 (denně 8:30– 22:00)

e-mail: domacinasili@persefona.cz

Most k životu

Most k životu o. p. s., Šikmá 300, 541 03 Trutnov 3

tel./fax: 499 841 998

mobil: 777 303 115

e-mail: most.k.zivotu@volny.cz

Nezávislé sociálně ekologické hnutí – NESEHNUTÍ Brno

NESEHNUTÍ Brno, tř. Kpt. Jaroše 31, 602 00 Brno

tel./fax: 543 245 342

e-mail: brno@nesehnuti.cz; zenskaprava@nesehnuti.cz

Občanská poradna Nymburk

Občanská poradna, Palackého 449, 288 02 Nymburk

mobil: 737 104 928 (v průběhu celého týdne)

e-mail: poradna.nymburk@centrum.cz

proFem o. p. s. - konzultační středisko pro ženské projekty

proFem o. p. s., Plzeňská 66, 150 00 Praha 5

tel./fax: 224 917 224

e-mail: info@profem.cz

Linka právní pomoci ženám - obětem (domácího) násilí: 224 910 744 (každou středu 18:30 – 20:30)

Psychosociální centrum Acorus – centrum pro pomoc obětem domácího násilí

e-mail: acorus@atlas.cz

Krizová linka: 283 892 772 (non stop)

ROSA – informační a poradenské centrum pro ženy - oběti domácího násilí

ROSA, Podolská 25, 147 00 Praha 4

tel.: 241 432 466

e-mail: info@rosa-os.cz

Krizová linka: 602 246 102 (všední dny 8:00 – 18:00)

Slezská diakonie – Poradna ELPIS

· Elpis Ostrava, 28. října 86, 702 00 Ostrava

tel.: 596 615 935; e-mail: elpis.os@slezskadiakonie.cz

· Elpis Havířov, Opletalova 4, 736 01 Havířov

tel.: 596 812 764; e-mail: elpis.ha@slezskadiakonie.cz

· Elpis Třinec, Hraniční 280, 739 61 Třinec - Kanada
tel.: 558 320 300; e-mail: elpis.tc@slezskadiakonie.cz

JINÉ UŽITEČNÉ KONTAKTY:

Služba kriminální policie a vyšetřování Brno

skupina „domácího násilí“

Běhounská 1, tel.: 974 624 006-12 (od 6,00 do 22,00)

Dona centrum

Sýpka 25, 613 00 Brno - Černá pole

tel.: 739 078 078

Bílý kruh bezpečí

257 317 110 – non stop

www.bkb.cz

PŘÍLOHA P V: INTERVENČNÍ CENTRA V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH

Přehled intervenčních center pro oběti domácího násilí:

Jihočeský kraj

Diecézní charita v Českých Budějovicích
koordinátorka Dana Bedlánová
Kanovnická 11, 370 01 České Budějovice

telefon: 386 323 016, 603 281 300
fax: 386 323 016
e-mail: intervencnicentrum@charitacb.cz
web: www.charitacb.cz

Jihomoravský kraj

SPONDEA při ČČK Brno, o.p.s.
koordinátorka Eva Hrabálková Sýpka 25, 613 00 Brno

telefon: 541 213 732, 739 078 078
fax: 541 213 732
e-mail: spondea@spondea.cz
web: www.spondea.cz

Karlovarský kraj

Okresní ústav sociálních služeb v Sokolově, příspěv. org.
koordinátor Jiří Král
Rokycanova 1756 Sokolov - poliklinika

telefon: 352 308 349, 737 469 316
fax: 352 308 349
e-mail: intervencni@centrum.cz
web: www.ouss.cz

Královehradecký kraj

Oblastní charita Hradec Králové
koordinátorka Miroslav Kucej
Velké náměstí 34, 500 03 Hradec Králové

telefon: 495 530 033, 774 591 383
e-mail: intervencni.centrum@hk.caritas.cz
web: www.domacinasili-ic.cz nebo www.hk.caritas.cz

Liberecký kraj

Centrum sociálních služeb Libereckého kraje
koordinátor Ivo Brát
Tanvaldská 269 463 11 Liberec 30

telefon: 482 750 063, 602 410 612
fax: 482 750 063
e-mail: ivo.brat@csslk.cz
web: www.csslk.cz

nebo Andrea Hermanová
telefon: 722 509 824

nebo Libuše Niková
telefon: 722 509 825

Moravskoslezský kraj - Ostrava, Opava, Nový Jičín

Bílý kruh bezpečí Ostrava
koordinátorka Alena Mikulová
28. října 124, 702 00 Ostrava

telefon: 597 489 388, 739 449 275
fax: 597 489 204
e-mail: koordinatordn.bkb@seznam.cz
web: www.bkb.cz

Moravskoslezský kraj - Karvinsko, Frýdecko-Místecko a Bruntálsko

Intervenční centrum Slezské diakonie Havířov
koordinátorka Michaela Ohřálová
Opletalova 4/607, Havířov - Šumbark 736 01

telefon: 596 611 239, 739 500 634
fax: 596 611 238
e-mail: ic.havirfov@slezskadiakonie.cz
web: www.slezskadiakonie.cz

Olomoucký kraj

Středisko sociální prevence Olomouc
koordinátorka Markéta Čožíková
Na Vozovce 26, 779 00 Olomouc

telefon: 585 427 141, 777 102 000
e-mail: ssp@iex.cz
web: www.ssp-ol.cz

Pardubický kraj

SKP-CENTRUM Pardubice
koordinátorka Petra Toušková
Bělehradská 513, 530 09 Pardubice

telefon: 466 799 072, 777 772 131
e-mail: petra.touskova@skp-centrum.cz
< web: www.skp-centrum.cz

Plzeňský kraj

Diecézní charita Plzeň
koordinátorka Tereza Vágnerová
Hlavanova 359/16, Plzeň

telefon: 377 223 861, 731 433 142
fax: 377 819 005
e-mail: vagnerova@dchp.cz
web: www.dchp.cz

nebo Jan Jung
telefon: 731 433 013
e-mail: jung@dchp.cz

Praha

Městské centrum sociálních služeb a prevence Praha
koordinátorka Marie Šusterová
Šromova 861, Praha 9

telefon: 604 231 085, 281 914 376
e-mail: susterova@centrum.cz
web: www.mcssp.cz

Středočeský kraj

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník
koordinátorka Lucie Vaníčková-Horníková
Žižkovo nám. 169 269 01 Rakovník

telefon: 313 502 588, 605 765 883

fax: 313 511 293

e-mail: r.poradna@quick.cz

web: www.poradna-rakovnik.cz

Ústecký kraj

Občanské sdružení SPIRÁLA
koordinátorka Martina Vojtíšková
K Chatám 22, 403 40 Ústí nad Labem - Skorotice

telefon: 472 743 835, 604 170 384

fax: 475 201 495

e-mail: spirala.cki@volny.cz

web: www.volny.cz/spirala.cki

Kraj Vysočina

Psychocentrum, manželská a rodinná poradna kraje Vysočina
koordinátorka Jana Volná
Pod Příkopem 4, 586 01 Jihlava

telefon: 567 215 532, 606 520 546

e-mail: ic.vysocina@volny.cz

web: www.psychocentrum.cz

Zlínský kraj

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Zlíně
koordinátorka Jarmila Hasoňová
U Náhonu 5208, 760 01 Zlín

telefon: 577 018 265, 774 405 682

e-mail: ic.zlin@seznam.cz

web: www.volny.cz/poradna.zlin